

Bush zahtijeva hrvatski stav

Amerikanci su od Hrvatske zatražili da objasni svoj stav o iračkoj krizi. Kako doznajemo iz diplomatskih izvora, jer su hrvatski službeni izvori krajnje suzdržani, taj je zahtjev bio glavna tema prekučerašnjega iznenađenoga sastanka državnoga vrha. Na tome je sastanku za formuliranje konačnoga odgovora, iako se hrvatska vlast još prije o tome odredila, državni vrh zadužio ministra vanjskih poslova Tonina Piculu. Američka je strana, doznajemo, dobila odgovor iz kojega se čita da Hrvatska svoju podršku tijesno vezuje uz stav Vijeća sigurnosti UN-a. U američkome veleposlanstvu u Zagrebu nisu se željeli osvrnuti na navode da, uoči početka intervencije u Iraku, Washington pojačava pritisak na Zagreb. Samo su uzvratili da je SAD "u čestoj interakciji s hrvatskom vladom oko Iraka".

GENERAL JOSIP ŠTIMAC, BIVŠI ZAPOVJEDNIK HRZ-A SAD-u naši aerodromi trebaju samo u nuždi

SAD od Hrvatske prvenstveno treba otvaranje zračnog prostora za prelete transportnih i borbenih zrakoplova, dok je uporaba hrvatskih aerodroma američkoj vojsci potrebno samo u slučaju nužde, smatra bivši zapovjednik Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, umirovljeni general Josip Štimac. Analizirajući za Večernji list koje bi vojne usluge od Hrvatske mogle SAD tražiti, ali i dobiti, za slučaj rata protiv Iraka, general Štimac ne vjeruje da će Amerikanci tražiti više od toga. - Većina naših aerodroma, od Plesa, Pule i Krka do Zadra, Splita i Dubrovnika, mogu poslužiti kao alternativne zračne luke američkom zrakoplovstvu za slučaj hitnog slijetanja, bilo borbenih bilo transportnih zrakoplova. Možemo pomoći u opskrbi gorivom. Sumnjam da će tražiti nešto više, jer za to naši aerodromi nisu pripremljeni - kaže general Štimac.

Podsjetimo, u non-paperu, o kojemu su novinari prvi put doznali tijekom posjeta premijera Ivice Račana Ateni 21. veljače, Amerikanci su od hrvatske Vlade zahtijevali korištenje zračnoga

prostora za potrebe preleta, te slijetanje i punjenje gorivom civilnih transportnih zrakoplova u hrvatskim zračnim lukama. Taj je zahtjev Vlada odobrila 26. veljače.

Nakon što je SAD od Turske zatražio da hitno otvori svoj zračni prostor, procjene su diplomatskih i političkih krugova da do početka akcije u Iraku možda ostaje samo nekoliko desetaka sati.

U takvome je kontekstu zanimljiv članak predsjednika HDZ-a Ive Sanadera, koji je u kolumni "Istočno od Odra" jučer objavio The Wall Street Journal Europe. Sanader se u njemu jasno stavlja na stranu Washingtona.

- Politika koju promiču oni što se opiru uporabi sile protiv Iraka nije pomirljivost nego odugovlačenje - piše Sanader, i dodaje: - Zbog vlastitih iskustava, Hrvatska bolje od većine europskih zemalja cijeni da zlo nije metafizička apstrakcija, te da je uporaba sile katkad jedini odgovor izazovima zlih režima. Danas ni jedan odgovoran europski vođa ne smatra da iračkoga diktatora treba umiriti teritorijalnim ili drugim ustupcima, kao Hitlera tridesetih godina prošloga stoljeća, nego da treba odugovlačiti, a možda i posve izbjeći vojno djelovanje jačanjem UN-ove inspekcije. Sanader tvrdi da takva politika vodi u katastrofu. Kao primjer ističe odugovlačenje Zapada s djelovanjem protiv Slobodana Miloševića: - Da je protiv Miloševića na vrijeme primijenjena sila, mogla su se izbjeći četiri rata, spasiti stotine tisuća života, "etničko čišćenje" ne bi ušlo u rječnik, a južno i srednjoeuropsko područje ne bi se destabiliziralo. Sanader napominje da Hrvatska, koja je provela desetljeća pod komunizmom, ne može zanemariti ni nevolje Iračana pod Sadamom. Zbog svega toga, piše, "zajedno s premijerima Aznarom, Berlusconiem i Blairom, te srednjoeuropskim vođama, i ja razumijem i podupirem američku odlučnost da djeluje".

(Večernji list 15. ožujka 2003.)

Motrišta

Kako sam navela u događajima u našoj zajednici, "Kanadsko-hrvatska gospodarska komora" (KHGK) održala je vrlo uspješnu gala večeru na kojoj su podijeljene nagrade za izvanredna dostignuća u društvenom i poslovnom životu kanadsko-hrvatske zajednice u Torontu i okolici.

Nepotrebno je i reći da kad se dijele nagrade uvijek će netko vrlo važan biti zaboravljen, ili nehotice ispušten. Isto tako, jasno je svakome kako na dvadeset nagrađenih mjesta može biti SAMO dvadeset ljudi i niti jedan više. Ne želim uopće ostaviti dojam kako se ne slažem s bilo kojom nagradom koja je dodijeljena bilo kojem pojedincu za njegov/njezin rad. Neke od tih pojedinaca uopće ne poznajem, i time mi nije dozvoljeno razmišljati o potrebi nagrade za tu određenu osobu. Svakome je, osim toga jasno, kad bi netko drugi bio na mjestu onih koji su birali nagrađene, možda bi neki drugi ljudi bili nagrađeni.

Ipak, meni, kao i mnogima u dvorani, zastalo je u grlu kad su sve nagrade bile podijeljene, a imena, a time i rad nekih poznatih ljudi iz naše zajednice, nije bio istaknut. Reći ćete ima još vremena. Ima li zaista još vremena?

Ja nisam dugo u "radnom odnosu" u ovoj zajednici, tek nekih 13-etak godina, no to mi ipak daje određeni uvid u rad zajednice. Nakon mnogih razgovora shvatila sam da su neki ljudi bili "ključni", neki manje. Neki, kao gosp. Krešo Mayer, Janko Herak, Ivica Zdunić, Stanko Trtanj i mnogi drugi, te večeri nagrađeni, bili su ti, uz mnoge druge, koji su sebe stavili u servisiranje zajednice kad je god trebalo. Konačno se netko sjetio zahvaliti ljudima kao što su gospoda Janko Herak, Ivica Zdunić, Stanko Trtanj, Krešo Mayer, John Šola itd., da ne spominjem sve nagrađene.

No, pitanje ipak stoji: kako je to moguće da gosp. Dušan Bezić nije bio na listi nagrađenih? On, koji je uz vrlo uspješnu građevinsku

tvrtku, bio prvi hrvatski počasni konzul u Kanadi, skoro je ostavio svoje zdravlje na tom poslu, a i danas je u sredini borbe za pravdu u ovoj zajednici. Ništa mu nije teško, kad se radi o zajednici kanadskih Hrvata u Torontu i okolici.

Ne mogu razumjeti kako su ljudi koji su birali nagrađene ispustili sa liste gosp. Ivicu Lončarića, koji upravo sada slavi 35 godina vođenja radio postaje "Zvuci Hrvatske", postaje koja je ključna u ovoj zajednici, posebno u vrijeme Domovinskog rata. No najviše od svega ne mogu razumjeti kako su ljudi iz KHGK zaboravili izvanredno vrijedan rad bračnog para Vrdoljak, Jelene i Nikice, koji su uz gosp. Iliju Vranešića zaslužni za čistoću i napredak hrvatskog folklora ne samo na području Toronta, već i na širem području Kanade, ali i Amerike. Jelena i Nikica dali su desecima godina sebe mladeži naše zajednice, bez obzira na vrijeme, bez obzira na novac, zapuštali obitelj i svoj posao, kako bi hrvatski folklor blistao na pozornicama Kanade, a u ovom trenu govorim samo o njihovom radu u folkloru. A gdje su Božići oko svijeta, ili njihov rad u kanadskim zajednicama! Teško je izreći koliko su dobra Vrdoljaci učinili!

Takove ljude se nije smjelo zaboraviti.

I svakome od Vas jasno je kako ću sebi ovim člankom navući na leđa mnogo onih koji će napasti i mene i moje riječi, jer tko sam ja da sudim? Kako sama reko, teško je nagrađivati i suci su imali težak izbor, jer među nama su mnogi heroji koji su sebe žrtvovali za Domovinu, i koga onda izabrati za najuspješnijeg ili najvažnijeg? Ovaj članak nije napisan zato da se nekoga napadne ili sumnja u vjerodostojnost nagrada - jer svi nagrađeni stvamo su zaslužili nagradu i mi iz uredništva HRVATSKE ISKRE čestitamo, svakom posebno i svima zajedno, kao i KHGK - na tako važnoj ideji: na priznanjima vrijednim ljudima ove zajednice. Ipak, pitam se kako je moguće bilo izostaviti ljude kao Bezić, Lončarić, Vrdoljake - ljude koji zaista zadužili ovu zajednicu.

Bar ja tako mislim.

Valentina

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 1001, 15. II 2002.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte U OVOM BROJU:

- Pred Godišnju skupštinu HKZ-e
- Zahvalnica DORE
- Iračka kriza u Hrvatskoj
- Kako se živi u domovini Hrvatskoj
- Životno pitanje hrvatske nacije
- Hrvatska na turističkom tronu
- U Hrvatsku iz BiH samo s osobnom kartom
- Suigrači me zovu Croat
- Od Čilipa do Zidina
- Zrno po zrno - kapica
- Kako smo upoznawali Zagreb
- Posavska iža
- Lijepi slavonski dvorci
- Zajednica u riječi i slici
- Motrišta

ČESTITAMO 25. GODIŠNJICU HRVATSKE ŠKOLE U OAKVILLE-U

Današnji učitelji HRVATSKE ŠKOLE u Oakville-u na svečanosti 1. veljače ove godine u župnoj dvorani Presvetog Trojstva

Hrvatska ISKRA

(Bivši "CIRKULAR"
za Toronto i okolicu)

Kanadsko-hrvatski vjesnik
Canadian-croatian journal

Izlazi jednom mjesečno

Editor-in Chief

Glavna Urednica

Valentina Krčmar

Contributing Editors

Damir Borovčak, dr. Darko Desaty,
dr. Vladimir P. Goss,
Višnja Milas-Matutinović
Biserka Milinković

Address - Adresa
1137 Centre Street
Thornhill, ON, L4J 3M6 CANADA
Telephone - Telefon
(905) 738 4797, (416) 894 9235
Fax: (905) 738 9853
E-mail: iskra@rogers.com

Yearly Subscription - Godišnja pretplata
KANADA \$60.00
USA \$70.00
Advertising rates
1/2 page - \$100.00 per issue
\$1,000.00 yearly
\$500.00 per six months
1/3 page - \$50.00 per issue
\$500.00 yearly
1/8 page (business card)
\$25.00 per issue
\$300.00 yearly

Advertising is payable in advance.
Cheques payable to HRVATSKA ISKRA
Čekove nasloviti na HRVATSKU ISKRU

We invite the readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to the length or libelous statements. All letters must include your first and the last name; your address and telephone number.

Sadržaj:			
Pismo urednice	2	Blažov bajs još drnda	24
Zahvalnica Dore	3	Zrno do zrna - kapica	25
Vijesti iz zajednice	3	Čuvajmo naš lijepi hrvatski jezik	25
Otvorena pisma zajednici	4	Kako smo upoznavali Zagreb	26-27
Vijesti iz Hrvatske	5-6	Na Braču - oltari u špiljama	28
Kako se živi u domovini	7-8	Miroslav Krleža	29
Hrvatska na turističkom tronu	9	Strosmajerova galerija	30
Trajekt Trst-Lošinj-Zadar-Split	9	Našice, dvorac Pejačevića	31-32
Vijesti iz Haaga	10-11	Hrvatski šport	33
D. Borovčak:Hallo Toronto-ovdje Zagreb	12	Umro Žarko Dolinar	33
News for Canadian-Croatians	13	Hrvatska povijest	34
Su-igrači me zovu Croat	14	Hrvatska Knjižnica i Čitaonica	35
Vijesti iz BiH	15-16	Zajednica u riječi i slici	36-41
Atentat u Beogradu i ostale vijesti	17-18	Vaše zdravlje	42
Vijesti iz kulture	19	Za svakog ponešto	43
Zanimljivosti	20	Najnovije	44
V. Goss: Hrvatska je prvak svijeta	21	Motrišta	44
Mojim očima (i srcem)	22-23	Poseban prilog HRVATSKOJ ISKRI:	
Posavska iža - korablja	24	Pred Godišnju skupštinu HKZ-e	

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Nažalost, i ovaj puta zaista previše mjesta posvećujemo Hrvatskoj kreditnoj zadruzi, no što možemo. Prvo, 23. ovog mjeseca u Međunarodnom centru (International centre, 6900 Airport Rd., Mississauga, početak u 4:30 popodne) bit će ovogodišnja Godišnja skupština, na kojoj me vjerojatno nećete vidjeti jer se bojim tamo otići (nezaboravno je to što se dogodilo prošle godine), no tko zna, možda i dodem. Možda se u međuvremenu nešto i dogodi, pa se nađe nekoliko "hrabrih" koji bi mi svojom zaštitom mogli omogućiti ulazak u dvoranu kao novinaru, kako bih na svoje oči mogla vidjeti što se događa, a ne da slušam "rekla-kazala" ili izvješća drugih. U svakom slučaju ovaj puta "Posebni prilog" HRVATSKE ISKRE posvećen je prošlim žalosnim događajima u HKZ-i, s namjerom da vas sve podsjetim na to što se, kada i kako događalo u HKZ-i.

Nažalost, moram vrlo kratko komentirati posljednje žalosne izjave o vrijednosti ovih novina, koje su rečene ili napisane u zadnjih dva tjedna. Mislim da nikad nije bitno što je rečeno, već tko je što rekao. I umjesto bilo kakvog komentara, vama, svakome od Vas, dragi čitatelji, ostavljam da sami zaključite koliku vrijednost HRVATSKA ISKRA zaista ima.

Pred vama je najnovija HRVATSKA ISKRA, koja po običaju ima 48 stranica. Rat protiv Iraka samo što nije započeo! I Hrvatska je nažalost dio toga rata, koliko god Hrvati više ne žele rat. Dobro mi Hrvati pamtim što je rat! Tako uz razne priloge iz hrvatske politike, vladanja hrvatske Vlade (u procesu su donošenja dva vrlo važna zakona), donosimo vam i nekoliko crtica o životu u Hrvatskoj. Vjerojatno će vas zanimati brige običnih ljudi, ali i ono što je mene šokiralo: najnoviji demografski podaci, koji su porazni za Hrvatsku. Zamislite, čak 27% bračnih parova neće imati djece uopće! Tko će naseljavati Hrvatsku kroz kojih sto godina, ako se ovaj negativni trend demografije ne zaustavi?

Eto, kako rekoh pred Vama je HRVATSKA ISKRA. Nadamo se svi mi koji radimo direktno ili indirektno za ove novine da će svatko od Vas naći nešto zanimljivo. Nadam se isto tako da je svakome od Vas poznato, između ostalog i Kreditnoj zadruzi, da svaka novina mora tiskati članke koji su poslani u uredništvo, posebno ako to ta strana traži. Zato, prijatelji, ali i oni drugi, pošaljite svoje mišljenje, komentare, pa i optužbe koje se tiču HRVATSKE ISKRE, i mi ćemo to tiskati. Ja sam uvijek vjerovala u demokraciju. Vjerujem i nadalje.

Srdačan pozdrav,

Valentina

Za svakog ponešto

Za naše kuharice....

Ovaj puta Vam predstavljamo jedan kanadski recept kolača od jabuka, kojeg sam probala na jednom od pred-božićnih domjenaka, i smatrala sam da je izvanredan. Kako ovaj recept ne postoji na hrvatskom, a vrijeme nam ne dozvoljava da ga prevodimo, molimo vas upotrijebite svoje znanje engleskog jezika i priredite za vaše ukućane ovaj izvrsni kolač.

Apple Cake (14"x10" cake)

Material: 3/4 cup oil; 2 cup granulated sugar; 4 eggs; 1 tsp. vanilla
1 tsp. salt; 2 cup all purpose flour; 4 tsp. baking powder,
3/4 cup milk, 1 tsp. cinnamon, 5-7 large apples, peeled sliced

Preparation: Combine oil, sugar, eggs, salt and vanilla and beat until thoroughly mixed. Sift flour and baking powder together and add alternately with milk to oil mixture. Mix well until it has the consistency of a smooth batter.

Line a large cake tin (14"x10") with waxed paper. Pour half the batter into the pan. Add sliced apples on the top of batter, sprinkle with cinnamon and cover apples with remaining batter. Sprinkle bread or cookie crumbs on top.

Bake at 350 degrees F. for 45-55 minutes or until light brown on top.

You can substitute 1 cup of raisins mixed with 1 cup of chopped walnuts for the apples. Brown sugar can be substituted for white.

Happy Baking!

Nekoliko lijepih hrvatskih pjesama

Čuk sedi

Čuk sedi, čuk sedi na zelenom boru,
čuk sedi, čuk sedi, milo se zgedava.

On gleda, on gleda, grlicu bez para.
Hodi k mej, hodi k mej, grlica bez para.

Nejdem k tej, nejdem k tej,
al' me majka kara, nejdem k tej,
al' me majka kara.

Ako boš, ako boš majku poslušala,
Kesno boš, kesno boš sineka zibala.

Kad bi ove ruže male

Kad bi ove ruže male
Za bol srca moga znale,
Ppustile bi suzu koju,
Da ublaže tugu moju.

Al' ne znaju, pa ne znaju,
Tko je uzrok mome jadu.
Samo onaj dobro znade,
Koj' mom srcu bol zadade.

Vi proklete ruže male,
Zar mi niste kazat znale,
Da moj dragi drugu ljubi,
I za njome život gubi.

Pozdravino moja

Podravino moja mila,
Moj premili rodni kraj,
Ja iz tebe sad odlazim
I više se ne vraćam.

Teci, teci rijeka Dravo,
Pozdravi mo domna sve,
Pozdravi mi oca, majku,
Samo moju dragu ne.

Jer je ona takva bila,
Pa je druge ljubila,
A prije bi za me bila,
Život svoj izgubila.

Na Ivanje

Na Ivanje pri nas je prošćenje,
Dojdi draga, na moje veselje.
Ako dođeš, bodem te ja čakal,
Ako pak ne dođeš, nabom se ja plakal.

Mi smo se peljali kre šume zelene,
Tam smo vidli dva golobe bele.
Golob guče, golobica neče,
To pak mene v mojem srcu peče.

Ti si golob, a ja golobica.
Dojdi k meni kaj ti kušnem lica,
Tvoja lica bela i črlena,
Kak ružica ki je razvijena.
Ti si meni vu sredini srca
Kak v črleni jabuki koščica.

Nastavak: Zdravlje

u teretani i kontrolirati vaš napredak.

- I ne zaboravite - pravilna prehrana, bogata vitaminima i mineralima, velika je karika u lancu koji nazivamo fitnes
- Spavajte. San je osnova zdravlja i kvalitetna dana
- Ne čekajte zadnji čas i počnite vježbati već danas. Budite strpljivi i predani. (Večernji list 4.3.)

Ivici i Karmen Lončarić povodom 36. godišnjice radio sata "Zvuci Hrvatske"

Već 36 ljeta čuje se pjesma..

"Teče Sava, Drava i Drina,
nit' nam more silu gubi"

Podsjeća nas ovdje u tuđini
Kako se domovina štuje i ljubi!

I... "Kako teško ja zbog tebe patim",
"Oh! Hrvatska moja mila"....
Suza u zvuku, u srcu čežnja -
Riječ teče valovima, što učila nas mati,
riječ djeđovine slavne - duboka, nježna!

Pjevali smo uz vas pjesme stare
što o Bogu i ljubavi zборе,
i slušali kako uz gitaru šapuće nam
najljepše na svijetu more!

Pjevali smo s vama pjesme ohrabrenja,
Pjesme svetog Domovinskog rata,
Pjevali smo "Aleluja!",
Kad Hrvatska se je digla
Nakon pola vijeka -
Kao feniks iz ognja i blata!

I ... uvijek, uvijek smo čuli
Kroz proteklih 36 ljeta,
Da trobojnica - crven, bjelo, plava
Bila je za vas - zastava sveta!

Zato dragi Ivica, Carmen i Martin,
od srca vam najljepša "fala",
I neka Bog vam plati,
što godinama govorite svijetu,
nek se znade da diljem drage nam Kanade
jošte žive ponosni Hrvati!!!

Dragi Ivica, Karmen i Martine,
Vama i svim vašim suradnicima (s malim
zakašnjenjem) iskrene i srdačne čestitke i želje za još
mnogo godina uspješnog rada!

Iz "Puhalo" kuta

Iz naše zajednice

Mladi Hrvati na plesu u Oakvilleu, gdje ih je izvanredno zabavljao Goran Karan i njegov orkestar

Vaše zdravlje

ZA NOVO GODIŠNJE DOBA - PROLJEĆE NAS TJERA DA SE POKRENEMO: FIZIČKI I PSIHIČKI

Glavu gore!

Glavu gore!, dugo je vremena bio pozdrav mog prijatelja, nakon kojega bi se svi osjećali bolje. Njegov je pozdrav na neobjašnjiv način podizao energiju i raspoloženje. Najjače je djelovao na izmaku zime, kad nam je svima već zamirisalo proljeće, a tijelo bi se uzjogunilo poput "malih jarača" kako je tu proljetnu pojavu zvao moj gimnazijski razrednik. Nedostajalo je samo nešto: snaga koja bi pratila to proljetno buđenje.

Neki su ljudi po prirodi energični, uvijek puni snage, i nemaju "proljetnih problema" s energijom. Drugi se, pak, moraju učiti snazi i svakog proljeća iznova provjeravati tezu kako baš svatko od nas posjeduje unutarnju snagu na koju se može osloniti. Svatko od nas, međutim, ima svoj način aktiviranja energije, vraćanja snage. Jack Nicholson oslanja se na seks, Uma Thurman na meditaciju, Christy Turlington na jogu. Većini je ljudi najveći stimulans intrigantan, uzbudljiv ili kreativan zadatak, cilj ili posao. Drugi su snažni tek kad osiguravaju vlastiti mir. Svaki je pritisak smrt njihovoj energiji.

Stalna egzistencijalna borba, pritisak na poslu, u obitelji i školi, najveći su podrivači energije. S prekomjernim stresom, međutim, svi živimo pod ruku neovisno o tomu koje je godišnje doba. Objavljujemo mu stoga totalan rat, svim sredstvima - rekreacijom, sportom, energizirajućom prehranom i kozmetičkom njegom, posebnim psihološkim stavom i taktikama, odjećom, šminikom i kojekakvim drugim trikovima! Najsimptičniji nam je savjet psihologa koji kaže kako da zapravo lukavo prevarimo sami sebe. Kad ste potuljeni i shrvani, dignite glavu - kažu oni poput mog prijatelja - a potom ispravite tijelo i još k tome razvucite usne u osmijeh. Takav vanjski nastup i namjeran "gard" djeluje na naš unutarnji stav, djelotvorno podižući energiju!

Kako obnoviti energiju izgledom?

Modna odjeća doista može "energizirati" tijelo. Čini to uglavnom na dva načina - bojom i formom. Suprotstavljanjem različitih uzoraka i boja odjeća stječe posebnu dinamiku. Izbor tzv. svježih boja svakako sugerira energiju koju odjeća nesumnjivo može isprovocirati. Mi bismo, međutim, htjeli raditi i s crnom bojom tako da je više ne možemo povezati sa stogašću, ni s bojom tuge i zatvorenosti. Može se to postići formom, ovisno o tome kako krojno upotrijebimo tkaninu.

Ne ostaje, dakle, sve na crvenoj boji kao boji čije značenje najčešće povezujemo s energijom. Dizajneri sada sugeriraju zamjenu male crne haljine - crvenom! Zvuči nam to suviše marketinški smišljeno. Srž je mode stalna promjena - modna dinamika nakon trendovske crne uvodi crvenu koju će smijeniti neka druga boja. Naposljetku, sve ovisi o vlastitu izboru, koji pak ovisi o unutarnjem habitusu i izgledu.

Odjeća kojom nismo zadovoljni energizira nas u negativnom smislu. Osjećaj je to kojega smo svi upoznali kao i njegovu suprotnost kad smo zadovoljni izabranim modelom. Naposljetku, odjeća je povezana i s erotskom energijom, u čemu forma i vrsta tkanine, njezina mekoća, transparentnost, ili posve suprotno - samozatajnost - još imaju presudnu ulogu.

Ruža, mrkva i bršljan

U svojoj knjizi Vratimo se prirodi, M. Messegue napisao je: "Kada bi žene za svoje lice upotrebljavale ruže, za želudac mrkvu, a za tijelo bršljan, upoznale bi pravu ljepotu." Biljke mogu biti čudesni saveznici kože! One je mogu liječiti i očuvati u zdravu stanju kada ih jedete, pijete svježi sok ili čaj. Kada ih primjenjujete izvana, koži mogu vratiti poljuljano ravnotežu i izgubljenu energiju.

Esencijalno ulje ruže dubinski vlaži i učvršćuje kožu. Ginseng revitalizira i stimulira. Ginko biloba djeluje protiv slobodnih radikala, a time i protiv starenja. Kadulja učvršćuje kožu. Matična mliječ pravi je energetski eliksir za kožu (Royal krema). Za kožu koja je izgubila svježinu i sjaj, energizirajući koncentrat od morskog bilja i kavijara bit će pravi talasoterapijski tretman koji će joj vratiti njezine rezerve energije. Ovaj koncentrat čiste energije 20 je puta energijom bogatiji nego stanica (Perle de caviar).

Koža je vrlo osjetljiva na nedostatak vitamina. Za zdravlje kože osobito su važni vitamini A, nedostatak kojeg uzrokuje suhu kožu, a u teškim slučajevima i hiperkeratozu. B1 i B2 odgovoran je za masnu kožu i kožu sklomu aknama. Vitamin B5 važan je ako postoji sklonost kroničnim dermatozama. Vitamini C i E sprječavaju isušivanje kože. Vitamin PP tj. B3 uklanja ljuskav izgled kože.

PRAVILA PROLJETNOG MAKE-UP-a

Povratak intenzivnih i veselih tonova

Sandra Marković savjetuje:

- Savršen ten postići ćete laganim tekućim puderom i korektorom. Sve to fiksirajte s malo pudera u prahu.

- Sljedeća sezona donosi tonove od nježnoružičaste do jake ciklame, od žute do jarko narančaste, zelene i plave u svjetlijim nijansama. Tih boja nosit će se i ruževi, i sjajila, i rumenila.

- Bitno je da lice učinite "otvorenim" i veselim.

- Velika je novost ovoproljetnog make-upa povratak narančaste boje - koja je bila u sjeni gotovo osam godina.

- U modu se vraća i zeleno sjenilo!

- Sezonu koja dolazi obilježiti će široka paleta intenzivnih boja, kakva već dugo nije viđena.

- No, ne pretjerujte u šminci. Odlučite se što ćete istaknuti - ili oči ili usta. Da biste zabljesnuli s proljećem posve je dovoljno staviti jako sjajilo i malo rumenila.

- Za one koje vole dramatičnost - sretna vijest: crna je "in" i za proljeće!

POKRENITE USPAVANI DUH - IZABERITE BOLJI ŽIVOT

Proljetno buđenje prirode idealno je vrijeme za buđenje uspavana duha, skrivenih potencijala. Simboličnim skidanjem debelih kaputa i pulovera mogu se skinuti i životni tereti, svi obrasci koji nas sprečavaju da živimo u miru i radosti. Kako se dobro osjećati i imati mir u sebi? Promjena je sama po sebi energizirajuća, kaže Sanja Horvat, zagrebačka psihoterapeutkinja koja čitatelje "Večernjaka" podsjeća na životne istine koje mogu pridonijeti pozitivnim životnim promjenama:

- Budite kreator svog vlastita života

- Ljudi često sumnjaju u vlastitu kvalitetu i više ulažu u "marketing" umjesto u kvalitetu vlastite ličnosti. Osvijestite vlastite kvalitete, krenite na put do srca vlastite kreativnosti

- Vjerujte u sebe i bavite se ostvarenjem svojih snova

- Biti lijep izvana i iznutra povezano je. Unutarnji dobar osjećaj svjesno se može potaknuti. Npr. razveselite se cvijetom, odlaskom k frizeru, odjenite majicu omiljene boje... Bitno je da želimo učiniti nešto za sebe

- Uvijek možemo biti bolji

- Svaka je emocija vrijedna. Loše osjećaje ne treba potiskivati već prihvatiti, "odraditi" emociju. Samo tako možemo dalje. Poštujemo li svoje emocije, poštujemo sebe. Dobro ih je dijeliti s dragim osobama - to je energiziranje.

- Živite danas. Budite sada i ovdje. Zapazite ljepote koje vas okružuju, umjesto da ste u mislima na drugim stranama. Osvijestite sve događaje u danu - nije sve loše kako se ponekad čini.

- Prihvatite sebe onakvi kakvi jeste, budite ono što jeste

- Razvijajte samopoštovanje. Vidite ljepotu u sebi i osjetite je. Dopustite sebi da budete lijepi i osjetilima da uživaju. Uživanje nam je Bogom dano. Ugoditi sebi nije egoizam!

- Kad sebi dopustimo vidjeti dobro i loše, dopustimo sebi biti ono što jesmo, prihvatimo stvari kakve jesu, uživajmo u onome što imamo - unutarnji je mir zajamčen.

VJEZBOM DO POLETA

- Iskristite proljetni ritam buđenja i promijenite uspavane zimske navike, što će uroditi zadovoljstvom duha i tijela.

- Probudite se s osmijehom. Sunčano jutro odličan je preduvjet uspješnu danu. Neka jutro izmam osmijeh koji će vas pratiti cijeli dan, čak i kada se potkrade koji proljetni pljusak!

- Dajte svom tijelu ono što mu treba. Lijek umoru nakon napornog dana provedena u uredu jest tjelesna aktivnost. Neka bude primjerena vašim željama i mogućnostima. Tako ćete smanjiti stres te se obnoviti i zdravstveno i estetski.

- Mnogi su u nedoumici koju tjelesnu aktivnost izabrati. Važno je da ste u prirodi. Možete trčati, voziti bicikl, rolati ili, pak, samo hodati. U parku, šumi, planini, na šetalištu, nasipu, obali mora i gradu. Sve to radiće koliko želite i kako želite jer već i boravak u prirodi opušta.

- Krenite na aerobiku. Uz poznate ritmove, jednostavne korake i uz vodstvo instruktora uživajte u programu koji vam najviše odgovara. Izbor je doista velik: plesni trening sa zahtjevnim koreografijama, jednostavni trening bez koreografije, trening snage s utezima...

- Posjetite fitness centar. Prepustite se rukama stručnjaka koji će za vas napraviti program vježbanja

Nastavak na idućoj strani

Vijesti iz zajednice

ZAHVALJUJEMO.....

Poštovani čitatelji Hrvatske iskre,

Lijepo Vas pozdravljamo iz još uvijek prigodno hladna Zagreba i kopnene Hrvatske, s kratkim pregledom posljednjih zbivanja u našoj i Vašoj humanitarnoj organizaciji Dora.

Našoj je Dori dvanaesta godina, i kao u svakoj velikoj obitelji, uvijek se nešto zbiva. Nema razdoblja u godini kada našoj djeci nešto ne treba, a pri tome često traže našu pomoć. Najčešće nam se obraćaju obitelji koje žive na samom rubu siromaštva, i koje teško mogu prehranjivati, a kamoli još i školovati svoju djecu. Još kada je u obitelji više djece, kada su roditelji bez posla i prihoda, kada je još prisutna i neka bolest, tada smo uistinu dužni tim ljudima i toj djeci pružiti ruku. Tako mi i ove godine putem kumstva pomažemo više stotina djece u nevolji. 75 vrijednih i nadarenih, ali siromašnih studenata i srednjoškolaca prima godišnju stipendiju. Uz brojne dobrotvore, pojedince i poduzeća iz Hrvatske, na ovoj pomoći u prvom redu zahvaljujemo i hrvatskim iseljenicima sa svih strana svijeta, a ponajprije iz Kanade i Amerike.

Uz kumstva i stipendije, kao naše primame programe pomaganja, često održavamo prigodne akcije i događanja kojima je cilj našoj djeci podizati nivo odgoja i obrazovanja, zdravijih načina života, prevencija ovisnosti i slično. Tako smo u subotu, 22. veljače posjetili lički grad Otočac, koji je, kao i cijela Ličko senjska županija, među najtežim stradalnicima Domovinskog rata. Povod našem dolasku je bila X. obljetnica djelovanja udruge Hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata, koji kroz udrugu pokušavaju ostvariti svoja prava koja im se često u posljednje vrijeme nastoje umanjiti. Udruga

Odbor HDZ, Toronto poziva sve svoje članove na obnovu članarine i priključivanje novih članova. Kontaktirajte nas telefonom (905) 625-2802 ili se obratite članovima odbora (N. Zebić, A. Čotić, V. Topić, M. Mandić, D. i V. Geoheli, M. Radočaj, M. Biondić, B. Šutić, S. Horvat, V. Stipić, I. Kulić, S. Lončar, D. Križaj, I. Sanader, M. Krijan, N. Milković, dr. A. Pavelić, S. Stipac, R. Serdarević, Z. Kelava, P. Matas) u predvorjima župa tijekom sljedećih tjedana. Naš glas odlučiti će sudbina hrvatskog naroda i države.

Uprava HDZ-a, Toronto

Čestitamo!

Nedaleko od hrvatske crkve u Mississaugi, u srcu "male Hrvatske" u Streetsvilleu otvorena je nova delikatesna prodavaonica "AGRAM Meats".

Sušeno i svježe meso, kobasice, slanina pripremljena na prirodni i prokušani način. Uvezeni prehrambeni proizvodi "Podravke", "Vegeta", ostali začini i juhe u paketicima, napolitanke, rezanci i pasta, kanadski proizvodi Denningera, kisela repa u staklenkama kao i još toliko ostalih proizvoda koji se svi ne mogu nabrojiti krasi police te novo otvorene prodavaonice. Ima tu i kora za štrudle i svježa jaja prirodno hranjenih kokoši. Po narudžbi mogu se također dobiti prirodno hranjene kokoši, patke i purani. Ima tu i mineralne vode Jamnice i izvorske vode iz Sv. Jane, bezalkoholno Karlovačko pivo, morska sol za kupanje s Paga, raznovrsni džemovi, te proizvodi "Tree of Life".

ČESTITAMO gosp. Ivici Zduniću i njegovoj obitelji na još jednom uspješnom poslovnom ostvarenju, a svim Hrvatima preporučamo AGRAM MEATS jer kvaliteta i živuće namirnice - bez nepotrebnih kemikalija osiguravaju i zdraviju prehranu. (B.M.)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 119, 20. III 2003.

broji 112 lanova, koji su oslobađajući našu napadnutu Domovinu, u njenu slobodu ugradili ono najvrjednije to svaki čovjek ima - svoje zdravlje i dijelove tijela. Zanemareni od društva, danas se teško nose sa svojim invaliditetima i bolestima, a i svojoj djeci ne mogu pružiti ono što može svaki zdravi otac.

Zato smo za njihovu djecu, uoči održavanja jubileja Skupštine, u dvorani Pučkog učilišta, održali dječju predstavu "Vesela kutija", u izvedbi zagrebačkog Gradskog kazališta Čar ptica. Nakon predstave, svako je dijete primilo lijepi paket s igračkama i slatkišima. Ovim darivanjem nismo razveselili samo ovu djecu, već i njihove roditelje kojima je to bio pokazatelj da ipak nisu sami i zaboravljeni, i da još uvijek postoje ljudi kojima je sudbina hrvatskog čovjeka pri srcu, bez obzira na stotine i tisuće kilometara koji nas razdvajaju.

Ovu akciju darivanja nam je svojom plemenitošću omogućila poštovana gđa. Valentina Krčmar i njena obitelj. U tuzi zbog smrti majke, gđa. Krčmar je zamolila da se na pokopu, umjesto cvijeća i vijenaca dađe dobrovoljni prilog za djecu Humanitarne organizacije Dora, te je na taj način prikupljeno CAD 2230,00, koje smo u zajedničkom dogovoru namijenili djeci. Samo dobri ljudi, velika srca i snažne vjere, mogu i u najtežim trenucima misliti na bližnje, i boli smrti podrediti radosti života.

Gdi. Valentini Krčmar i njenoj obitelji iskreno i od srca se zahvaljujem, posebice u ime sve one djece i članova Hvidre Otočac.

Isto tako i Vama, dragi čitatelji Hrvatske iskre, članovi Dore i svi koji ste na bilo koje načine bili u službi naše djece u potrebi, srdačno se zahvaljujem u njihovo ime i ime njihovih obitelji, u ime uprave Dore i svih njenih članova, kao i u svoje osobno, uz molbu da i nadalje ostanete uz našu djecu.

Srdačno, Vaš

Zdenko Mlakar, prof.

Ravnatelj Humanitarne organizacije DORA

HRVATSKI INFORMATIVNI RADIO

CIR AM 530

905-795-1122

Budite s nama svakog ponedjeljka od 21 - 22 sata!

Vaša veza: domovina - iseljeništvo. Razgovori, specifične vijesti. S nama na počinak.

Posjetite AGRAM Meats, novu hrvatsku delikatesnu prodavaonicu u "srcu male Hrvatske", na 49 Queen St. S., Streetsville (nedaleko od hrvatske crkve). Zelite li više informacija zovite na (905) 286-4602.

Pred Godišnju skupštine HKZ-e

OTVORENO PISMO ČLANSTVU HRVATSKE KREDITNE ZADRUGE

Zabrinjavajuća situacija oko Hrvatske Kreditne Zadruga prisiljava me da se pismeno obratim njenom članstvu. To činim iz osjećaja odgovornosti prema onima koji su meni davali podršku kada mi je bila najpotrebnija. Nažalost, bojim se da je takvo stanje sada u Zadruzi, te osjećam dužnost da pomognem izvući Zadrugu iz današnje krize.

Kako znate, bio sam odsutan preko sedam godina, vršeći dužnost Generalnog Konzula Republike Hrvatske u Clevelandu i Chicagu. Po povratku me zatekla ova nezdrava i sramotna situacija koja je podijelila članstvo, donijela razdor u zajednici, i ako se na vrijeme ne zaustavi, može uništiti Zadrugu.

Vode se razni sudski procesi. Dok radnici tuže upravu radi nepravdnih otpusta, članovi zadruge tuže pojedince u upravi zbog nepravilnosti u poslovanju, a ti članovi uprave za uzvrat tuže zbog klevete. Iako se pojedinci tuže a ne Zadruga, ona ipak snosi najveći dio troškova obrane tih pojedinaca. Koliko dugo se to može izdržati?

Nesmiemo dalje dozvoliti trpnju zbog borbe jednog tabora u upravi protiv drugog, u kojoj vlada sumnja i nepovjerenje među direktorima, između upravitelja i nekih direktora, između upravitelja i

zaposlenih.

Zadnja odluka Upravnog odbora, po starom receptu 5-3, i sa jednim suzdržanim glasom, otvoreni je dokaz neodgovornosti ovoga sastava odbora prema općim interesima Zadruga. Odbijanjem ponude gosp. Bezića za nagodbu i povlačenje sudske optužbe u korist istrage Forensic Auditora (sudskog vještaka), i poduzimanjem mjera po njegovim zaključcima, Upravni odbor otvoreno štiti interese optuženih pojedinaca, na štetu i račun HKZ. To je nedopustivo, i zahtjeva radikalno rješenje. Krajne je vrijeme za izbor nove garniture ljudi u Upravni i ostale odbore, ljude koji su spremni raditi složno, odgovorno, i savjesno za dobrobit Zadruga. Dosta je nereda i podjele!

Iz tih razloga, spreman sam sebe kandidirati za direktora i u isto vrijeme vam prilažem listu kandidata koji žele, kao ja, popraviti sadašnje stanje za bolju budućnost zadruge.

Sa štovanjem,

Domagoj John Šola

Listu kandidata nažalost, ne donosimo u HRVATSKOJ ISKRI, zbog premalo prostora.

Otvoreno pismo gosp. Bezića zajednici

Toronto, 12. ožujka, 2003. godine

U nedjelju, 9. ožujka nastupili su na radio programu "Domobran" gospoda Butković i Vinski. Gosp. Butković je uzeo dosta vremena da govori o meni. Sve te njegove laži izrečene na tom programu neću komentirati, jer mi je to ispod časti.

Osvrnuti ću se samo na jednu izjavu gosp. Butkovića u svezi Hrvatskog Nacionalnog Fonda, koja glasi: "... ali u te preglede treba onda uključiti i Nacionalni Fond i razjasniti ulogu Dušana Bezića u Fondu i kuda su otišli novci koje je on primio iz Fonda". Gospodine Butkoviću, ja vas pitam; zašto to niste učinili?

Sve što sam ja primio iz HNF-a, dok sam vodio ured Republike Hrvatske u Torontu, bio je novac za pokriće troškova vođenja ureda, uključujući plaće za osoblje s kvalificiranim znanjem hrvatskog jezika.

Za Vašu informaciju, gosp. Butkoviću, u tri i pol godine rada u H. N. F., ja nisam potpisao niti jedan ček, ili povukao i jedan dolar iz računa. Sve bankovne poslove vodila je Hrvatska Kreditna Zadruga i gosp. Josip Vinski, koji može to potvrditi, ako se toga sjeća.

Gospodine Butkoviću, u mojoj ponudi za nagodbu ja sam predložio da Sudski vještak uđe u Zadrugu i pregleda šest predmeta, koji po dokumentima što su na sudu, izgledaju u najmanju ruku sumnjivi.

Vi ste glasovali protiv toga. ZAŠTO? Samo zato jer se nečega bojite?

Gospodine Butkoviću, s velikim zadovoljstvom primam Vašu ponudu da se sve što govorite o meni napokon ustanovi, to jest istraži i za to vam predlažem sljedeće, čemu ne mislim da će te se usprotiviti. Imenujte Sudskog vještaka po Vašem izboru, dostavite mu sve dokumente koje vi i Zadruga imate o meni, a ja ću vam pomoći dostavom dokumenata koji su u mom posjedu, i neka istraga, u mom prisustvu, počne već sutra.

Molim vas da dobro pogledate dokumente koje će te predati Forensic Auditoru (Sudskom vještaku), da "slučajno" moj potpis ne bude krivotvoren, što se je, kako razumijem, desilo i prije.

Ako Vašu optužbu potvrdi Sudski vještak, ja sam spreman platiti sve dotične troškove i odštetu i u isto vrijeme zamoliti članstvo da me doživotno izbace iz Zadruga.

Gospodine Butkoviću, ako vam ova moja izjava nije dovoljna, da poduzmete potrebne korake protiv mene, ja ću vam je dati potpisano.

Ja se ne bojim bilo kakove istrage, već zahtijevam da se požurite sa istom.

Dragi članovi, što sam radio za vrijeme Domovinskog rata za Hrvatsku, radio sam iz ljubavi i zato o tome nikada nisam namjeravao govoriti. Žao mi je da je došlo do toga da vam ipak ukratko trebam reći nešto o tome.

U tri godine vođenja ureda Republike Hrvatske u Torontu, nisam za sebe uzeo ni jedan cent za bilo koji moj rad. Pune tri godine besplatno sam ustupio HNF-u prostorije mojih skladišta u kojima se skupljala humanitarna pomoć za Hrvatsku. Iz tih prostorija poslano je u Hrvatsku preko 350 kontejnera robe i hrane, a mnogi od vas se sigurno toga sjećate jer ste tu radili ili donosili svoje doprinose. Godinu i pol dana dao sam na korištenje Republici Hrvatskoj, prostorije mog ureda bez ikakove naplate, osim troškova telefona i to samo za "long distance" pozive.

Gosp. Butkoviću, ovako Vaše ponašanje najbolji je dokaz članstvu da ste spustili titulu predsjednika Hrvatske Kreditne Zadruga na najniži nivo, i da tu titulu niste dostojni nositi.

Sa štovanjem,

Dušan Bezić

Izložba naive

U subotu 1. ožujka u prostorijama kraj Hrvatskog konzulata u Mississaugi svečano je otvorio izložbu naive gosp. Refik Šabanović, konzul gerant. Ova izložba otvorena je u zajednici sa Hrvatskom Bratskom Zajednicom (HBZ), odsjekom 2000 iz Zagreba, čiji je predsjednik, gosp. Zlatko Čaldarević, bio prisutan pri otvaranju. U svom kratkom govoru gosp. Šabanović se zahvalio pojedincima koji su radili na ovoj izložbi slika naive, čija je namjera prikupljanje sredstava za deminiranje Hrvatske. Gosp. Šabanović je posebno zahvalio HBZ na njihovom radu, kao i gđi. Srebrnki Bogović, koja je priredila izložbu. Pri kraju govora spomenuo je i zahvalio donatorima, gosp. Janku Heraku koji je poklonio 15 slika za ovu izložbu, kao i gosp. Golcu, koji je donirao dvije slike svog brata, akademskog slikara iz Hrvatske.

Gosp. Brigich, predstavnik HBZ-e, pozdravio je u ime HBZ-e sve prisutne, i zahvalio gosp. Čaldareviću i drugima na radu, podsjećajući da je HBZ tijekom Domovinskog rata i kasnije poslala pomoć domovini u iznosu većem od 100 milijuna američkih dolara, i kako je HBZ sretna da sudjeluje i u ovom projektu, gdje će darom hrvatskih naivnih umjetnika biti očišćen jedan dio Hrvatske od gotovo najvećeg zla svijeta, nagaznih mina.

Prisutni su uživali u izvanrednim slikama naivnih umjetnika, a mnogi su i kupili pojedine slike. Tako je za potrebe de-miniranja prodano 15 slika, a ukoliko želite i Vi pogledati ovu izložbu svakako nazovite Hrvatski konzulat na (905) 277-9051 i oni će Vam svakako izaći u susret. Izložba je zaista vrijedna posjeta, jer ono što je hrvatsko naivno slikarstvo, nema nigdje na svijetu. Čestitamo Konzulatu i svima onima koji su bili uključeni u ovaj vrijedan projekt. (VK)

Čitali smo za vas:

Harvey & Marilyn Diamond: FOOD FOR LIFE II

Knjige, knjige, stotine njih napisano je u vezi dijete, prehrane, hrane, zdravog življenja. Mnogi su cijeli svoj život pokušavali razne metode kako bi smršavili, poboljšali ili očuvali svoje zdravlje. Gladovanje, ova ili ona dijeta, čak i operacijski zahvati smanjenja želuca bili su načini da se postignu željeni rezultati. Neki su uspjeli, ali velika većina nije. I danas mnoge osobe nastavljaju borbu sa debljinom ili narušenim zdravljem.

Kako se snaći u tom mnoštvu informacija, kome vjerovati? Kao što se kuća gradi od temelja tako treba početi i sa prehranom, od osnove. Što i kako funkcionira naše tijelo? Da li to znamo i razumijemo? Hrana i zdravlje usko su povezani, a o tome mi laici znamo vrlo malo. Odgovor potražite u knjizi "Food for Life II".

Gore navedenu knjigu na hrvatskom 'otkrila' je moja sestra koja je cijeli svoj život imala problema s viškom kilograma. Uz vrlo jednostavan način pisanja autora knjige i njeno poznavanje kemije, 'otvorile' su joj se oči i sve joj je postalo 'jasno'. A rezultati su bili vidljivi ne samo izvana nego i u poboljšanju zdravlja moje sestre. Zahvaljujući njoj dobila sam vrlo sažete 'instrukcije' i način ishrane za vrijeme mog boravka u Hrvatskoj. Rezultati govore sami za sebe, jer glavna poruka knjige nije mršavljenje nego pravilno i zdravo življenje i ishrana. 'Otkriće' nije gladovanje, nego poznavanje i razumijevanje funkcija tijela i odnos hrane i načina života koji utječu na zdravlje. Ukratko "tajna" je u tome da se pazi koja vrsta hrane se jede u jednom obroku. Naprimjer, bjelancevine, ugljikohidrati, voće te povrće ne smiju se zajedno jesti u jednom

obroku. Najvažniji je donučak ali samo voće i to koliko želimo ali ne uz to knh i onda još kavu s mlijekom. Da li možete zamisliti većinu nas da nemamo kompletan ručak? Sjetimo se samo: juha, meso, krumpir, kruh, salata, povrće, kolači, voće i onda na kraju kava i pijača. To je naš obrok. Jadno naše tijelo! Iako sam znala nešto o tome, najvažnije je da su se i meni 'otvorile' oči KAD SU DJECA U PITANJU. Kad pročitate knjigu bit će vam jasnije 'pranje mozga' velikih kompanija i restorana (fast food). Trebamo sebi ali i svojoj djeci i unucima pomoći očuvati zdravlje a to će biti lakše kad znamo što jedemo i pijemo, što nam se nudi, a što možemo mi osobno napraviti u vezi naše osobne prehrane i zdravlja.

Da li je poruka i način preporučan u knjizi izvodiv? Ovisi da li ste za svoje zdravlje ili niste. Ja sam vidjela uspjehe ne samo kod moje sestre i njenih prijatelja u Hrvatskoj nego sam se u to uvjerila na 'vlastitoj koži' i to uz samo pridržavanje načela samo jednog dijela moje prehrane i to donučka. I to sve bez gladovanja. Oni koji me poznaju mogu to potvrditi.

Novac potrošen, \$11, vrijeme uloženo u čitanje knjige, te promjena razmišljanja i načina života pomoći će vam u očuvanju kako vašeg zdravlja tako i vaših milih i dragih.

FOOD FOR LIFE II- Harvey & Marilyn DIAMOND - Warner books -

ISBN # 0-446-35875-4 / USA \$7.99, CAN \$10.99

Blserka Milinković

Hrvatska Vlada

VLADA ODobrila SAD-u I SAVEZNICIMA KORIŠTENJE HRVATSKOG ZRAČNOG PROSTORA I AERODROMA ZA NAPAD NA IRAK

ZAGREB - Premijer Ivica Račan izjavio je jučer da će Hrvatska zatražiti od SAD-a odštetu za davanje usluga prilikom moguće savezničke intervencije za razoružanje Iraka. Račan je to rekao novinarima u prolazu, tijekom posjeta Kliničkoj bolnici u Dubravi, nakon što je Vlada ujutro odobrila "koalicijskim snagama pod vodstvom SAD-a" korištenje hrvatskog "zračnog prostora i zračnih luka" u slučaju njihove vojne intervencije u Iraku. Tu odluku Banskog dvora podržala je većina vladajućih i oporbenih stranaka, uključujući SDP i HDZ. Protiv odluke na sjednici Vlade glasovali su članovi Libre, a u opoziciji javno su joj se usprotivili samo predsjednici HSLS-a i HSP-a Dražen Budiša i Anto Đapić.

U kratkoj Vladinoj odluci kaže se da je donesena na temelju opredjeljenja Hrvatske o suzbijanju međunarodnog terorizma i širenja oružja za masovno uništenje. Stoga će Hrvatska pružiti usluge SAD-u i koaliciji "u provođenju operacija koje imaju za cilj razoružanje Iraka, kako je to određeno Rezolucijom 1441 Vijeća sigurnosti UN-a" - ako se Hrvatskoj postavi takav zahtjev.

"Uz razumijevanje" EU

U tom slučaju, Vlada je odobrila "civilnim transportnim zrakoplovima" prelet preko Hrvatske te "slijetanje i punjenje gorivom" u našim zračnim lukama. Iako se u odobrenju spominju civilni zrakoplovi, riječ je zapravo o uslugama avionima za vojne potrebe, jer inače Vlada o tome ne bi ni raspravljala. Neslužbeno, SAD i saveznici moći će koristiti za vojne potrebe gotovo sve hrvatske aerodrome. Riječ je o najmanjem mogućem stupnju uključenosti Hrvatske u mogući rat, jer od nje - za razliku od nekih drugih zemalja - nitko (još) nije tražio ustupanje morskih i zračnih luka te prelazak stranih postrojbi preko teritorija. Bude li tih dodatnih zahtjeva, o njima će odlučivati Sabor.

Račan je rekao u Saboru da se Vlada prije ove odluke konzultirala s EU i SAD-om, te da je donesena "uz razumijevanje" zemalja EU, od kojih mnoge već sudjeluju u pripremama za moguću akciju u Iraku. Premijer je posebno naglasio kako Vlada želi mirno rješenje iračke krize i da je rat krajnja opcija. "Nadamo se da će Vlada tom odlukom pridonijeti mirnom rješenju, te da nećemo morati raspravljati o dodatnim oblicima usluga koje bi se tražile od Hrvatske", rekao je.

Osnovano vijeće za nacionalnu sigurnost

Na poticaj zastupnice DC-a Vesne Škare Ožbolt Račan je potvrdio da je

konačno osnovano Vijeće za nacionalnu sigurnost (prema Zakonu o sigurnosnim službama), koje je na "zadnjoj sjednici" raspravljalo upravo o iračkoj krizi. Za provođenje odluke o korištenju zračnog prostora Vlada je sastavila skupinu u kojoj su predstavnici ministarstava obrane, prometa, vanjskih i unutarnjih poslova, te hrvatske kontrole letenja.

HDZ "za"

Kao glavna oporbena stranka, HDZ je jučer podržao Vladinu odluku, jer je Hrvatska, prema riječima predsjednika Ive Sanadera, dio antiterorističke koalicije. Sanader se pritom zauzeo za postizanje suglasnosti EU i SAD-a, jer transatlantska suradnja "nema alternative".

Članovi Libre u Vladi - potpredsjednik Goran Granić i ministar Roland Žužanić - glasovali su protiv, jer Račan na sjednici nije prihvatio njihov zahtjev da u odluku uđe formulacija po kojoj bi "ratne" usluge Hrvatska dala tek nakon što se "iscrpe sva sredstva za mimo rješenje", neslužbeno doznajemo iz Libre. U Banskim dvorima pak tvrde kako je Librin ministar Andro Vlahušić ipak glasovao za odluku, a da su Granić i Žužanić bili protiv ne iz političkih, nego iz formalnih ili nekih osobnih razloga.

Šef HSLS-a Dražen Budiša usprotivio se odluci Vlade, zamjerivši joj što se poziva na Rezoluciju 1441. To znači, rekao je, da je Vlada tu rezoluciju unaprijed prihvatila kao osnovu za rat i za preuzimanje hrvatskih obveza.

Američki zrakoplovi plaćat će takse kao civilni

ZAGREB - U MORH-u su nam jučer rekli da će se prema zrakoplovima koji bi mogli sletjeti primjenjivati ICAO protokol (International civil aviation organisation), budući da je Vlada dopustila slijetanje civilnim transportnim zrakoplovima koji mora biti upisan u civilni registar i ima status civilnog zrakoplova. Takvi su zrakoplovi, dodaju u MORH-u, dužni unaprijed najaviti plan leta. Stoga će se i njihova slijetanja najvjerojatnije naplaćivati po standardnim tarifama koje se primjenjuju na sve ostale civilne zrakoplove.

SAD je u Zaljevskom ratu prvi put aktivirao civilno pričuvno zrakoplovstvo, tzv. CRAF (Civil Reserve Air Fleet), osnovano prije 50 godina. Po službenim podacima američkog ratnog zrakoplovstva ukupno je prevezeno 482 tisuće osoba i 513 tisuća tona tereta. Civilnim zrakoplovima je u područje ratnog djelovanja prevezeno oko trećine opreme i dvije trećine vojnika. U sastavu CRAF-a tada je aktivirano 95 putničkih i 63 teretna komercijalna zrakoplova. (Novi list 27. veljače)

Prijedlog novog Izbornog zakona

24. veljače HRT - Predsjednik saborskog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav Mato Arlović (SDP) na sjednici je članovima Odbora predložio svoj prijedlog izmjena Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, kojim predlaže smanjenje broja zastupnika, ukidanje izborne liste za dijasporu, te uvođenje otvorenih izbornih lista. Arlović je rekao da je njegova nakana bila članove Odbora izvijestiti o njegovu zakonskom prijedlogu kao podlozi da Odbor usuglasi stavove i zajednički predloži izmjene izbornog zakona, jer su HSS i DC već predložili svoje izmjene navedenog zakona. O njegovu i ostalim prijedlozima, kako je najavio, Odbor bi trebao raspravljati idućeg tjedna.

Prema Arlovićevoj prijedlogu, u Sabor bi se biralo 120, umjesto 151 zastupnik kako je propisano vrijedećim zakonom iz listopada 1999., jer bi, tvrdi, manji broj zastupnika bio operativniji i učinkovitiji. Zastupnici bi se, kao i do sada, birali u deset izbornih jedinica, ali bi se u svakoj izornoj jedinici biralo 12, a ne 14 zastupnika kao prema sadašnjem zakonu. Birali bi se na temelju razmjernog sustava na otvorenim listama. To znači da bi birači osim što bi glasovali za određenu listu na njoj mogli zaokruživati i ime pojedinih kandidata s te liste.

Hrvatski državljani koji uz hrvatsko imaju i drugo državljanstvo, a borave izvan Hrvatske prema Arlovićevoj bi prijedlogu imali pravo glasovanja pod istim uvjetima kao i svi hrvatski državljani, tako da više ne bi postojala posebna lista za dijasporu. To znači da moraju biti prijavljeni u Hrvatskoj i da se mogu kandidirati na bilo kojoj stranačkoj ili nezavisnoj listi, te da će za njih moći glasovati svi građani u izbornim jedinicama gdje su predloženi kao kandidati, odnosno gdje državljani s dvojnim državljanstvom imaju prebivalište.

Na taj bi se način u Sabor biralo tri ili pet zastupnika, a ako se ne izaberu na izborima sa stranačkih ili nezavisnih lista, izabrali bi se naknadno s lista koje su u većini izbornih jedinica dobile najveći broj glasova.

Zbog usklađivanja svog prijedloga s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnim manjina, Arlović predlaže da pripadnici manjina u Sabor biraju osam zastupnika u posebnoj izornoj jedinici. Srbi bi birali tri zastupnika, Mađari i Talijani po jednog, pripadnici bošnjačke, cmogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine zajedno jednog zastupnika, pripadnici češke i slovačke manjine zajedno jednog, a pripadnici austrijske, njemačke, rusinske, ukrajinske i židovske zajedno jednog. Alternativa tom prijedlogu jest to da se u skupinu s češkom i slovačkom manjinom ubroje i pripadnici poljske, romske i ruske manjine, a u posljednju i najveću skupinu još i pripadnici albanske, bugarske, rumunjske, turske i vlaške manjine.

Ukupni troškovi izborne promidžbe prema Arlovićevoj bi prijedlogu bili ograničeni na 15 milijuna kuna. On predlaže i to da zastupnička dužnost ne može biti spojena s dužnosti gradonačelnika i dogradonačelnika, osoba koje u izvršnim tijelima jedinica lokalne samouprave profesionalno obavljaju dužnost, te vijećnika i djelatnih vojnih osoba.

Odbor je većinom glasova podržao Vladin Prijedlog izmjena Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne samouprave, te ga po hitnom postupku uputio u saborsku proceduru. Tim se prijedlogom omogućava zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u lokalnim predstavničkim tijelima, što propisuje Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. (Htv)

You are invited to
SINGING TOGETHER
A Celebration of Choral Music through
different cultures
Featuring many choirs from all over the world,
including our own CroArte Chorale
(Croatian choir)
Saturday, March 22, 2003 at 7:30
Toronto Korean Presbyterean Church
67 Scarsdale Rd. (south from York Mills, 1
traffic light east of Leslie)

Donošenje Zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti

5. ožujka - Svi su parlamentarni klubovi u prvom saborskom čitanju poduprli donošenje zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti, a većina ih se opredijelila za HSP-ov prijedlog koji, za razliku od Vlada prijedloga, predviđa razrješenje dužnosnika u slučaju utvrđenih zloporaba položaja. Gotovo svi klubovi smatraju da Vlada prijedlog predviđa preniske kazne za dužnosnike koji se koriste svojim položajem za stjecanje imovinske koristi tvrdeći da novčano kažnjavanje i opomena nisu dovoljno visoke kazne. Priklonili su se HSP-ovu prijedlogu da se takvi dužnosnici odmah razriješe dužnosti, a ako je riječ o političarima, da ih se uputi u političku mirovinu.

Također, većina klubova smatra da Povjerenstvo za utvrđivanje sukoba interesa treba imenovati Sabor, a ne Vlada, kako je predviđeno njezinim prijedlogom, kao i da se u popis javnih dužnosnika uvrste i dužnosnici u gradovima i županijama te u pravosuđu. Oporbeni klubovi, posebno HDZ i HSLs, žestoko su kritizirali Vladin prijedlog ističući da ne predviđa sprječavanje nepotizma i korupcije.

Vladimir Šeks (Klub HDZ-a) iznio je podatke nedavno provedenog istraživanja u Hrvatskoj, prema kojemu 158 dužnosnika Vlade i Sabora sudjeluje u radu 164 poduzeća, napomenuvši i da su se ministri Davorio Vidović i Radimir Čačić oglašili na obvezu ispunjavanja imovinske kartice. Osam ministara i jedan potpredsjednik Vlade imaju udjele u 29 poduzeća, najviše Čačić i Jurčić, a Čačić je za svoja dva poduzeća čak dobio od HBOR-a dva milijuna kuna kredita uz državna jamstva, rekao je Šeks.

Dorica Nikolić (HSLs) izjavila je da Vlada svojim prijedlogom uopće ne želi riješiti mito, korupciju i nepotizam, nego da ga se donosi samo kako bi se u izbornoj godini nešto kao pokušalo učiniti.

Mate Granić (Klub DC-a) neprihvatljivim smatra da Vlada imenuje članove Povjerenstva predloživši da ih imenuje Sabor, a da predsjednik i većina članova Povjerenstva budu oporbeni zastupnici.

Za to da Sabor imenuje Povjerenstvo zauzeo se i Ivo Škrabalo (Libra), koji predlaže da njegovi članovi budu pučki pravobranitelj te predsjednici Ustavnog i Vrhovnog suda koji bi birali ostale članove na mandat od pet godina. Smatra da Vladin prijedlog, prema kojemu je prihvatljivo da

dužnosnik primi dar od 500 kuna, nije u funkciji sprječavanja mita, prikloivši se HSP-ovu prijedlogu da Povjerenstvo odlučuje o svakom daru, odnosno o tome je li dar izvan uobičajenih izraza poštovanja i protokola.

Klub SDP-a zauzima se za to da se u zakonu jasno razrađe ovlasti Povjerenstva i kaznena odgovornost za prekršitelje zakona te da zakonom, kao javni dužnosnici, budu obuhvaćeni i oni u pravosuđu te lokalnoj samoupravi, rekao je Josip Leko.

Zlatko Kramarić (LS) smatra nužnim da već naznaka o sukobu interesa treba biti dovoljna za pokretanje postupka pred Povjerenstvom, da javni dužnosnici odgovaraju za svoje neprimjerene izjave te da javnost bude u potpunosti informirana o imovinskom stanju dužnosnika, posebno političara. (HTV)

VRLO LOŠA DEMOGRAFSKA SLIKA KARLOVACKE ŽUPANIJE

KARLOVAC, 6. ožujka (Hina) - Karlovačka županija sa samo 53,9 rođenih na 100 umrlih nalazi se na neslavnom drugom mjestu po negativnom prirastu u Hrvatskoj, odmah iza Ličko-senjske županije sa 51,1 rođenih na 100 umrlih, rečeno je danas na tiskovnoj konferenciji pri predstavljanju Ljetopisa županijskog Zavoda za javno zdravstvo. Po tzv. vitalnom indeksu, pozitivan prirast imaju samo četiri županije: Zadarska i Splitsko-dalmatinska županija svaka oko 10 posto te Dubrovačko-neretvanska i Međimurska županija s oko osam posto više rođenih od umrlih.

Godine 2001. u Karlovačkoj županiji je umrlo čak 950 stanovnika više nego je rođeno (umrla 2064, a živo rođenih 1114). To znači da prirodnog prirasta nema i da, štoviše, nije postignuta ni jednostavna reprodukcija stanovništva.

Ravnatelj Zavoda i glavni i odgovorni urednik Ljetopisa dr. Boško Milanković rekao je da Karlovačka županija danas ima 7543 stanovnika manje nego prije 10 godina. "To je isto kao da je s lica zemlje nestao Ozalj, koji ima 7,5 tisuća stanovnika", rekao je Milanković.

HRVATSKI VANJSKI DUG - 15,2 MILIJARDE DOLARA

ZAGREB, 9. ožujka (Hina) - Ukupni hrvatski inozemni dug prošle je godine nominalno povećan za rekordno visokih 36 posto, premašivši krajem prosinca iznos od 15,2 milijarde američkih dolara, pokazuju najnoviji podaci Hrvatske narodne banke. U 2002. ukupni je vanjski dug povećan za pune četiri milijarde dolara, a tako neuobičajeno visok porast donekle ublažava podatak da je od toga trećina posljedica tečajnih razlika. Glavni kreatori novog zaduživanja su banke (efektivno za oko 1,4 milijarde USD) i država (za 735 milijuna USD bez utjecaja tečaja). Država je i nadalje najveći dužnik sa udjelom od oko 42 posto u ukupnom hrvatskom dugu prema inozemstvu. Premda nema nekih neposrednih opasnosti za hrvatsku makroekonomsku stabilnost i međunarodnu likvidnost, ova kretanja su upozoravajuća a dugoročnije tako visok rast nije poželjan ni održiv trend.

Hrvatski vanjski dug ne bi smio rasti prebrzo, njegovo kretanje trebalo bi biti usklađeno s porastom BDP-a, napominje direktor Direkcije za istraživanja Hrvatske narodne banke Evan Kraft, posebno spominjući zaduživanje sektora države i banaka. Istodobno ističe da je međunarodna likvidnost Hrvatske sigurna, međunarodne rezerve središnje banke rekordno su visoke, iznose više od 6 milijardi dolara, tako da je vanjska likvidnost zemlje neupitna.

No, iako još nisu poznati podaci o veličini BDP-a za prošlu godinu, izvjesno je da je udio vanjskog duga prešao razinu od 60 posto BDP-a koja je smatra "upozoravajućom" i iziskuje povećanu pozornost.

Inozemni je dug povećan sa 11,2 milijarde dolara krajem 2001. na 15,24 milijarde USD na kraju prosinca prošle godine. Samo u prosincu lani inodug je nominalno porastao za 1,1 milijardu USD.

Pojednostavljeno rečeno, dok je na svakog stanovnika Hrvatske krajem 2001. otpadalo 2.524 dolara vanjskog duga, krajem prošle godine svaki je hrvatski građanin inozemstvu već "bio dužan" 3.434 dolara.

U ukupnom nominalnom povećanju vanjskog duga od 4.039 milijuna dolara, 32,9 posto ili 1,33 milijarde USD su posljedica efekta tečaja - slabljenja dolara prema euru (za oko 18 posto), budući je oko 70 posto hrvatskog inozemnog duga nominirano u eurima, a dug se izražava u dolarima.

Za razliku od ranijih godina kada je glavni kreator novog zaduženja bila

država, lani su je pretekale banke koje su kreirale 1,4 milijarde dolara novih zaduženja, odnosno 1,67 milijardi USD sa efektom tečaja. Banke su sredstva za snažnu kreditnu ekspanziju (ukupni rast kredita bio je oko 30 posto) pribavljala i inozemnim zaduživanjima, najčešće kod svojih matičnih banaka u inozemstvu, na što je pak HNB sredinom siječnja odgovorila donošenjem mjera ograničavanja previsokog rasta plasmana banaka. Želi se da banke daju kredite u skladu sa rastom depozita a ne toliko bazirano na inozemnom kapitalu, napominje Kraft.

Država se lani (uglavnom izdavanjem obveznica) zadužila za nominalno 1,33 milijarde dolara ili 735 milijuna bez utjecaja tečajnih razlika. Ostali sektori (uglavnom tvrtke) povećali su svoju zaduženost za ukupno 783 milijuna, u čemu je 371 milijun posljedica tečajnih razlika, a rila izravna ulaganja otpada oko 300 milijuna dolara efektivnog povećanja duga.

Država je i nadalje glavni dužnik premda se njen udio u ukupnom hrvatskom inozemnom dugu smanjio sa 44,7 posto krajem 2001. na 41,6 posto krajem 2002. kada je iznosio 6,34 milijardi dolara, što je nominalni rast za 26,5 posto u odnosu na godinu prije.

Banke su pak istodobno povećale svoj udio sa 20,6 na 26,1 posto, a njihov je ukupni dug krajem prosinca lani iznosio 3,98 milijardi USD, ili za čak 72,7 posto nominalno više nego u istom vremenu 2001. Dug ostalih sektora na kraju 2002. bio je 3,9 milijardi dolara sa udjelom od 25,6 posto, a na izravna ulaganja otpada 6,6 posto duga.

Kraft ocjenjuje da vanjsko zaduživanje države ne bi smjelo biti preveliko, napominjući da Hrvatska mora ići prema nižim deficitima i većem financiranju javnih potreba 'kod kuće' a ne izvana. I u financiranju velikih projekata, poput prometne infrastrukture, Hrvatska mora biti oprezna, sve treba biti dobro planirano, tempo mora odgovarati sposobnosti vraćanja dugova. Pritom naglašava da u ovom trenutku otplata dugova nije veliki problem. Udio otplata duga u ukupnom izvozu roba i usluga nije previsok (u 2001. iznosio je 22,6 posto). Hrvatska ima dobar rejting i povjerenje stranih investitora u našu financijsku sigurnost je visoko. Financijsko je tržište trenutno za nas vrlo povoljno, napominje Kraft, ali nije pametno pretpostaviti da se, uslijed različitih razloga, okolnosti ne mogu i promijeniti.

Koncert Gorana Karana

U petak 21. veljače 2003. godine održan je koncert najpopularnijeg pjevača hrvatske estradne scene. U predivnoj dvorani konferencijskog centra hotela "Holiday Inn - Express" u Oakvillu, prisutne su zabavljali svojim pjesmama članovi orkestra Branimira Mihaljevića. Dugo očekivani, konačno viđeni, prvi put u Kanadi bio je tu i hrvatska pjevačka zvijezda Goran Karan. Dok je Mihaljevićev orkestar pjesmama iz svih hrvatskih krajeva oduševljavao publiku, Goran je otvorio svoj nastup pjesmom "Lipa si, lipa, anđeli ti sličić". Možemo reći sa sigurnošću da je to njegova najpopularnija pjesma u ovim našim krajevima. Redali su se i drugi hitovi s kojima nas je Karan oduševio. U razgovoru s gostima, Branimir Mihaljević nas je izvjestio o izdavanju svog CD-a. Goran nam je objasnio da je veoma zaposlen i to je razlog što se do sada nije uputio i k nama. Izdao je novi CD prošlog ljeta, a prema njegovim riječima uvijek nešto snima i radi. Odmah nakon povratka iz Kanade ide na turneje po Hrvatskoj i Sloveniji, te snima TV emisije. U pripremi je novi musical Zdenka Runjića "Grgur" u kome će sudjelovati velikani hrvatskog muzičkog života, Oliver Dragojević, Doris Dragović, Guillian, Goran Karan i drugi. Premijera "Grgura" očekuje se oko Božića ove godine.

Gosti iz domovine su bili ovdje u sklopu prve svečanosti dodjele priznanja zaslužnim u Ontariju koje je organizirala Kanadsko - Hrvatska Komora (Canadian-Croatian Chamber of Commerce). (BM)

Proslava 25. obljetnice dolaska časnih sestara u Mississaugu

U subotu, 8. ožujka vrlo je svečano proslavljena u dvorani župe Presvetog Trojstva 25. obljetnica dolaska sestara Družbe "Služavki Malog Isusa" na područja Mississauga, Toronto i okolice. Mnogo župljana župe Hrvatskih mučenika, kao i prijatelji iz drugih župa željeli su svojom nazočnošću zahvaliti časnim sestrama na mnogobrojnim dobrim djelima koja dnevno čine. Ime igrokaza, dio svečanog programa, "Gorušičino sjeme", koji su uvijek župljane župe Hrvatskih mučenika (napisao župnik župe Presvetog Trojstva vel. Ilija Petković) zaista je ono što su župljani željeli izreći našim časnim sestrama, a posebno sestrama Ines i Neveni, slavljenicama. Jer, gorušičino sjeme je malo, a izrasta obično u veliku biljku pod kojom hlad i zaštitu nalaze mnogi, u ovom slučaju župljani, prijatelji, Hrvati, stranci. Uz glazbu tambura Ujedinjenih tamburaša i veselu hrvatsku pjesmu i ples mladih iz folklornog ansambla "Hrvatska" (Miss.), tamburaški sastav "Vatroslav Lisinski" i župnu folklornu grupu "Sljeme", ova župa je izrekla veliko hvala svojim časnim sestrama, veliku zahvalnost za sva dobra koja su te dobre dvije osobe učinile od svog dolaska do danas. Iako je svečanost bila uglavnom usmjerena na sestre Ines i Nevenu, očita je bila velika velika zahvalnost i prema svim drugim časnim sestrama iz svih župa, torontske, oakvilske, sa Centra, ili iz Hamiltona ili onih koje su došle iz drugih gradova Kanade, ili U.S.A.

Veliko je veselje bilo u dvorani župe Presvetog Trojstva, uz budno oko vel. Kečerina, koji je, stalno šetajući, nadzirao sve. Vidio je svakog gosta, svakog župljana ili prijatelja, uživao u programu, pozdravio sve na odlasku... Uz izvanrednu večeru gde. Tonković i njenih pomagača (stvorno je hrana bila izvrсна!) i dobru glazbu župne grupe "Novi zvuk", veselje se je nastavilo do kasno u noć.

Sestrama Ines i Neveni, i vašoj Družbi u domovini "Služavki Malog Isusa" čestitke i velike zahvale za sva dobra. Drage naše sestre, drago nam je što ste s nama! (VK)

Nagrađeni poslovni ljudi i društveni radnici zajednice nakon dobivanja svečanih nagrada

Philanthropic Award: Mayor Hazel McCallion
Outstanding Businessman: Mr. Ivica Zdunić
Business Leader: Mr. Steve Alošinc of Rodenbury Investments Ltd.
International Leader: Mr. Lovro Gotovac
Lifetime Achievement Award: Dr. Ćiril Zovko
Outstanding Entrepreneur Award: Mr. Janko Herak
Mr. Robert Herjavec
Mnoge nagrade bile su veliko iznenađenje, no svaka nagrada svakako je bila zaslužena. U samom objavljivanju nagrada rečeno je čime su pojedinci zaslužili priznanje ove KHGK, i svaki od nagrađenih pojedinaca nagrađen je velikim pljeskom prisutnih u dvorani. Nakon samog dodjeljivanja nagrada nastavljen je ples do zore, uz pjesme poznatog Gorana Karana.

Ova večera bila je davno čekana, jer vrijeme je da naša zajednica nagradi posebne ljude zajednice. Mnogi su se naradili kako bi ova večera bila uspješna, a po mišljenju onih koji su bili dio organizacije te večere, najzaslužnija je svakako bila gđa. Suzana Vajdić, koja je bila na svakom mjestu u svako vrijeme. KHGK, predsjedniku i svima onima koji su radili kako bi ova večera bila uspjeh - čestitke uredništva HRVATSKE ISKRE. Uredništvo Hrvatske Iskre zahvaljuje KHGK na slikama, koje su nam poslali za uvrštavanje uz članak.

I dodatak, ova podjela nagrada bila je organizirana, kako smo rekli u "Holiday Inn - Express"-u, u Oakvillu. Možda je potrebno reći i riječ, dvije o tom hotelu u kojem se, koliko ja znam održava po prvi puta neka funkcija koju organiziraju kanadski Hrvati s ovog područja. Za Vas koji ne znate, ovaj hotel je odmah pored QEW za Hamilton, vrlo je lagan prilaz hotelu, parkinga ima dovoljno, hrana je vrlo dobra, a vlasnik hotela je Hrvat. Ova večera je bila organizirana u zaista blistavoj konferencijskoj dvorani tog hotela, pa Vam preporučamo ovaj hotel za Vaše funkcije.

Uredništvo HRVATSKE ISKRE

Friendship Award: Ms. Mirjana Salković
Business Awards: Mr. Stanko Trtanj
Business Woman of The Year: of ModernAge Plastics
Business of The Year: Mr. Greg Čačić and Mr. Steve Žganjer of G.S. Die & Design Inc.
Employer of The Year:

Kako se živi u domovini Hrvatskoj?

KUĆNI PRORAČUN

Jesu li Hrvati siromašni? Prije deset godina prosječno je kućanstvo živjelo od svega 200 eura, danas ima 3,5 puta više - 678 eura. Rezultati su to ankete o troškovima i prihodima kućanstava, koju svake godine provodi GfK - Centar za istraživanje tržišta, ispitivanjem tisuću kućanica. Prije deset godina uspijevali smo preživjeti s 1500 kuna, a danas s 5100 kuna prosječno. Međutim, po sindikalnim računicama, za najosnovnije troškove četveročlane obitelji treba više, oko 6000 kuna, a anketirane žene kažu kako im treba barem 8000 kuna.

Prihodi i standard se povećavaju, pa je sve više onih koji imaju novca za nešto više od golog preživljavanja. Na medicinske usluge nešto novca izdvaja sada čak dvije trećine (63 posto) ispitanih, 39 posto kupuje ili otplaćuje kućanske aparate, automobil ili stan, a telefon je postao obavezan, gotovo kao hrana i režije. Ima ga čak 92 posto anketiranih kućanstava, i za to prosječno izdvajaju oko 330 kuna! Više obitelji redovito troše za telefon nego za odjeću i obuću. Moglo bi se na osnovi toga izaključiti kako Hrvati imaju dovoljno novca, kad za telefon daju 44 eura, no riječ je ipak o tome da smo samo izabrali što nam je najpreče ili najdraže, a to je danas svakako - telefon i mobitel. Jer, čak 44 posto kućanstava ništa ne troši na zabavu, obrazovanje, kulturu, 26 posto ne kupuje odjeću i obuću, a samo 20 posto obitelji šteti! Iz toga je vidljivo da većina i dalje mora birati hoće li otići u kino, kupiti novu majicu ili slati poruke mobitelom, jer za sve to većina i dalje nema novca.

O siromaštvu se govori i u komentaru istraživanja, napravljenog pod vodstvom Gordane Vučinić-Palašek. Naime, prema jednoj od definicija - siromašno je ono kućanstvo koje na prehranu troši više od trećine prihoda. Kako hrvatsko prosječno kućanstvo troši na hranu 41 posto prihoda, i dalje se može smatrati siromašnim! Za hranu se potroši oko 2000 kuna.

Iz rezultata ankete moguće je vidjeti i strukturu hrvatskoga društva. Najbrojnija je grupa koja zarađuje između 500 i 1000 eura, takvih je 41 posto. Čak 38 posto zarađuje manje od 500 eura, a više od 1000 eura ima 17 posto kućanstava. (Silvana Perica, Večernji list, 2. ožujka 2003.)

ZDRAVSTVENA SLIKA HRVATA

Očekivano je trajanje života u Hrvatskoj pri rođenju za oba spola 74,6 godina, što je godinu i pol dulje nego u 2000. Žene žive dulje i za njih je očekivano trajanje života 78,1 godina, a za muškarce 71 godina. U usporedbi s gospodarski razvijenim zemljama, hrvatski građani žive kraće četiri do pet godina, dvije godine kraće od Slovenaca, ali godinu i pol dulje od stanovnika zemalja srednje i istočne Europe.

Uz očekivano trajanje života, među najznačajnijim pokazateljima zdravstvene skrbi je perinatalna smrtnost. Perinatalni mortalitet u Hrvatskoj je od 2000. na 2001. s gotovo 10 pao na 7,3 na 1000 rođene djece s više od 1000 grama porođajne težine. Ipak, koliko u ovom području još ima prostora za organizacijsko i stručno poboljšanje, jasno je i po tome što je u Sloveniji perinatalna smrtnost malo iznad 4 na 1000 novorođene djece, a u Finskoj čak ispod 4. Hrvatska je bolja od zemalja srednje i istočne Europe, gdje na 1000 novorođenčadi umire desetero djece.

Hrvatska ima dobro epidemiološko stanje zaraznih bolesti zahvaljujući dobrom dugogodišnjem provođenju programa cijepljenja, tako da je pobol većine zaraznih bolesti, tuberkuloze, difterije, tetanusa, hripavca, rubeole, ospica, zaušnjaka, polija, reducirano od 87 do 100 posto.

Iako su zloćudne bolesti na drugom mjestu uzroka smrtnosti naše populacije, za prijevremeno umiranje i najveći broj izgubljenih godina života krivac je rak. U 2001. godini bilo je 21.000 od raka novooboljelih, a umrlo je 11.700 ljudi. Bolest im je oduzela ukupno 87.620 godina života i u prosjeku svaki od njih živio je 7,5 godina manje u odnosu na očekivano trajanje života. Smrt 26.542 osobe od kardiovaskularnih bolesti, što je čak 53,5 posto u ukupnom mortalitetu, oduzela je svakom od njih u prosjeku tri godine života ili ukupno 81.594 godine. Na prvom su mjestu uzroka smrti od ozljeda samoubojstva - u 2001. godini bila su 882 slučaja suicida.

Uz stanje o zdravlju nacije, u opsežnom i detaljnom izvješću Ministarstva zdravstva o stanju reforme od 2000. do 2003. godine navode se promjene u bolničkom sustavu i u primarnoj zdravstvenoj zaštiti kojima bi se trebala ostvariti veća dostupnost zdravstvene zaštite. Uz dostupniju zdravstvenu zaštitu, smanjenje lista čekanja za različite zahvate, cilj je reforme i jačanje preventivne zdravstvene zaštite, što se temelji na javnozdravstvenim akcijama.

Uz poznatu nacionalnu kampanju o štetnosti pušenja, Ministarstvo zdravstva osnovalo je i Povjerenstvo za promicanje pravilne prehrane i tjelesne aktivnosti za pripremu kampanje o važnosti odnosa svakog pojedinca prema vlastitom zdravlju. Naime, istraživanja bilježe da od pretilosti kao čimbenika zdravstvenog rizika pati u nas 31 posto muškaraca i 15 posto žena.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 119, 20. III 2003.

Tjelesnom aktivnošću bavi se samo 17 posto muškaraca i 4,3 posto žena od 18 do 65 godina. Dvije temeljne poruke koje će, vezano za promicanje redovitog pijenja vode, Ministarstvo plasirati u medijskoj kampanji jesu: "Pijte litru i pol vode na dan" i "Voda mora biti dostupna", a za promicanje tjelesne aktivnosti "Vježbajte pola sata na dan". (Večernji list, 3. 3. 2003.)

U SELIMA IZMEĐU KNINA I DRNIŠA

Dok u Kninu caruje nezaposlenost, u okolnim selima farmeri razvijaju stočarstvo i moraju uvoziti radnu snagu ovce na Promini čuvaju Rumunji.

Mirko Validžić u relativno dobroj snazi napustio je zagrebački život i aktivan posao u Konzumu, gdje je radio kao šef nabave voća i povrća. Nakon Oluje otišao je u mirovinu i zajedno sa ženom Ivankom vratio se na rodnu Prominu. Djeci je ostavio stanove u Zagrebu, a u Oklaju je obnovio srušenu roditeljsku kuću. Poduzetna duha, Mirko je krenuo u stočarstvo, šest godina polako formirao stado i danas ima pristojnu famu od 400 ovaca i sto koza. Mirko Validžić jedan je od desetak većih poduzetnika, ovčara, vinogradara, pršutara, koji u selima podno planine Promine razvijaju ambiciozan obiteljski biznis. Nisu to više improvizirana gazdinstva neulkih prominskih seljaka kao nekad. Razvijene su moderne farme, a njihovi vlasnici stalno su između seminara i radionica koje za njih organiziraju županijske vlasti ili Ministarstvo poljoprivrede kako bi što lakše razvijali farme i sačuvali velika stada. A tim stadiama u prominskim vrtovima prijete zmijske, nerazminirana područja, dmiška šumarja sa svojim nametima i vukovi koji kao zaštićena vrsta haraju torovima prominskih ovčara.

Poduzetni Prominjani, koji su brzo uvidjeli da se uz državne poticaje za razvoj stočarstva može raditi koliko-toliko isplativ posao, ne bi daleko dogurali da su se ponadali kako će u tom oduvijek pasivnom kraju naći pastira, pa ni u poratnom razdoblju, u kojem je radno mjesto na potezu od Knina do Dmiša nepostojeći pojam. Nezaposleni iz okolice odreda su odbijali ponudu Mirka Validžića, govoreći da ni za 2000 eura ne bi obavljali taj posao.

Po pastire u hrvatsko selo u Rumunjskoj

- Čuo sam da u Rumunjskoj postoji autohtono hrvatsko selo blizu Temišvara. Oko 3000 stanovnika uglavnom se bavi stočarstvom. Otišao sam tamo i, evo, sada kod mene rade njih trojica. I drugi su čuli, pa je tako počelo. Oni odmah dobivaju domovnice, ne treba im radna dozvola i tu nema nikakvih birokratskih zavrzlama - objašnjava Mirko i ponosno predstavlja Đuru Bošku, 21-jednogodišnjeg mladića iz Karaševa, hrvatske enklave u Rumunjskoj, koja je postala pravi izvoznik radne snage u Prominu i obližnji Dmiš, gdje radi stotinjak rumunjskih gastarbajtera.

- Kome ću ovo sve jednoga dana ostaviti nego Đuri - u šali kaže Mirko Validžić, čija djeca i unuci dolaze u Prominu samo na praznike. - Đuro zna više nego veterinar, cijepi ovce, a život izvan farme ne zanima ga previše. Odvezem njega i druge do Knina i Dmiša, oni to vide, no najradije su na pašnjacima na kojima su i odrasli u Rumunjskoj.

Đuro Boška odlično govori hrvatski jezik jer se u obiteljima rumunjskih Hrvata govori isključivo hrvatski, a rumunjski tek uče u školi. Za pastirski posao u Rumunjskoj dobivaju 40 eura, a u Promini je njihova plaća oko 350 eura bez ostalih troškova. Gazda plaća hranu, kupuje im cigarete i karticu za mobitel kako bi mogli komunicirati na udaljenim pašnjacima. Kada se povremeno vrate kući, zadrže se više od predviđenog, ali se vraćaju čim ponestane novca.

Sir iz mišine u svojoj sirani

Josip Dujčić iz sela Suknovca ima jednoga rumunjskog pastira i veliko stado od 500 ovaca, ali cijela brojna obitelj obavlja sve poslove. Dujčić je radio 80-ih u Njemačkoj, potom je kao jedan od prvih krenuo s famom, ali rat je poništio sve njegove napore. Nakon Oluje iznova kreće s pomoću kredita i danas ima i mini-siranu, u kojoj proizvodi čuveni sir iz mišine. - Da ga mogu pet puta više napraviti, sve bi otišlo, no to za sada nije moguće - kaže. Sina Domagoja, 25-godišnjeg mladića, koji je završio srednju školu, poslao je na izobrazbu na jednu famu u Francuskoj da izuči njihovu tehnologiju uzgoja ovaca. On sam odlazi na slična mjesta u Njemačkoj, gdje izučava iskustva njemačkih farmara i državni odnos prema stočarima. - Za godinu dana moram platiti dmiškoj šumarji 70.000 kuna za ispašu, umjesto da oni meni plate to što ovce počiste taj teren sklon požarima. U Njemačkoj država plaća stočarima 30 maraka po četvornom metru, a mi moramo dane gubiti po sudskim raspravama u Dmišu - žali se Dujčić.

Izvan privatnog sektora prominska sela tek su u začetku razvoja infrastrukture. I tu se u svoje vrijeme spustio Rojs sa svojim strojevima i napustio nedovršen vodovod jer ga navodno više nisu htjeli plaćati.

Nema cura za ovčare

Prominski ovčari nemaju problema s tržištem. Nadaleko čuvena janjetina, a

tio nedovršen vodovod jer ga navodno više nisu htjeli plaćati.

Nema cura za ovčare

Prominski ovčari nemaju problema s tržištem. Nadaleko čuvena janjetina, a sezona počinje za mjesec-dva, lako se proda na dalmatinskom i zagrebačkom tržištu. U devet prominskih sela praktično nema nezaposlenih. Osim stočarstva, svu radnu snagu pokupio je Metal Sint, prijeratni pogon Sintal, koji je osposobio poduzetni direktor Stipe Knežević, također povratnik.

U tvornici radi 60-ak radnika, vlasništvo je još državno, no nikome ne smeta što Sintal dobro radi i razvija se. Ali, kažu ovčari koji su prošli svijeta i upoznali život i izvan Promine, puno je neoženjenih muškaraca, a cura niotkuda. Teško je očekivati da svoju priliku traže ispod planine, no taj kraj nije više tako beznadan za bolji život. Znatno tužnija slika može se vidjeti u obližnjem Kninu, gdje doslovno ne radi ni jedno poduzeće osim Konzuma i nekoliko dućančića. Grad egzistira na socijalnoj pomoći i plaćama zaposlenih u lokalnoj upravi i ispostavama javnih poduzeća. Razvoj stočarstva oko grada nije ponukao nikoga da aktivira prijeratnu mljekaru, klaonicu i agroprerađivačka poduzeća. Prije Nove godine i zadnji radnik napustio je Tvornicu vijaka Knin. (Snježana Mlinarević, Večernji list, 20. siječnja)

STUDIJ ZA MENADŽERE U HRVATSKOJ

"Master of Science in Service Management", 14-mjesečni studij za menadžere, počeo će u lipnju ove godine u Dubrovniku kao zajednički projekt "Institute of Technology" iz Rochestera (RIT), jednog od najvećih privatnih američkih sveučilišta i Američke visoke škole za menadžment i tehnologiju (American College of Management and Technology-ACMT) iz Dubrovnika. Polaznici studija, koji će završetkom studija steći naziv magistra znanosti upravljanja korporativnim uslugama, predstavili su se u petak 28. veljače na konferenciji za novinare u hotelu "Opera" u Zagrebu.

Jim Mayers, direktor multidisciplinarnih studija RIT-a i jedan od predavača, kazao je u uvodnom izlaganju kako će se polaznici usavršavati u području marketinga, upravljanja uslugama i poslovnih odnosa s klijentima u svim sektorima gospodarstva, dodavši kako je studij otvoren za sve tvrtke koje imaju potrebu za takvim kadrovima. Prema njegovim riječima, studij će trajati 14 mjeseci, kroz devet modula/tjedana, od kojih će prva dva biti u Dubrovniku, tri u Zagrebu te ponovo tri u Dubrovniku. On je ustvrdio kako su uvjeti koje polaznici moraju ispuniti posjedovanje minimalno tri godine radnog iskustva, te da već rade kao menadžeri.

Cijena studija, tijekom kojeg će polaznici naučiti kako rješavati konkretne poslovne probleme u praksi, jest 15.800 američkih dolara, a predavanja će se održavati na engleskom jeziku, dok će uz američke predavače studij voditi i stručnjaci iz uspješnih hrvatskih tvrtki s kojima se još uvijek vode pregovori. Američko sveučilište RIT osnovano je 1829., sa sjedištem u New Yorku, a njegovih 230 akademskih programa danas pohađa više od 15 tisuća studenata u SAD-u i 80 zemalja svijeta. Postdiplomске studije za menadžere pokrenuli su u Češkoj, Dominikan-skoj Republici i Indiji, a u Hrvatskoj su u suradnji s Ministarstvom znanosti 1997. osnovali i ACMT u Dubrovniku. Tu je visoku školu za menadžment u pet godina rada završilo 200 polaznika, većinom iz Hrvatske, ali i drugih zemalja, poput Slovenije, BiH, Crne Gore i Makedonije. (Slobodna Dalmacija)

HRVATSKI JEZIK U SVIJETU

Otkako je Hrvatska stekla državnu neovisnost i skrb za afirmaciju hrvatskoga jezika u svijetu poprimila je napokon institucionalni oblik. Najvažnija je zadaća pripala Ministarstvu znanosti i tehnologije koje se ponajprije brine o radu lektorata hrvatskoga jezika i književnosti na inozemnim visokoškolskim ustanovama, a pomaže mu, osobito u opskrbi lektorata potrebnom literaturom, i Ministarstvo vanjskih poslova.

Zasad u svijetu, u 25 zemalja na svim kontinentima osim Afrike (Od Indije i Kine preko Finske i Litve do SAD-a i Njemačke) postoji 58 hrvatskih lektorata. Nisu svi izravno pod "kapom" Ministarstva znanosti: takvih je 31, koji su u sustavu službene razmjene s državama domaćinima, a tu pripadaju i dva centra za hrvatske studije, otvorena u Australiji (Sveučilište Novoga Južnoga Walesa u Sydneyu) i u Kanadi (Sveučilište u Waterloo, Ontario). Premda za tridesetak preostalih nije izravno mjerodavno Ministarstvo znanosti, ono i te lektorate podupire u cijelosti ili djelomice, šaljući im kroatističku literaturu, časopise, novine i drugu građu što može poslužiti u nastavi. Svake se godine svakom lektoratu dodjeljuje i pravo na jednosemestralnu stipendiju iz područja kroatistike za najbolje studente polaznike tih lektorata, novac se izdvaja i za studentske boravke nastavnika na katedrama u kojima djeluju hrvatski lektorati, a lani je, na primjer, čak stotinu studenata hrvatskoga jezika iz Poljske, Finske i Ukrajine, zahvaljujući punoj financijskoj potpori Ministarstva za njihov smještaj, prehranu, predavanja i posjete kulturnim i znanstvenim ustanovama, studentski boravilo u Hrvatskoj.

Pridoda li se tome da je Ministarstvo u hrvatske lektorate diljem svijeta

poslalo više od 18 tisuća knjiga iz područja kroatistike, te 3300 CD-ROM-ova s izabranom hrvatskom književnom baštinom, moglo bi se zaključiti da se polako, ali sigurno uklanjaju kronični nedostaci u hrvatskoj institucionalnoj brizi za veću prisutnost hrvatske kulture u svjetskim sveučilišnim sredinama. A one ipak, unatoč još uvijek žilavim znanstvenim predrasudama o hrvatskoj jezičnoj samosvojnosti unutar slavenske jezične obitelji, pokazuju prilično zanimanja za kroatističke studije. Kadšto i veći negoli svojom objektivnom veličinom među jezicima svijeta zaslužujemo! (Večernji list)

KANADSKKE KUĆE U ZAPREŠIČU

Zaprešić će prvi u Hrvatskoj dobiti kanadsko naselje vrijedno oko 35 milijuna eura. Gradnja prvih kuća počela je prije nekoliko tjedana, a završetak svih radova najavljen je za početak 2006. godine. Jedinstvenost 437 stambenih objekata, u koje će se useliti oko 1200 ljudi, u tomu je što će kupci dobiti klimatiziranu kuću te opremljenu kupaočnicu i kuhinju.

Naselje se gradi na 40.000 četvornih metara na kojima će se prostirati velik park s igralištem, a grad će dobiti i mnogo novih poslovnih prostora pa će taj dio Zaprešića konačno imati poštu i banku. Kanadske kuće kupili su uglavnom mladi bračni parovi s djecom, a zanimanje za kupnju i dalje raste pa su gotovo sve kuće unaprijed prodane - rekao nam je Milan Mandić, vlasnik tvrtke "Solim-Mandić" - investitor projekta. Ta tvrtka ima tridesetogodišnje iskustvo u gradnji kuća u Kanadi, a temeljac u Zaprešiću je položio kanadski veleposlanik Denis Snider. S obzirom na novu tehnologiju gradnje kanadska kuća se može izgraditi za samo tri mjeseca. Za četvrti metar kanadske kuće kupci će izdvojiti od 750 do 850 eura, moći će izabrati kuhinju, a dobit će i opremljenu kupaočnicu. U gradnji naselja sudjeluju i mnoge zaprešićke tvrtke, a zadovoljstvo je izrazila i gradska vlast jer će se nakon završetka gradnje poslovnih prostora otvoriti nova radna mjesta. (Večernji list, 7. ožujka)

Komentar

Životno pitanje hrvatske nacije

Odsjek za stanovništvo UN-ova Odjela za ekonomske i socijalne poslove u svome najnovijem izvješću o svjetskom stanovništvu, kako je prenijela Hina, objavio je uznemiravajuće podatke o kretanju stanovništva u Hrvatskoj. Prema tom izvješću, Hrvatska će s 4,446 milijuna stanovnika u 2000. godini pasti na 3,587 milijuna u 2050. godini, odnosno broj stanovnika smanjit će se čak za 860.000 ili 19,3 posto, odnosno na svakih pet stanovnika gotovo će jedan biti manje. Kao glavni razlog tako drastičnog smanjenja broja stanovnika izvješće UN-a navodi nisku stopu plodnosti, odnosno nisku stopu novorođenih života. No, u tome strašnom smanjenju broja stanovnika nije sva dramatika hrvatske nacije, nego joj prijeti i izuzetno visok udjel stanovnika starijih od 69 godina u ukupnom stanovništvu. Prema UN-ovu izvješću, u Hrvatskoj osobe starije od 69 godina sada tvore 21,6 posto stanovnika, a 2050. tvorit će čak 31,5 posto - što znači da će Hrvatska biti zemlja starijih ljudi. Po takvim lošim demografskim predviđanjima, prema tom UN-ovu izvješću, Hrvatska je na 17. mjestu na svijetu, što znači da spada u skupinu od manje od 10 posto demografski najugroženijih zemalja na svijetu....

....Također promjene Zakona o radu trebalo bi proučiti s demografskog aspekta te ponuditi ne samo krajnje liberalna rješenja koja idu u prilog poslodavcima a na štetu radnicima koji nemaju mogućnosti socijalne zaštite kao u razvijenim demokratskim zapadnim državama. Potpuna liberalizacija tržišta rada u maloj zemlji kao što je Hrvatska, nedvojbeno je, loše će se odraziti na položaj žena općenito, a posebno na položaj trudnica i mladih majki. Već sada se događa da trudnice i mlade majke, koje moraju češće izbjivati zbog bolesti djeteta ili djece, dobivaju otkaze, pa tako trka za profitom izravno pogađa roditeljstvo u Hrvatskoj.....

....Popis stanovnika, proveden 2001. g. otkrio je da je u RH čak 338.025 bračnih parova bez ijednoga djeteta, što znači da čak 27 posto hrvatskih obitelji nema potomstva, a ti zastrašujući podaci čini se nisu nikoga od odgovornih zabrinuli. Nositelji vlasti svakako su odgovorni i za reproduktivno zdravlje hrvatskih građana, no sve dosada nismo zapazili da bi se igdje kompetentno razgovaralo o tom čudnom problemu, da je čak svaki treći brak bez potomstva. Poznato je da su mnogi parovi spremni na velike žrtve da bi se osposobili za roditeljstvo, ali nije poznato da hrvatske zdravstvene vlasti čine osobite napore da bi im se što kvalitetnije pomoglo ili da se razvije što kvalitetnija preventiva kako bi se kod mladih očuvalo zdravlje i za reproduktivnu sposobnost.

Demografsko pitanje nije samo predizborno, nego je i pravo životno pitanje hrvatske nacije. (Glas Koncila 9. ožujka 2003.)

Valentinska večera Medimuraca

U subotu 16. veljače u Croatia restoranu hrvatsko društvo Medimurje održalo je svoju tradicionalnu "Valentinsku večeru". "Jači" spol Hrvatskog društva Medimurje dočekali su svoje članice, počastili ih osmjesima i ružicama, i uz izvrsnu hranu Croatia restoranta i dobru glazbu i ova Valentinska večera bila je vrlo uspješna. Veći dio članstva je nazočio, jer ovo je već treći puta kako Medimurci ovako lijepom gestom pokazuju svojim Medimurkama koliko ih cijene u svom životu, ali i u radu samog Društva. Medimurci moji, hvala još jednom na izvanrednoj Valentinskoj večeri! (VK)

Nagrađeni istaknuti poslovni i društveni radnici naše zajednice

U subotu, 22. veljače u zaista prekrasnoj konferencijskoj dvorani "Holiday Inn Express"-a u Oakvillu održana je gala večera Kanadsko-hrvatske gospodarske komore (KHGK) (udruge koja radi oko dvije godine, predsjednik je gosp. John Marion), s posebnom namjenom dodjeljivanja nagrade zaslužnim pojedincima, poslovnim ljudima i tvrtkama iz naše zajednice. Tako su organizatori, koji su dobro organizirali taj vrijedan događaj, pozvali na ovu večeru poznate lidere iz kanadsko-hrvatskog društvenog, poslovnog i političkog života, uz pjevača Gorana Karana iz Hrvatske, koji se izvrsno pobrinuo za ples i zabavu.

Za one koji to ne pamte, ta subota je bila početak velike oluje, tako da je bilo vrlo teško probiti se u Oakville na večeru i usprkos visokoj cijeni ulaznice (\$100.00 po osobi) dvorana je bila uglavnom puna. Večera je bila

Gosp. Janko Herak je dobio "Lifetime achievement award". Na slici s hon. Allan Rock

organizirana u vrlo lijepoj dvorani konferencijskog centra hotela "Holiday Inn - Express". Kroz večeru i svečanost predavanja nagrada vodio je gosp. Edward Mavrinac, poznat u našoj zajednici. U samom pozdravljanju gosp. Mavrinac je dao izazov hrvatskim poslovnim ljudima neka izgrade neki Dom, koji bi služio za razne potrebe, moguće neki Starački dom, i pitanje je koliko je taj izazov pao na plodno tlo.

Na večeri je bilo mnogo poznatih lica, kao i mnogo važnih gostiju: gosp. Smiljan Šimac, otpravnik poslova iz hrvatskog Veleposlanstva u Ottawi, konzul-gerant Refik Šabanović, fra. Stjepan Pandžić, hon. Alan Rock, gradonačelnica gđa. Hazel McCallion, John Šola, i mnogi drugi. Nažalost nemamo mjesta sve navesti, no svatko od njih pridonio je i u prošlosti, kao i danas aktivnom životu ove zajednice i time je svakako zaslužio svoje mjesto na ovoj večeri. Sve prisutne pozdravio je Hon. Alan Rock, ministar industrije u sadašnjoj Vladi Kanade, koji se u svom pozdravnom govoru osvrnuo na rad sadašnje Vlade, pozdravio rad Kanadsko-hrvatske gospodarske komore i zaželio im daljnji uspjeh. Hon. Alan Rock i gradonačelnica gđa. Hazel McCallion su podijelili nagrade za izuzetna dostignuća istaknutim ljudima naše zajednice. U vrlo lijepo opremljenoj brošuri koja je bila posebno pripremljena za ovu gala večer naveden je stručni žiri koji je birao pojedince iz zajednice koji su se, po njihovom mišljenju, istakli u svom društvenom radu ili na poslovnom polju. U tom stručnom žiriju bili su John Alpeza, Duško Bezić, Srebranka Bogović, Marina Čotić, Joseph Draganjac, Ivo Hrvoić, John Marion, Krešimir Mayer, Janko Perić, Ivica Puhalo, John Šola, Edwin Strgačić, Susan Vajdić, Michael Yelavić. Svi nagrađeni dobili su kao nagradu reprodukciju slike Nade Rafaj-Sesar "Hrvatska rapsodija", original koje se nalazi u Ottawi u hrvatskom Veleposlanstvu. Nagrade koje su podijeljene po kategorijama navesti ćemo na engleskom kako ne bi (nenamjerno) promijenili ime nagrade:

Honorary Award recipients:

Business Service Award:

Arts and Letter Award:

Scholastic Achievement Award:

Gifted Artist Award:

Global Service Award:

Public Service Excellence Award:

Community Service Award: Mr. John Domagoj Šola, former M.P.P.

Mr. Krešimir Mayer

Mr. Edward Mavrinac

Dr. Suzana Hadjur

Mr. Emmanuel Vuković

Ms. Sandra Bezić

Mr. Janko Perić, MP

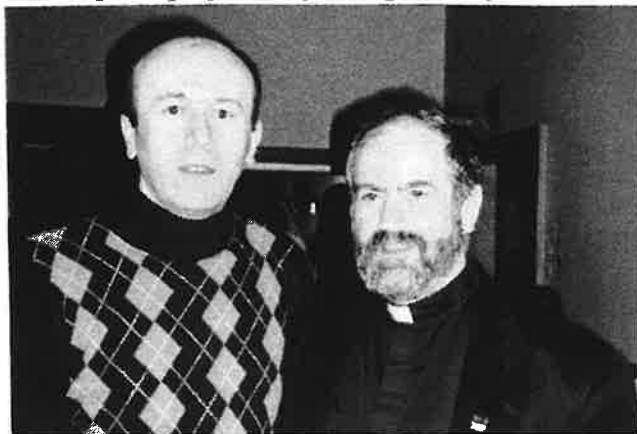
Zajednica u riječi i slici

PROSLAVA 25. OBLJETNICE HRVATSKE ŠKOLE U OAKVILLE-U

Prošlo je već četvrt stoljeća od osnutka Hrvatske škole u okviru Župe Presvetog Trojstva u Oakvilleu. Inicijatori su bili hrvatski roditelji kao i prvi župnik vlč. Vjekoslav Banković koji su smatrali da uz župu treba postojati i župna Hrvatska škola. U početku rada roditelji su financirali školu a poslije je financijsku brigu za to preuzeo Halton Catholic School Board.

Težak početak pratio je rad škole. Bilo je tu dobrog i lošeg, od velike volje roditelja da sačuvaju i nauče svoju djecu materinji jezik do podjele roditelja za i protiv takove škole. Trebalo je prevladati nedostatke potrebnih školskih knjiga, plana rada, iskusnih učitelja. Na domovinu pod komunističkim sistemom nije se moglo računati. Tu su nam priskočili u pomoć s voljom i ljubavlju učitelji već iskusijske Hrvatske škole iz Toronta. Sjećam se kako smo mi prvi učitelji sami pripremali lekcije, tražili materijale, posuđivali knjige od prijatelja i poznanika, tipkali. Poslije dolaska časnih sestara u župu bilo je lakše, jer su nam mnogo pomogle ne samo u umnožavanju potrebnih materijala za školu, nego i u moralnom, vjerskom i odgojnom smislu.

U svome prikazu povijesti škole jedna od prvih učiteljica škole gđa. Blanka

Fr. Anto Batinić iz Frankfurta i vel. Marijan Mihoković, hamiltonski župnik

Špehar, iznijela je i slijedeće podatke: "Datum početka škole uzima se 21. siječanj 1978. godine. Škola je počela sa 63 učenika. Nastava se održavala u različitim školama u Oakvilleu." Broj učenika je rastao iz godine u godinu, a uz to djeca su učila i vjeronauk na hrvatskom jeziku. Kroz školu su prošle generacije djece. Kroz godine počele su se upotrebljavati knjige izdane izvan domovine za svrhe hrvatskih škola. Tu je u prvom redu HISAŠ, koje su pokrenuli Fr. Ljubo Krasić a tu su još i prof. Vinko Grubišić.

Proslava je počela svečanom sv. Misom u subotu, 1. veljače u crkvi Presvetog Trojstva. Predvodio je vlč. Marijan Mihoković, župnik hamiltonske župe Sv. Križa, bivši župnik crkve Presv. Trojstva. Dječji crkveni zbor pod vodstvom župnika uljepšao je misno slavlje.

Na banketu, nakon misnog slavlja, bile su bile prisutne časne sestre iz Hamiltona, Buffalo, predstavnici Halton Catholic School Board, Paul Cianciolo, V.P. Continuing Education i Paul Lau Supervisor of International Languages. Tu su bili sadašnji i bivši učitelji škole. Program su izvršno vodili bivši učenici škole Sandi Pocić i Michael Krpan. U programu su sudjelovali današnji učenici, učitelji te pastoralni članovi župe Presvetog Trojstva.

Prisutne su pozdravili domaći župnik vlč. Petković, predstavnici lokalnog školstva, kao i konzul gerant Republike Hrvatske u

Bivši i sadašnji učitelji hrvatske škole, sa domaćim župnikom vel. Ilijom Petkovićem i konzulom gerantom gosp. Refikom Šabanovićem

Mississauga, gosp. Refik Šabanović, koji je čestitao svima koji su radili ili bili povezani sa školom koja je bila veza s domovinom i uz župu radila na očuvanju jezika, kulture i pripadnosti hrvatskome narodu.

Nastavljajući dalje, naš konzul gerant je najavio da je konačno došlo do nekih pomaka s mrtve točke u suradnji hrvatskih škola izvan domovine i Ministarstva prosvjete u Hrvatskoj. Naime organizira se suradnja i pomoć Ministarstva i ovdajšnjih hrvatskih škola. Uskoro bit će i sastanak predstavnika iz Hrvatske i naših učitelja s ovog područja. Predviđeno je i gostovanje kazališta lutaka iz Hrvatske u ovom dijelu Ontarija u ožujku, a u tome će biti uključene i ovdajšnje hrvatske škole i župe.

Vlč. Ilija Petković, časne sestre Smiljana Delonga i Krešimira Bakić, kao i učitelji uvijek su sadašnje učenike škole mali ali uspješan program. Igrokaz je napisao vlč. Ilija koji je već poznat ne samo kao muzičar i skladatelj, nego i pisac. Zaista smo sretni što imamo među nama župnika kao što je vlč. Ilija.

Večera je bila izvršna a mladi su bili i pomoć kod serviranja hrane. Za izvršnu glazbu i ples pobrinuli su se sastav "Domovina".

Osobno kao jedna od prvih učiteljica te iste škole želim se zahvaliti svima onima koji su mi pružili povjerenje i zadovoljstvo u odgovorom ali divnom pozivu odgajanja i usadivanju ljubavi učenicima ove naše hrvatske škole prema hrvatskome jeziku, kulturi i narodu. Hvala svima, a mojoj 'djeci' poručujem: Bili ste mi i ostali dragi i uvijek u mojem srcu!"

Neka i idućih četvrt stoljeća svoj uspješan rad nastavi hrvatska škola kako bi i za buduće generacije očuvala hrvatsku svijest, kulturu, jezik i vjeru.

Biserka Milinković

I, sadašnja generacija učenika Hrvatske škole u Oakvilleu

Turizam

BERLIN - S 37. MEĐUNARODNE BURZE TURIZMA ČIJE JE SVEČANO OTVORENJE OVE GODINE PRIPALO NAŠOJ ZEMLJI:

Hrvatska na turističkom tronu

"Mora da ste večeras posebno ponosni na to što ste Hrvati", komentirali su dužnosnici svih boja i nacionalnosti, u petak navečer, u Berlinu. Pod reflektorima najvažnije svjetske pozornice pozornice turizma ITB Hrvatska je imala glavnu ulogu. Dugo čekana prilika da se pozornost svjetskih moćnika turizma zadrži barem nakratko na hrvatskim turističkim mogućnostima iskorištena je na jedini mogući i najbolji način.

Na spektakularnoj gala-priredbi otvaranja najvažnijeg svjetskog okupljališta ljudi iz turističkog biznisa, koji je u Berlinu okupio oko 4,5 tisuće uzvanika, sve je bilo u znaku Hrvatske. Od uvodne glazbe, koja je pratila ulazak visokih gostiju u dvoranu, do prizora na videozidovima na kojima su se uz natpis "Croatia" izmjenjivale slike najčišćeg mora na Mediteranu, u zemlji tisuća raznolikosti koja je svijetu odaslala turističku poruku: Dođite vidjeti zašto nas tako vole! A sve je počelo još lanske godine, u ožujku, kada je prilika za gala-promociju na otvorenju ITB-a dobila Kuba, a potom je Hrvatskoj ponuđeno da se pripremi biti zemlja-domaćin otvorenja 37. međunarodne burze turizma ITB u Berlinu ove godine. Jer, takvu priliku za promociju dobivaju samo odabrani. Oko 300 sudionika bogatog glazbeno-scenskog nastupa, pristiglih za tu priliku iz cijele zemlje, pod sigurnom je palicom redatelja Krešimira Dolenčića pokazalo svijetu ono što Hrvatska u suštini jest - Mediteran kakav je nekad bio, kakav ste voljeli i na mnogim obalama izgubili u betonskim zdanjima industrijskog razvoja. Hrvatska je dio Mediterana najplavijeg mora, nacionalnih parkova i nadasve zemlja povijesti i kulture utkane u stoljeća njezine prošlosti, koju su svim prisutnima pjesmom i plesom prenijeli vrhunski umjetnici.

Počelo je s "Dalmatino, povišću pritrugena", u izvođenju klape "Sinj", pred prepunim amfiteatrom Kongresnog centra u Berlinu, da bi se odmah potom počeli smjenjivati taktovi suvremene glazbe temeljene na etno-baštini, te raskoš i bogatstvo folkloru koji je plesom "prošetao" od Medimurja do samog hrvatskog juga i završnog kola iz opere "Ero s onoga svijeta", koji je izvođače izmamio na "bis" nekoliko puta. Spektakl je značajno obogatio orkestar Zagrebačke filharmonije sa "Sunčanim poljima" Blagoja Berse, ali i atraktivnim arijama iz Tijardovićeve "Splitskog akvarela". Prenijele su se na trenutak u snijegom i maglom zavijeni Berlin pjace i kalette Dalmacije, njezini pitomi i dobrodrušni domaćini i raspevana mladost, da bi sve kulminiralo vijorenjem stijega "Libertas" i Gotovčevom "Himnom slobodi" uz Gundu-ličeve stihove, a u izvođenju oko 300 sudionika programa. Bila je to najb-lja poruka mira i slobode zabrinutom turističkom svijetu koji sa strepnjom gleda na poslovnu budućnost u osvit ratnoga sukoba.

U tom su trenutku sa stropa atraktivne dvorane na uzvanike spuštene crveno-bijeli baloni s natpisom "Svijet je spreman za nova putovanja".

Nije stoga ni čudilo što su se umjetnici iz Hrvatske nekoliko puta vraćali na pozornicu dok je dvorana na nogama pljeskom pozdravljala njihov vrhunski program. Kada se platno pozornice potom podiglo, pred uzvanicima se našao gastro-spektakl hrvatske kuhinje iz svih njezinih regija, specijaliteti pripremani danima unaprijed, u čijem okusu i izgledu je sudjelovao gastro-tim pod palicom Stanka Ercega i Viljema Cveka, sastavljen od 15 najboljih hrvatskih kuhara, pet slastičara i jednog barmena. Bilo je tu desetak hladnih predjela, osam toplih predjela, uglavnom ribljih specijaliteta, te 14 mesnih jela... Od Pule do Iloka, preko Zagreba i Dubrovnika, pred gostima su se našle najbolje delicije naše kuhinje.

Bilo je tu oko 20 tisuća obroka za koje smo koristili njemačke namirnice, ali su pripremane na hrvatski način. Potrošili smo za to, na primjer, 60 kilograma pršuta, ribe 266 kila, tisuće jaja... Radilo se doslovce od jutra do mraka tri dana, ali napravili smo, po općoj ocjeni, dobar posao. Teško je bilo spremati na naš način njihove namirnice, ali vjerujem da smo uspjeli, svemu smo dali mediteranski "štih" našim začинима i uzvanici su zadovoljni, a gužve pred stolovima s hranom najbolje govore o tome - rekao nam je Stanko Erceg.

Među uzvanicima sa svih strana svijeta za dojmove smo zamolili gospodina Davida Bahmasa koji je u Berlin stigao s dalekog Mauricijusa - Oduševljen sam ovim što sam vidio i saznao o Hrvatskoj u ovom programu i svim pratećim događanjima. Nisam ništa znao prije ovoga o vašoj zemlji, a mislim da turistički svijet ima razloga s njom računati kao s ozbiljnom poslovnom konkurencijom i najboljima u tom poslu. Sama činjenica da ste na ovoj uglednoj pozornici predstavljani na ovakav način dokaz je da svjets-

ki čelnici turizma o vama već tako misle, a nakon ove priredbe i mnogi moji kolege i prijatelji sa svih kontinenata dijele isto mišljenje. Mogu samo od srca čestitati - kazao nam je gospodin Bahmas.

Pjesma i zabava potrajale su do kasnih sati, a čini se da je najvrjednije što su uzvanici ponijeli s gala svečanosti dojam o Hrvatskoj kao turistički atraktivnoj i nezaobilaznoj zemlji. Radi toga se sve napravilo, jer više od toga Hrvatska nije ni mogla dobiti od turističke elite svijeta.

Wolfgang Clement: ZASLUŽILI STE USPJEH

Na svečanosti otvaranja ITB-a govorio je Rajmund Hosch, predsjednik berlinskog sajma, potom Klaus Wowereit, gradonačelnik Berlina, Francesco Frangialli, generalni sekretar Svjetske turističke organizacije, Pave Župan-Rusković, ministrica turizma, i Wolfgang Clement, njemački savezni mi-ni-star za privredu i rad, koji je pozdravljajući uzvanike kazao: - Želim veliki turistički uspjeh Hrvatskoj na koji ste dugo čekali i zato ste ga još više zaslužili. Vjerujem da ćete uskoro postati i članica EU-a jer i to će pridonijeti una-predenju vašeg turizma. Sretan sam što je baš Hrvatska večeras zemlja partner ITB-a i to nakon što je uspješno pronašla svoj put do mira, koji nekim drugim dijelovima svijeta tek predstoji. Lanske godine, koja je za svjetski turizam bila izuzetno teška, Hrvatska je napravila iskorak, a pozivam i sve sudionike turističke industrije svijeta da učine sve što mogu kako bi se putovanja, suradnja među ljudima i razmjena ideja i misli čim prije vratili u naš život.

Sudionici otvaranja

U svečanom programu gala otvaranja ITB-a u Berlinu sudjelovali su grupa Putokazi iz Rijeke, klapa Sinj, folklorni ansambl Lado, Tomislav Mužek, tenor, Sandra Bagarić, sopran, zbor HNK iz Splita i dirigent Ivan Repušić, Zagrebačka filharmonija, prvaci baleta HNK iz Zagreba Staša Zurovac i Nataša Sedmakov, te grupa Krijes. Redatelj programa bio je Krešimir Dolenčić. (Slobodna Dalmacija 10.3.2003)

Talijani najavili trajekt Trst-Lošinj-Zadar-Split

SPLIT - U sklopu splitskog sajma prehrane i ugostiteljske opreme GASP, predstavnici Trsta i tršćanske gospodarske komore jučer su se u Splitu predstavili i drugim namjerama od zajedničke koristi za gospodarstva dviju jadranskih zemalja. Izaslanstvo Grada Trsta i talijanski gospodarstvenici predvođeni Antoniom Pauletijem, predsjednikom Gospodarske komore Trsta, u pratnji Vjekoslava Tomšića, generalnog konzula RH u Trstu i Garija Capellija, konzula u Generalnom konzulatu, primljeni su jučer u splitskom Gradskom poglavarstvu.

Na sastanku u Komori Talijani su službeno najavili otvaranje redovite trajektne linije od Trsta, preko Lošinja i Zadra do Splita, te izrazili ozbiljne namjere talijanskih tvrtki da se ulaganjima uključe u obnovu hotela u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Ovo za nas ipak nije iznenađenje jer se o uvođenju te linije pregovara gotovo dvije godine. Linija kojom će se sjever Jadrana povezati s jugom trajektom nosivosti 1.800 putnika i 400 vozila, trebala bi startati početkom lipnja i voziti do kraja rujna, odnosno početka listopada, a značila bi primjetno rasterećenje graničnih ulaza u Hrvatsku sljedeće turističke sezone, izjavila je Jadranska Radovanić, predsjednica Gospodarske komore Splitsko-dalmatinske županije, najavljujući da bi linija, bude li sve oko njezina uvođenja išlo prema planu, već dogodine produžila do Dubrovnika. (Novi list 7.3.)

ŠIRITE
HRVATSKU ISKRU

Vijesti iz Haaga

VLADA ISTRAŽUJE INFORMACIJU DA JE DRŽAVNA ADMINISTRACIJA PRIKRILA VAŽNE DOKUMENTE O BIVŠEM SRPSKOM VOŽDU

Hrvatska uskratila Haagu zapovijedi s Miloševićevim potpisom

ZAGREB - Hrvatske vlasti Haškome sudu nisu dostavile tridesetak pisanih dokumenata i zapovijedi iz vremena rata protiv Hrvatske koje je potpisao Slobodan Milošević osobno, čime su bitno otežale i usporile proces protiv predsjednika države koja je napala Hrvatsku, doznaje naš list iz pouzdanih izvora bliskih Hrvatskoj vojsci. Zaključak je to na temelju očite činjenice da tužiteljstvo Haškoga suda te dokumente nije uvelo kao dokaze u dosadašnjem tijeku postupka, kao da ih tijekom svjedočenja nije spomenuo ni jedan svjedok optužbe iz Hrvatske, među kojima i predsjednik Republike Stjepan Mesić. S druge strane, u Hrvatskoj i danas postoji zapisnik o primopredaji tih dokumenata s njihovim pojedinačnim popisom, koji je kao predavatelj potpisao nekadašnji šef bivše Sigurnosne službe HV-a (SIS) Stipe Rojnica, a kao primatelj njegov nasljednik Ante Gugić.

Zapovijedi JNA

Riječ je o tridesetak pisanih dokumenata, među kojima su i zapovijedi JNA, s osobnim potpisom Slobodana Miloševića. Neke od tih zapovijedi, primjerice, odnose se na pokrete JNA prema nekim od hrvatskih gradova. Te je dokumente poslije akcije Bljesak 1995. u Okučanima zaplijenila vojnosigurnosna služba SIS, čiji je načelnik u to vrijeme bio Stipe Rojnica. Kada je odlazio s toga mjesta, sa svojim nasljednikom Antom Gugićem potpisao je, između ostalog, i zapisnik o primopredaji tih materijala, u kojemu su dokumenti poimence pobrojani. Rojnica, međutim, nije te dokumente ostavio samo u svojoj službi nego ih je predao i Uredu predsjednika te Ministarstvu vanjskih poslova (MVP). Iz MVP-a ni nakon tri dana čekaanja nismo dobili odgovor znaju li išta o sudbini tih materijala. Bilo bi, dakako, posve logično očekivati da je Hrvatska sve te dokumente, zajedno s tisućama drugih, tijekom priprema za suđenje Miloševiću dostavila Haškome sudu, ali to se iz nejasnih razloga - nije dogodilo.

Stipe Rojnica, koji je i danas časnik Hrvatske vojske, odbio je o tome razgovarati s našim listom, objasnivši to zabranom javnoga istupanja vojnika bez dopuštenja nadređenih. Naš je list u MORH-u zatražio odobrenje za razgovor s Rojnicom, ali ono nije stiglo ni nakon tri dana čekaanja. Isto tako, MORH nije odgovorio na li išta o sudbini dokumenata.

Mesić (ne)zainteresiran

U međuvremenu su se za slučaj zainteresirali i predstavnici međunarodne zajednice. "Dužnosnici Ministarstva vanjskih poslova jedne zapadnoeuropske

vlade, koji vrlo dobro surađuju s tužiteljstvom Haškoga suda, boravili su ovih dana u Hrvatskoj i ozbiljno se zainteresirali za postojanje tih dokumenata", izjavio je za naš list Tonči Majić, predsjednik Dalmatinskog komiteta za ljudska prava iz Splita, nevladine organizacije koja je mnogo učinila na rasvjetljavanju ratnih zločina počinjenih u Hrvatskoj, pritom blisko surađujući i s relevantnim inozemnim čimbenicima.

Prema informacijama obaviještenog nevladinog aktivista Majića, predsjednika Republike Stjepana Mesića tijekom njegova haškog svjedočenja bivši djelatnici obavještajne zajednice pitali su zašto nije predočio i spomenute dokumente. Mesić je, međutim, reagirao iznenađeno, rekavši kako nije znao da takvo što postoji. Isto je Predsjednik prije tjedan dana potvrdio i našem listu: na izravno pitanje zna li išta o dokumentima iz rata u Hrvatskoj koje je Milošević osobno potpisao, odgovorio je niječno. "Iznenađen sam, jer prvi put to čujem." Prije dva dana, naš list pitao je Ured predsjednika je li se Predsjednik zainteresirao za postojanje takvih dokumenata, ali odgovor još nismo dobili.

Nema rezultata istrage

Zamjenica glasnogovornice Vlade Ivana Noršić, međutim, na naš upit o postojanju tih dokumenata odgovorila je kako će Vlada istražiti o čemu je riječ. Rezultate te istrage još nismo doznali. Izvori našega lista strahuju da je netko u državnoj administraciji namjerno prikrrio spomenute dokumente kako bi onemogućio da se dozna istina o kompromitantnim detaljima ratne suradnje Miloševića i Tuđmana.

- Neobično je da se predsjednik Republike nije zainteresirao za postojanje dokumenata odmah nakon što je obaviješten da oni postoje. Nadam se da u njegovu slučaju nije riječ o želji da se prikriju neki događaji iz vremena kada je bio Tuđmanova desna ruka, kaže Tonči Majić.

S pokušajima da Haški sud dobije spomenute dokumente promatrači povezuju i nedavni iznenađni poziv Hrvoju Šariniću da razgovara s haškim istražiteljima. Poslije tog razgovora, podsjetimo, bivši Tuđmanov pregovarač novinarima je izjavio kako bi mu Vlada, u slučaju njegova svjedočenja protiv Miloševića, morala omogućiti uvid u dodatne dokumente. Naši višekratni pokušaji da sa Šarinićem proteklih dana razgovaramo, nisu uspjeli.

(Glas Slavonije 3.3.)

Bobetko), i to više nije stvar državnih tijela, nego liječnika, može li on odgovarati na sudska pitanja, a za četiri će se mjeseca ponovno utvrditi njegovo zdravstveno stanje, dok je jedan general (Ante Gotovina) u bijegu", rekao je predsjednik Mesić. Dodao je da bi problem bio riješen "kad bi vlast znala gdje se on nalazi".

"Upomo tvrdim da je general Gotovina žrtva svojih savjetnika koji ne žele dobro ni njemu ni Hrvatskoj. Kakva god bila, vlast u Hrvatskoj mora postupiti po pravilima Haškog suda. Politizacija 'slučaja Gotovina' šteti svima, a najviše njemu samu i njegovoj obitelji", rekao je Mesić.

Biljana Plavšić osuđena na 11 godina zatvora

HAAG, 27. veljače - Bivšu predsjednicu Republike Srpske Biljanu Plavšić (72) Haški sud je osudio na 11 godina zatvora za zločine protiv čovječnosti u BiH za koje je priznala krivnju. Biljana Plavšić bila je predsjednica Republike Srpske od 1996. do 1998. i najviša je državna dužnosnica koju je dosad osudio Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju.

Glavna tužiteljica Carla del Ponte zatražila je za optuženicu kaznu od 15 do 20 godina zatvora. Plavšićkina obrana tražila je da kazna ne bude viša od osam godina, jer bi dulja navodno bila doživotna.

U listopadu prošle godine Biljana Plavšić priznala je krivnju za progon nesrpskog stanovništva u BiH kao zločin protiv čovječnosti, a tužiteljstvo je zauzvrat odustalo od sedam ostalih točaka optužbe koji su je teretili za genocid i ratne zločine. Uz priznanje krivnje i "dubokog i bezuvjetnog kajanja", u popratnom dokumentu bivša čelnica RS teško je optužila Slobodana Miloševića kao "inicijatora i izvršitelja politike etničkog čišćenja u BiH", a uz njega i svoje nekadašnje najbliže suradnike Radovana Karadžića, Momčila Krajišnika i Ratka Mladića. (Vjesnik 28. veljače)

Dok u Vama dah bije, gosp. Puhalo, bit će i Hrvatska knjižnica i čitaonica...

Iako smo već jednom pisali o "Hrvatskoj Knjižnici i Čitaonici", vrijeme je da se ponovno navratimo tamo i vidimo što je novo. Razgovarala sam kratko sa gosp. Ivicom Puhalo, koji provodi dnevno nekoliko sati u prostorijama knjižnice na 89 Queen St. S., u Streetsvillu, u zgradi Hrvatskog nacionalnog kluba "Croatia". Gosp. Puhalo je doista uzbuđen ovih dana, jer kao prvo, Knjižnica je inkorporirana, a izgleda da postoje dobri uvjeti za dobrotvornu registraciju ove naše institucije, što bi zaista pomoglo u radu i nabavi knjiga. Kako kaže gosp. Puhalo.. "a dobivanjem te registracije, potencijal je velik!" Poznavajući gosp. Puhala i njegov entuzijazam za rad ove Knjižnice, u to sam sigurna.

Prošetala sam malo uz knjige i zaista sam bila impresionirana bogatstvom koje leži na policama naše Knjižnice. Vidjela sam lijepu selekciju religioznih knjiga (mnogo knjiga o kardinale Stepincu), mnogo beletristike (hrvatski i strani pisci, na oba jezika); npr. na raspolaganju vam je cjelokupan Janko Matko, novele i romani od Aralice do Zagorke.... Ima mnogo knjiga o hrvatskoj povijesti, Domovinskom ratu, tu je stručna literatura te hrvatska i svjetska poezija. Postoji mnogo dječjih knjiga koje koriste i učitelji hrvatskih škola i studenti U of T, koji posuđuju materijal za svoje radnje u ovoj knjižnici.

Nadalje tu su leksikoni, knjige o umjetnosti (hrvatskoj i stranoj) National geographics od 1975 - 95, kuharice, knjige o zdravlju, sportska literatura, "Lovački vjesnici", te u predsoblju hrvatski i kanadski tisak, magazini, video kazete, filmovi i sve što bi bilo koga od vas moglo zanimati.

No, u ovoj našoj Knjižnici naći ćete i dijela pisaca iz našeg područja, ljude koje poznajete, o čijim ste knjigama slušali, recimo knjige Ane Ganze, Vinka Grubišića, Ljerkke Lukić, Josipa Gabre, Vere Valčić te pok. gosp. Meheša i B. Vidova. Gosp. Puhalo je zaista ponosan na fond knjiga, koji je do danas sakupljen, zahvaljujući donatorima koji su poklonili svoje knjige HKČ. "Velika im hvala", govori gosp. Puhalo, "no tek smo na početku." Zahvaljujući NK "Croatia" HKČ ima ove prostorije, no to postaje premalo tako da ćemo u budućnosti morati možda tražiti veće prostorije. Za sada puno hvala NK "Croatia" na ovoj lijepo gesti.

U kratkom razgovoru gosp. Puhalo je rekao: "Želja je osnivača Knjižnice da sakupimo knjige koje leže po različitim mjestima, sakupljaju prašinu i nikome ne služe. Cilj nam je ponuditi što više dobrih knjiga, časopisa, i video kazeta na što boljej lokaciji u našoj zajednici da sve to bude pristupačno što široj publici po d logično najpovoljnijim uvjetima, kako bi na taj način motivirali čitatelje, oživjeli želju i apetit za čitanje. Želja bi mi isto bila da ta Knjižnica bude početak možda nečeg većeg u našoj zajednici. Kad bi se našli lideri zajednice koji bi motivirani ovim skromnim početkom pokrenuli akciju za nešto veće: jedan centar hrvatskog kulturnog života ovog kraja sa vrlo potrebnim Staračkim domom, knjižnicom sa arhivom i muzejem itd., po uzoru na druge etničke zajednice - san mnogih bio bi ostvaren! To su dalekosežne ideje, ali moguće, jer kako se kaže uvijek treba početi milju prvim metrom.

Vi ste prvi metar već prešli, gosp. Puhalo.... Ne samo metar, već kilometar, iza Vas su dvije godine rada... Kako gledate na te dvije prošle godine?

Relativno sam zadovoljan sa onim što je postignuto ali uvijek je moguće i bolje. Do sada imamo oko 3000 knjiga u samoj Knjižnici, a budući da smo ograničeni s prostorom, morali smo privremeno knjige smjestiti u podrum, što je nezdravo mjesto za knjige. Dok se ne riješi pitanje većeg prstora, knjige će biti pohranjene u podrumu.

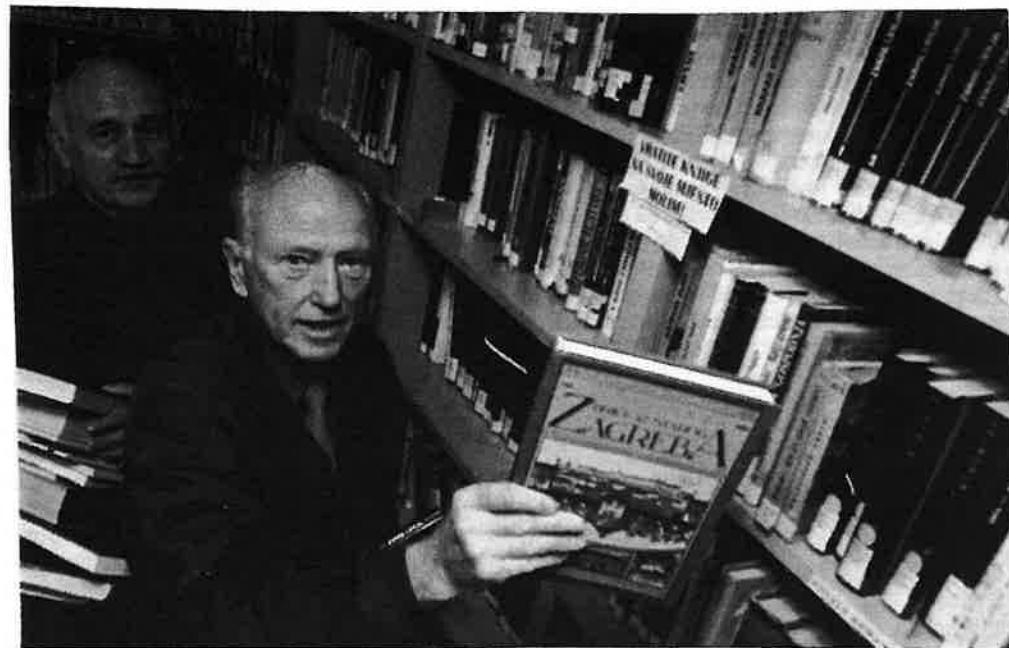
Kakav je odaziv pučanstva?

Ljudi dolaze u Knjižnicu dnevno. Do sada je posuđeno skoro dvije tisuće knjiga. Knjige se vraćaju uglavnom redovito, uz pokoje upozorenje. Mi nismo tako striktni kao službene knjižnice.

Za sada se ne plaća članarina za Knjižnicu?

Za sada ne, no imamo sistem dobrovoljnog doprinosa pojedinaca i udruga.

Što bi željeli poručiti zajednici?

Gosp. Ivica Puhalo i pok. Vlado Đurić na radu u Hrvatskoj Knjižnici i Čitaonici

Koliko će dugo tako trajati, ne znam. Upravo smo pred kratko vrijeme izgubili jednog vrlo vrijednog radnika, gosp. Vladu Đurića, koji je bio desna ruka za sređivanje materijala, koji je ostavio mnogo svog rada u ovoj Knjižnici. Hvala mu velika. Velika hvala i gospodinu Nikoli Đambasu. Dali smo obavijest kroz glasila da trebamo pomoć - hvala radiou satru "Zvuci Hrvatske", "Iskri" na besplatnim oglasima. Odaziv je bio više nego dobar. Dobili smo desetak poziva, tako da rad ide dalje, zahvaljujući sadašnjim suradnicima gđi. Danijeli Seca, gosp. Miljenku Čaparu i gosp. Miji Nikoliću.

Možemo li za kraj upotrijebiti onu Matoševu izreku "Dok je srca, bit će Croatia". Dok u Vama dah bije, bit će i Knjižnice, zar ne gosp. Puhalo, jer moramo biti svjesni da je ova Knjižnica Vaš veliki trud?

Jest, ali godine donose svoje. Danas ja posvećujem 4-5 sati dnevno tom radu. Iako me zdravlje još služi i jako volim ovaj rad, želio bih ipak u dogledno vrijeme predati baklju našoj mlađoj generaciji koja bi preuzela Knjižnicu i nastavila rad ove Knjižnice, stvamo potrebne zajednici.

Gosp. Puhalo i ja smo završili razgovor. No, i dok smo razgovarali njegove oči su šarale po policama knjiga, jer puno je posla tamo stalno. Vama, dragi čitatelji upućujem poziv: dođite i svoju Hrvatsku knjižnicu i čitaonicu, tamo Vas čekaju zaista dobre knjige. A vi, koji imate knjige po raznim sobama i ne znate što ćete s njima, darujete ih HKČ: svaka knjiga nam je nužna.

Ragovor vodila V. Krčmar

We are recommending...

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

E
YE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

4. JEZIČNA KULTURA

Prije obrade suvremene jezične problematike na području današnje Republike Hrvatske treba podsjetiti na nekoliko činjenica: 1. da je samo hrvatski jezik, odnosno njegova tadašnja staroslavenska varijanta, imala, kao što rekossmo, pravo služenja mise i drugih crkvenih obreda na svom jeziku, te da su se na ovom prostoru rabila i tri domaća pisma: glagoljica, bosančica i ćirilica. 2. da je tijekom 16. st. a i nešto kasnije hrvatski jezik (crovata lingua) bio vojnički i diplomatski jezik od Beča do Carigrada i da su ga govorili "svi Turci, a napose ratnici" (M. A. Pigafetta). 3. da je ikavski govor, koji je poglavito hrvatsko narječje, bio uobičajen u čitavoj BiH od Jadranskog mora do Drine, te da su se istim jezikom služili i okolni krajevi kao Dalmatinska zagora, Lika, Slavonija, dakle jedno zaokruženo područje, čitava današnja BiH i rubni dijelovi Hrvatske. Do dolaska Vlaha, današnjih Srba, nije se znalo za jekavicu, pa je postojala samo Kraljeva Sutiska (ne Sutjeska), Tintiste (ne Tjentište), kameni spomenik mrtvima se "usicao" u kamen (stečak) i nazivao "biligom" (ne biljegom). I dalje: 4. da je rimski papa Urban VIII. godine 1623. naložio svim katoličkim samostanima da otvaraju katedre već uobičajenih crkvenih jezika, (i arapskog) ali uz njih obvezno i ilirskog, a to znači hrvatskog jezika. To se odnosilo na samostane ali i sveučilišta s obje strane Alpa, dakle od Salamanke i Valencije u Španjolskoj, do Pariza, Kölna, Beča, Bologne, Padove itd.

U svezi s bliskošću jezika treba još jednom odbaciti velikosrpsku stoljetnu laž kako su, tobože, Hrvati preuzeli srpski jezik, onaj koji je u prvoj polovici 19. st. u svojim jezikoslovnim radovima kodificirao Vuk Stefanović Karadžić uz pomoć Slovenca J. Kopitara. Doista, Karadžić je 1818. izdao Rječnik srpskog jezika s osnovama gramatike, a već prije toga Slaveno-srpske narodne pjesme. Međutim, priznao je kako se pišući Rječnik služio brojnim "šokačkim", a to znači hrvatskim rječnicima. Naime, prva hrvatska gramatika B. Kašića izašla je još 1604., a za njom prije Karadžića još pet-šest hrvatskih gramatika sve do one S. Starčevića 1812.

Prvi hrvatski rječnik (uz još 4 europska jezika) izašao je 1595., a napisao ga je F. Vrančić. Drugi Mikaljin 1651. imao je 25 tisuća riječi, a Karadžićev 157 godina kasnije oko 26 tisuća. A za tim, prije Karadžićeva, slijedi još pet hrvatskih rječnika. I dok je spomenuti B. Kašić preveo Bibliju na hrvatski 1630., Karadžić prevodi na srpski Novi zavjet tek 1847. godine. Ako se uzme u obzir da je većinu pjesama skupio po Hrvatskoj, BiH, Crnoj Gori i sve proglasio srpskim narodnim pjesmama, te da je od 1836. sve Hrvate osim kajkavaca i čakavaca smatrao Srbima, a sve muslimane Srbima islamske vjeroispovijedi, onda će se vidjeti njegove velikosrpske osnove i težnje da sve Južne Slavene proglašuje Srbima. To je sve Karadžić obrazložio u knjižici koja ima poglavlje "Srbi svi i svuda" koji je prvi osporio A. Starčević, a Franjo

Rački, jugoslavenski orijentiran hrvatski povjesničar se upitao: "Zar Srbi i na Mjesecu?". Ta srpska posesivnost i nasilna srbizacija hrvatske, crnogorske, muslimanske kulture, jezika, velikih imena gotovo je dvostoljetna konstanta srpske politike, ali nažalost i znanosti. To je osim Karadžića na etnografskom području učinio Jovan Cvijić u početku 20. st. i europskoj znanosti podvalio tobožnju znanost i etničke karte u kojima je srpski narod i jezik bio dominantan na čitavom Balkanskom poluotoku i dijelu srednje Europe.

Nažalost, dio hrvatskih jezikoslovaca prihvaćao je naivno Karadžićevu polaganu srbizaciju hrvatskog jezika. Bila je to struja tzv. vukovaca koja je smatrala da su hrvatski i srpski jedan jezik, da ih treba što više izjednačiti, ali na štetu hrvatskog jezika, poglavito onog kajkavskog i čakavskog narječja hrvatskog jezika. Vrhunac tih nametanja bio je tzv. Novosadski dogovor 1954. gdje zaključeno, pod političkim pritiskom iz Beograda, da su hrvatski, srpski i crnogorski jedan jezik. Muslimani se ne spominju, ali se to odnosilo i na njih. Uskoro je izdan Pravopis hrvatskosrpskog, odnosno srpskohrvatskog jezika, pa pokrenut Rječnik, ali je izašao u Hrvatskoj samo do slova K i tada je napušten jer se shvatilo da sve to vodi postupnoj srbizaciji hrvatskog, ali i onog miješanog jezika kojim se govorilo tada u BiH.

Hrvatski je odgovor tom jezičnom imperijalizmu bila Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika koju su 1967. potpisale sve kulturno-prosvjetne ustanove i M. Krleža kao najugledniji hrvatski književnik toga doba. Izdan je 1971. i Pravopis hrvatskog jezika koji je uskoro zabranjen i uništen, ali je objavljen u emigraciji, u Londonu i tajno se širio po Hrvatskoj. Od raspada Jugoslavije 1990. postoje u praksi novih država četiri službena jezika: hrvatski, srpski, bošnjački i, uvjetno govoreći, crnogorski. (Naklada HIC, 1998)

Preporučujemo Vam:

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

EYE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

HARMFUL CHEMICALS IN
YOUR CHILDREN?

For immediate release, Dec.12. 2002., Markham, Ont.:

Have you ever wondered how safe personal care, cosmetics and baby products are?

According to the FDA and Dr. Samuel Epstein, a world renown toxicologist and chairman of the Cancer Prevention Coalition, most bubble bath, lotions, skin care and shampoos contain harmful chemicals. Chemicals that enter the blood stream and accumulate in human tissue. Sodium Laurel Sulfate (SLS) is one such chemical and is used as a skin irritant in laboratory tests, has been linked to tumors in mice. SLS can be found in almost every personal care product in your bathroom and even in the toothpaste. SLS is essentially a foaming agent that is extremely corrosive and is used in industry as an engine degreased and floor cleaner. Yet it is virtually in every product that consumers apply to their skin, hair or put in their mouths.

Another chemical found in toiletries is Propylene Glycol. This corrosive chemical can be found in most hair conditioners, bubble baths and hand and body lotions. This in spite of the fact that Propylene Glycol is used in paint, brake fluid, and the kind of anti-freeze they use to de-ice airplanes. Another compound DEA, is still used in North America despite being banned in many parts of Europe. In the U.S. Senator Ted Kennedy listed these chemicals in a report in 1997 and stated that they are a direct link to the increase in cancer,

where rates are now one out of three people.

In "The Safe Shoppers Bible", which was forwarded by consumer advocate Ralph Nader, Dr. Epstein listed the companies and the products that he considered harmful. In spite of Epstein's revelations and directness on the issue, these large manufacturers did not take him to task. The silence was deafening. UNREASONABLE RISK, he does mention one company that produces a healthy, natural alternative. Newways International is a company that manufactures a wide array of unique products from shampoo to aromatherapy. According to Marketing Director Edmond Kett, Newways refuses to use harmful chemicals such as DEA, lead, aluminum, SLS, and Propylene Glycol. He states: "Although these chemicals are very inexpensive, the cost to our consumers health over the long term is much too high." He added: "We don't even use large molecule ingredients that sit on the surface of the skin and suffocate it, like mineral oil, glycerin and collagen. The skin needs to breathe in order to detoxify."

In all of their personal products, Newways uses natural plant extracts such as Rose Hips Oil, Aloe Vera and others. The company offers a 100% satisfaction guarantee and states that they will put their safer products up against any others on the market. Newways markets their product line through independent distributors in over 42 countries, and has product specialists that answer questions over the telephone.

They have also launched a unique marketing campaign where consumers can rest their products for free, in order to prove the efficiency of their shampoo, toothpaste etc.

To receive your free product pack, simply call Rozalija Goričanec (905) 403-9395

IVAN GRUJIĆ ZAVRŠIO SVJEDOČENJE NA SUĐENJU SLOBODANU MILOŠEVIĆU:
Mreža logora smrti

DEN HAAG - Predstojnik Vladina Ureda za zatočene i nestale Ivan Grujić završio je u utorak svjedočenje na suđenju bivšem jugoslaven-skome predsjedniku Slobodanu Miloševiću pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (ICTY).

Tužiteljica Hildegard Uertz-Retzlaff ispitivala je svjedoka o zatočeničkim logorima u Srbiji, Crnoj Gori, BiH i na okupiranim područjima Hrvatske u kojima su držani hrvatski zarobljenici. Vojni zatvori u Beogradu i šidu, KPD Sremska Mitrovica, Zrenjanin, Bileća, Manjača, Stajicevo, Begejci, Knin i Dalj samo su neki od logora koje je spomenuo Grujić, govoreći o "neljudskim uvjetima držanja zatvorenika, zlostavljanju i ubojstvima". "O fizičkom zlostavljanju zatvorenika u gotovo svim logorima postoji medicinska dokumentacija načinjena nakon razmjena", rekao je, precizno navodeći vrijeme rada logora, broj zatočenika koji je kroz njih prošao te broj i imena dijela ubijenih zatočenika.

HAŠKI ISTRAŽITELJI ZAVRŠILI ISPITIVANJE MLADENA MARKAČA
Markač očekuje optužnicu

ZAGREB - Po završetku druge runde razgovora s haškim istražiteljima, umirovljeni general Mladen Markač i njegov odvjetnik Miroslav Šeparović složili su se da u ovom trenutku nije nerealno očekivati hašku optužnicu protiv bivšeg zapovjednika specijalne policije, postrojbe koja je sudjelovala u svim akcijama HV-a.

Razgovor s haškim istražiteljima bio je dug i iscrpljujući, ako je danas sve završilo, onda je dobro. Sve je otvoreno i teško je prognozirati, moguće je da se razgovori nastave, kao i da se istraga obustavi. Ako je Markač odgovoran kao zapovjednik vojne policije, ako se akcije HV-a okarakteriziraju kao djelomično zločinačke, očekujem optužnicu. Međutim, ako se analizira ponašanje specijalne policije i Markačeva uloga kao zapovjednika tih postrojbi, onda ne očekujem optužnicu, izjavio je jučer Šeparović, nakon ispitivanja koje je potrajalo gotovo pola dana.

Markač je, pak, kazao da ne bježi od činjenice da je bio zapovjednik specijalne policije, dodajući kako smatra da je haškim istražiteljima argumentirano dokazao da nije zapovijedio niti počinio zločin, niti da je to napravila specijalna policija.

Uglavnom se razgovaralo o planiranju i izvođenju akcija Bljesak i Oluja, kao i o položaju specijalne policije u zapovjednom lancu tih operacija. Markač i Šeparović predložili su istražiteljima MUP-ove prijave protiv osoba koje su 28., 29. i 30. travnja 1995. godine na okupiranom dijelu autoceste otvorile vatru po civilnim vozilima i ubile više građana, za što istražitelji sumnjaju da su bili incidenti inscenirani kako bi se dao povod za Bljesak. Počinitelji tih djela su procesuirani i neki od njih nalaze se i danas u Lepoglavi. Na novinarske upite, Markač je pojasnio i koje je dokumente, zaplijenjene od srpske strane, a koji pokazuju da se srpska paravojska miješala s civilima, predao haškim istražiteljima.

Kroz razgovore o Medačkom džepu, uvijek se spominje da je među žrtvama bilo i žena i djece. Bilo je žena, ali žene su bile u funkciji oružane sile. Predložili smo zaplijenjenju dokumentaciju srpske strane iz koje je vidljivo da su žene potpisivale dragovoljni pristanak na vojačenje. Pronađene su i vojne knjižice u kojima se navodi da su dužile dugo oružje, jedna je žena u Medačkom džepu bila čak i zapovjednik topničke bitnice i ona je poginula. Njihovi vojnici su se presvlačili u civilnu odjeću i miješali s civilima zadržavajući oružje. Možebitno je došlo do sukoba, ali ne s civilima, već samo u slučaju kad su civili pružali otpor. Oni koji nisu pružali otpor bili su uhićeni, sprovedeni u policijske postaje, gdje su im dane osobne iskaznice kako bi mogli ostvariti svoja građanska prava u Hrvatskoj, rekao je Markač.

On se požalio i na to da dokumenti o Bljesku i Oluji još nisu deklasificirani i da nije oslobođen čuvanja vojne tajne o tim akcijama. No, njegov odvjetnik je napomenuo da je stoga haškim istražiteljima dao upute gdje će pronaći tu dokumentaciju.

Sad čovjek na više od deset mjesta mora tražiti dokumentaciju o jednom događaju ili akciji, a kad i pronađe sve te dokumente, ima ih više desetaka tisuća i mora se odlučiti koji će ponijeti sa sobom, predviđajući što bi ga mogli pitati. I onda dodate s najmanje pedesetak dokumenata o svakoj akciji na razgovor i morate izdržati 12 sati rata živaca i pitanja o dokumentima koje niste mogli donijeti i o događajima koji se nisu ni dogodili, ogorčeno je prepričavao svoje dojmove Mladen Markač.

(Novi list 5. ožujka)

Optuženi Milošević, koji se u procesu brani sam, u protuispitivanju je pokušao narušiti kredibilitet svjedoka optuživši ga za povezanost s ubojstvom načelnika osječkog MUP-a Josipa Reihl-Kira 1991. Grujić je s indigacijom odbacio tu optužbu, rekavši da mu je Reihl-Kir bio dobar prijatelj i blizak suradnik.

Iako ga je glavni sudac Richard May upozorio da se u ispitivanju mora držati okvira glavnog svjedočenja, Milošević je izbjegavao bilo kakva pitanja povezana s ekshumacijom masovnih grobnica u RH, materijalnim dokazima pojedinačnih zločina za koje je optužen. Umjesto toga, u dvosatnom je ispitivanju osporavao vjerodostojnost rada hrvatskog Ureda za zatočene i nestale, tvrdeći da se Ured ne bavi žrtvama i izbjeglima među hrvatskim Srbima.

Suđenje Miloševiću prekida se do idućeg ponedjeljka zbog četverodnevog odmora optuženoga, po preporuci liječnika. (Hina)

Comment
"IRON LADY" GETS SOFT
SENTENCE

The credibility of international humanitarian law suffered a dramatic blow when a U.N. criminal court in The Hague sentenced former Bosnian-Serb President Biljana Plavsic to 11 years of imprisonment for committing crimes against humanity ("Iron Lady" gets 11 years for war crimes," World, Friday).

Mrs. Plavsic subjected civilians to summary executions, torture, rape, deportation and displacement and, in scenes reminiscent of the Holocaust, mass internment. And yet, the criminal court, for whatever reason, viewed the rendered sentence suitable. Mercy was served, not justice. Her admission of guilt and apology to "all the innocent victims of the Bosnian war" does little to justify the murder of hundreds of thousands under her leadership, and the deportation of millions more who were forced to wonder the world as refugees. She literally "got away with murder" and humanity has been weakened as a result.

Equally disturbing, however, is the question of where the war crimes tribunal in The Hague and the course of justice is headed, or not headed, now that Mrs. Plavsic has been convicted. The tribunal was established to hold accountable and prosecute those responsible for egregious violations of international humanitarian law and, in its first high-profile case, has failed. The court's credibility has been tarnished and the international tribunal must now strive to right its wrong and serve the justice it failed to provide in the Plavsic case.

Today, former Yugoslav President Slobodan Milosevic continues to make a mockery of his ongoing trial, while other indicted war criminals such as Radovan Karadzic and Ratko Mladic continue to elude the custody of the court. These are men who, along with Mrs. Plavsic, orchestrated the most horrific humanitarian catastrophe since World War II, feeding their expansionist appetites with the suffering of millions. They are the most villainous figures in recent history and the international court's ability to demolish their justifications now falls to uncertainty. The criminal court must set a precedent that future crimes will not be tolerated. It must seize the opportunities it is presented with and set unyielding examples.

There exists the possibility that Mrs. Plavsic may walk free after 11 years. Is this justice? The same cannot be allowed for Mr. Milosevic, or other war crimes suspects, when and if they are captured. Otherwise, the court, and the international community that supports it, will have doomed humanitarian law.

Michael Misetic
THE WASHINGTON TIMES, March 2, 2003

ŠIRITE
HRVATSKU ISKRU

Damir Borovčak: Hello Toronto - ovdje Zagreb

PRAVILA ZASTUPNIČKIH IGARA

Niti slova o mogućnosti da se netko založi za donošenje izbornog zakona koji bi omogućio biračima biranje konkretnih ljudi, a ne stranačke liste

Za što dižu ruke?

U Vjesniku od 14. ožujka pod naslovom "Devedeset posto zastupnika ne zna za što glasa" potpredsjednik LS-a Zlatko Kramarić kritizira saborske zastupnike: "Svi govore da se zalažu za prestanak partitokracije, a pokazuje se da 90 posto zastupnika diže ruku, a da ne zna zašto glasa. Ti su ljudi sramota za Sabor i najbolje bi bilo da ne budu ponovno izabrani. Nadam se da će birači početi kažnjavati takovo ponašanje" - izjavio je Kramarić.

Doista o neprimjerenom ponašanju saborskih zastupnika, mogle bi se napisati knjige: o načinu njihovog (ne)rada, (ne)pripremljenosti, (ne)odgovornosti, (ne)nazočnosti na sjednicama, (ne)kontakta s građanstvom, socijalnom (ne)osjetljivošću, a posebno političkog podizanja ruku s kalkulantskim interesom čuvanja svog mandata i opstanka na vlasti. Sažetu i odličnu (pr)ocjenu tog problema nedavno je dao Glas Koncila (od 23.2.2003.) pod naslovom "Kako se pripremiti za izbore?". Tu se između ostaloga kaže: "Želi li sadašnja hrvatska vladajuća koalicija zaista dobro Hrvatskoj i svim njezinim građanima, onda će pri donošenju izbornog zakona omogućiti biračima da stvarno biraju konkretne ljude, a ne stranačke ili nezavisne liste, da točno znaju kojoj osobi daju svoj glas, a i da izabrani zastupnici točno znaju tko ih je izabrao i kome odgovaraju za svoje postupke. Hrvatska se politika može osloboditi štetnih otuđenosti i zapletnosti jedino ako Hrvatski sabor, sastavljen od zblijski kompetentnih i etičnih zastupnika, stvarno preuzme glavnu političku odgovornost za sudbinu hrvatske nacije." I zatim se jasno ukazuje na problem zašto "90 posto zastupnika diže ruku, a da ne zna zašto glasa" opisujući kako više-manje u svim hrvatskim političkim strankama ili lider ili najuža stranačka tijela prakticiraju najrigidniji oblik sirove vlasti i slijepe poslušnosti. Pri tom se zaključuje kako mladi, stručni, sposobni i etični ljudi uopće ne mogu doći do izražaja. Stranačka vodstva tako se često pretvaraju u svojevrsne klike koje sve podčinjavaju sebi i svojim interesima i ambicijama. Naravno da je takvim klikama cilj baš taj model vladavine prenijeti i na državu, te i čitav državni aparat podrediti sebi i svojim interesima, a opće dobro ili hrvatski nacionalni interesi nisu im ni na kraj pameti. Današnja Hrvatska prošla je već suviše teške traume i poteškoće da bi smjela i dalje prolaziti i loše vladavine stranačkih rigidnih vodstava. Ujedno se nudi i riješenje po modelu kako "gotovo sve hrvatske političke stranke morale bi prije predstojećih parlamentarnih izbora održati svoje sabore te na njima u strogom demokratskoj proceduri i ozačuju omogućiti da u prve redove dođu mladi, stručni, sposobni i etični ljudi kojima nije najvažnija fotelja, bilo stranačka bilo državna, nego opće dobro hrvatske nacije." Pisac tih misli pri kraju realno zaključuje: "Ovog časa, objektivno, nitko nije spreman za kvalitetne parlamentarne izbore, ni stranke jer ne mogu ponuditi oblik vladavine realne parlamentarne demokracije, ni birači jer nemaju jamstva da li sadašnja stranačka vodstva bila sposobna za vladanje koje bi bilo stvarno služenje općemu dobru i hrvatskim nacionalnim interesima." To je praktično ukor, kako vladajućoj koaliciji, tako i oporbi koja je željna preuzimanja vlasti, ali ustvari nikakvim kvalitetnijim doprinosima ne garantira buduće bitne pomake i promjene izbornih pravila.

Unutarstranačka stanja

Što zaključiti iz članka "Hoćemo li prvi put u 12 godina birati prema iskušanim pravilima" (Vjesnik od 12. ožujka) u kojem se može iščitati da HDZ, kao glavna oporbena stranka, ustvari bez većih primjedbi i otpora "prihvata postojeći izborni zakon osim što se oštro protivi ukidanju posebne izbora jedinice za dijasporu". Dakle iz vodeće oporbene stranke niti slova o mogućnosti da se netko založi za donošenje izbornog zakona koji bi omogućio biračima biranje konkretnih ljudi, a ne stranačke ili nezavisne liste, da se točno zna kojoj osobi daju svoj glas i da izabrani zastupnici znaju tko ih je izabrao i kome odgovaraju za svoje postupke. Tako je i opet propala mogućnost pravednijeg izbornog zakona, te čemo se ponovno susresti s izbornim stranačkim listama koje će biti sastavljene po ukusu raznih stranačkih moćnika, koji neće prezati od toga da sebe stave na čelo tih lista, a zatim svoje poslušnike. To neće biti oni najkvalitetniji, već oni koji su najspremniji za bespogovornu stranačku poslušnost. "Ovaj hrvatski povijesni čas veoma je velik izazov za sve katolike u svim političkim strankama i bilo bi od osobito velike koristi za hrvatski narod, hrvatsku naciju i državu

kad bi političari katolici u svim političkim strankama primjereno odgovorili na taj veliki izazov. Sa žalošću moramo konstatirati da u hrvatskoj politici od početka demokratskih promjena nije bio dovoljno očit doprinos političara katolika, osobito nisu bila dovoljno vidljiva njihova principijelna zauzimanja za dostojanstvo svakoga čovjeka, pravdu, istinu, solidarnost, socijalnu sigurnost i općenito veću prožetost odluka i postupanja vječnim etičkim načelima." - upozorava ponovno Glas koncila u svom idućem broju (02. ožujka) pod naslovom "Na potezu su političari katolici". U tom se tekstu ukazuje na cijeli niz zločudnih stranačkih bolesti počevši od osipanja članstva pa sve do biračke apstinencije. Zatim tekstopisac uočava nedostatak demokracije unutar samih političkih stranka, po nespremnosti da činjenice, argumenti i zdravi razum imaju odlučujuću riječ i uočava da u stranačkim vodstvima sjede najčešće Čstari politički liscii, često kompromitirani i nevjerođostojni. "Upravo je tragično što su i u mnogim političkim strankama poluge vlasti često ucjena ili kupovina koja je stvarna ili u obliku obećanja. Naravno da se katolici u takvim političkim strankama nikada se ne bi smjeli pomiriti s takvim stanjem, a osobito se s tako lošim unutarstranačkim prilikama i odnosima ne bi smjeli pomiriti u ovoj (pred)izbornoj godini, jer će se unutarstranačko stanje nužno odraziti na hrvatsko društvo i oblikovanje vlasti u zemlji pa je jasno da nesređeni unutarstranački odnosi zapravo ugrožavaju opće dobro čitave hrvatske nacije" - zaključuje analitičar Glasa koncila.

Interes naroda

Doista se treba upitati odkuda pravo stranačkim čelnicima u protežiranju njihovih ideja neutemeljenih na volji biračkog tijela, iskoristivih samo za njihovu političku utru. Zar čemo opet biti svjedoci da se na izbore liste instaliraju neki stari-novi negativci? Trebaju li stranačke liste biti stvar predsjedničke stranke ili članova stranke, trebaju li stranačke liste biti sastavljene od već viđenih (potrošenih) mandatarata? Birači ne očekuju staro-novo "preuzimanje komila vlasti" - izraz koji na internet mrežama koristi jedan HDZ agitor - već moralne, principijelne i etičke ljude opredjeljene srcem, dušom i radom za opće hrvatsko dobro. Niti u primisli nisu dobrodošli oni koji su se u prošlosti na bilo koji način politički kompromitirali, odnosno oni dvoličnih izjava i djela, oni koji su kroz nadzorne odbore grabili višestruke honorare, oni koji su kao ministri i veleposlanici ostavili loš dojam i na razne načine gradili osobne pozicije i sticali osobne koristi. Nisu poželjni niti oni koji su umišljeni u opravdanost svoje 'visoke politike', ako je ta politika suprotna načelima poštenja i etike. Nisu poželjni niti oni koji su zatvoreni prema novim idejama, nedosljednji, aljkavi, lijeni, koji ignoriraju na bilo koji način volju naroda, i u konačnici koji ignoriraju katolički nauk crkve i moralne poruke. Sigurno se ne treba složiti s idejom da samo političari na vlasti imaju isključivo pravo odlučivati o sudbonosnim pitanjima hrvatskog naroda. Potrebno je revidirati zakon i češće primjenjivati institut referenduma (pa i u strankama), institut narodnog plebiscita kao jasnog i nedvojbenog kontrolnog sistema provjere prave volje naroda. Jer sada (a i prije) imamo samo partijske poslušnike u Saboru koji dižu ruku po naredbi svog šefa kluba zastupnika, koji se pak dogovara sa svojim šefom stranke i tako manipuliraju voljom svojih zastupnika i njihovih birača. Mnogi zastupnici oportunistički se ne žele zamjeriti stranačkim čelnicima, koji kasnije odlučuju o njihovoj (ne)podobnosti pri krocenju predstojećih izbornih lista.

Zato biranje zastupnika u Sabor treba ograničiti na dva mandata. Plaće saborskih zastupnika i ministara potrebno je prilagoditi, oduzeti privilegije paralelnih funkcija s dodatnim zaradama, onemogućiti honorare kroz umnožavanje članstva u nadzornim odborima. Ustvari, plaće saborskih zastupnika, ministara i premijera treba ograničiti na prosječnu hrvatsku plaću, kako bi svoju ulogu doslovno shvatili kao zadatka služenja svom narodu. Na taj bi način opao interes za osvajanjem mandata saborskog zastupnika, a interese naroda bi tada uvjerljivije i iskrenije zastupali samo oni političari koji su pobornici općeg nacionalnog dobra. Bila bi to demokracija u vidu dijeljenja zajedničke sudbine sa svojim iscrpljenim narodom. Mnogi bi zakoni tada vjerojatno drugačije glasili, kao i sam izborni zakon.

Damir Borovčak

damir.borovcak1@zg.tel.hr

Hrvatski šport

Vedran Pavlek: "Mama, predivno.... Nosio sam hrvatsku zastavu...."

Šest hrvatskih Olimpijada

Hrvatski su sportaši dosad nastupili na šest Olimpijskih igara. Sve je započelo 1992. u Albertvilleu (Francuska) i Barceloni (Španjolska). Hrvatski sportaši su od uspostave samostalne države nastupili na trima zimskim Olimpijskim igarama:

- Albertvilleu '92
- Lillehameru '94
- Naganu '98

te na trima ljetnim Olimpijskim igrama:

- Barcelona '92
- Atlanta '96
- Sydney 2000.

Prvi predsjednik Hrvatskog Olimpijskog odbora, Antun Vrdoljak, o tome je zapisao: "Sve izgleda kao putovanje kroz san. Iza nas su ostali Albertville, Barcelona.... Najprije hrvatski barjak u defileu. Na ulasku u stadion dočekao nas je razdragani glas voditelja: "A sad, siguran sam da nitko neće ostati sjediti. Ustanimo i pozdravimo prvi put reprezentaciju Hrvatske..."

A u Barceloni na jarbolima rezerviranim samo za pobjede! I publika koja više ne skandira "Croatia, Croatia", već jasno i čisto: "Hrvatska, Hrvatska...." I suze.

Evo, to je osamdeset godina od Bučara do Albertvillea i Barcelone. Osamdeset godina nadanja da jednog dana budeš jednak drugima, da se ispuni pravo na svoje ime i svoje znakovlje."

I prisjetimo se Barcelone '92. godine kad je u Hrvatskoj bjesnio rat, a naši sportaši su branili boje Hrvatske na sportskom polju. Tada je Goran Ivanišević nosio hrvatsku zastavu na otvaranju Olimpijskih igara, trideset i devet hrvatskih sportaša je sudjelovalo u jedanaest sportova. Brončane medalje osvojili su Goran Ivanišević (pojedinačno), Goran Ivanišević i Gporan Prpić (parovi), tenis, dok su zlatnu medalju osvojili naši "zlatni" košarkaši, tim o kojem još i danas svi sanjamo.

I redale su se Olimpijske igre, ljetne, zimske... U Atlanti 1996 hrvatski barjak nosio je Perica Bukić, vaterpol, Sudney2000: Zoran Primorac, stolni tenis; Albertville 1992, Tomislav Čizmešija, umjetničko klizanje, Lillehammer 1994: Vedran Pavlek, alpsko skijanje... I stanimo malo ovdje. Te noći, u Lillehammeru, nakon svečanog otvaranja, ove je dojmove zapisao Vedrana Pavlek: "Mama, predivno.... Nosio sam hrvatsku zastavu.... Otvaranje je za mene bilo vrlo naporno jer smo i mi, kao i ostale delegacije, morali dugo prije samog otvaranja čekati na -24 stupnja na svečani mimohod, te smo svi promrzli jedva čekali izlazak na stadion. Sam izlazak na stadion za mene je jedan od najljepših trenutaka u mojoj sportskoj karijeri. Mislim da je za jednog sportaša najveća čast da može ponijeti zastavu svoje zemlje na otvaranju Olimpijskih igara"

I - Nagano 1998 Janica Kostelić, alpsko skijanje, nosi hrvatsku zastavu...

Vedran Pavlek: Janica - zvijezda je rođena

Nagano 1998. bila je moja posljednja Olimpijada, te sam na toj Olimpijadi odlučio oprostiti se od aktivnog bavljenja skijanjem, jer sam zadnje dvije sezone imao zdravstvenih problema s leđima. Zbog toga nisam imao mogućnosti za daljnji napredak i ostvarivanje boljih rezultata. Bio je to kraj moje skijaške karijere, što smo popratili ispijanjem šampanjca, koji je prije trke za mene bio zakopan u snijegu na cilju. Od naših je sigurno najveću pažnju pobudila Janica Kostelić, kojoj je to bilo prvo veće natjecanje, a bila je jedna od najmlađih sportašica uopće na toj Olimpijadi, ako ne i najmlađa. Svoj veliki potencijal potvrdila je osvajanjem 8. mjesta u kombinaciji te tako najavila početak jedne velike karijere. Već u slijedećoj sezoni ostvarila je prvu pobjedu u Svjetskom kupu za Hrvatsku.

Najveću pozornost sigurno su privukli skijaški skokovi, gdje su Japanci imali najviše šansi za osvajanje pojedinačnih i momčadskih medalja. Na takva natjecanja u skokovima znalo je doći do 80 tisuća gledatelja pa bi promet bio blokiran do kasnih večernjih sati.

Sam Nagano je preko dana bio prepun gledatelja i posjetitelja, koji su se uglavnom bavljali kupujući svakojake suvenire. Velika atrakcija bili su deseci uličnih prodavača, u stvari sakupljača značaka, kod kojih se mogla kupiti i razmijeniti bilo koja značka s prethodnih Olimpijada. Na vrlo visokoj cijeni bila je značka hrvatske delegacije te

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 119, 20. III 2003.

se za nju moglo dobiti više drugih značaka, a često i kojekakve druge usluge. Karakteristika svih Olimpijada, a pogotovo ove u Japanu bilo je pitanje: "Do you have pins?" (značke).

Otvaranje Olimpijskih igara u Naganu bilo je u ranim jutarnjim satima (zbog televizijskog prijenosa u svijet), što je vrlo neuobičajeno, pa je zbog toga bilo znatno manje spektakularno od 'noćnih' otvaranja u Albertvilleu i Lillehammeru. Našu zastavu nosila je Janica Kostelić te je predvođena maskotom Olimpijskih igara izašla na stadion i također dobila velike ovacije.

Puno bolja zabava bila je na zatvaranju Igara, koje je bilo vrlo opuštano i završilo velikim vatrometom, plesom sportaša i kaubojskim showom, kao najavom sljedećeg domaćina Salt Lake Cityja".

"Velikani hrvatskog sporta"

IN MEMORIAM UMRO ŽARKO DOLINAR Otišao veliki sportaš i ljubitelj života

Izvanjski i iznimno uspješan život jednog od najvećih hrvatskih sportaša svih vremena prof. dr. Žarka Dolinara naglo je presječen kratkom bolešću. U švicarskom Baselu 9. ožujka u 82. godini umro je naš proslavljeni stolnoteniski prvak.

Kao 14-godišnjak Žarko se prihvatio ping-ponga nakon što je na nogometu slomio nogu! Zbog toga je kod kuće bio prisiljen sjedeći igrati i to na stolu veličine 150 cm. Prvi njegov reket nije imao dršku, pa je Žarko podbočio drugu stranu reketa prstima i to je razlog što se priklonio penholderu i tako igrao cijelog života.

U trezorima naše sportske povijesti ostat će zabilježeno da je bio prvi Hrvat koji je osvojio medalju na Svjetskom prvenstvu (Kairo 1939.) i prvi hrvatski sportaš uopće koji se okitio naslovom svjetskog prvaka!

Žarko je ispunio vitrine vrijednim trofejima i nagradama s mnogih borilišta, od prve nagrade brončane tintarnice do pehara i osam medalja sa svjetskih prvenstava. S partnerom Subotičaninom Vilimom Harangozom osvojio je Svjetsko prvenstvo 1954. u londonskom Wembleyu, i to je biser njegove karijere. Nanizao je još 25 trofeja s međunarodnih natjecanja i turnira.

S lakoćom je igrao, nikad umoran ili iscrpljen, iako je nevjerojatno malo trenirao. U stolnoteniskoj areni lako ga se uočavalo onako snažnog i visokog s tradicionalnim zelenim sjenilom nabijenim na čelo. Držao se uza stol mašući sa svojim golemim reketom, daleko većim od današnjih uobičajenih reketa. Bio je majstor sjajnog refleksa i izvanredne anticipacije. Racionalni igrač, taktičar velikog formata. U igri glavno mu je oružje bilo snažan forhend-drajv, posebno paralele. Mogao je izvlačiti, dok nije dobio "zicer", pa bi onda rasplio lopticu po svim uglovima. Hazardnim udarcima zbunjivao je suparnike. Penholderaša Dolinara s pravom ubrajamo u preteče kasnijih tajfunskih napada Azijaca - Japanaca i Kineza.

Zagreb je za rođenog Koprivničanca postao i ostao grad njegove mladosti i grad najljepših životnih trenutaka. Prof. dr. Žarko Dolinar bio je vrhunski sportaš, ali i čovjek snažnog intelekta, enciklopedijskog znanja, izuzetno elokventan sugovornik. Godinama se bavio znanstveno-istraživačkim radom. Njegovo ime imalo je težinu u svjetskim znanstvenim krugovima. Humanist, vizionar, analitičar. Njegovu znatiželju, posebno posljednjih godina, privukla je genetika, čiji je vrstan poznavalac postao. Kao malo tko, imao je iznimno širok dijapazon zanimanja...

Tužni smo i žalosni. Spušten je reket velikog majstora i neumomnog globtrotera. S Dolinarom smo izgubili jednog od najvećih naših sportaša, a njegovom smrću mnogo je izgubio i svjetski i hrvatski stolni tenis.

(Večernji list)

veći je dio vlastelinstva dr. Teodor grof Pejačević pretvorio u "Dioničko društvo Kmdija", u kojemu je imao više od 50% dionica. Tako je izbjegao provedbu agrarne reforme i dijeljenja velikoga imanja. Ta agrarna reforma konačno je uređena zakonom od 1931. godine kojim je bio predviđen zemljišni maksimum od 500 ha.

U Našicama se, gotovo jedan pokraj drugoga u velikom perivoju, nalaze dva dvorca grofova Pejačević: veliki i mali dvorac, kako su ih sami Pejačevići nazivali. Mali je dvorac bio građen za Marka VI. (1882.-1923.), najstarijega sina dr. Teodora Pejačevića. Veliki dvorac u Našicama građen je između 1811. i 1812. godine. Polovicom siječnja 1811. Vincencije grof Pejačević (1780.-1820.) dao je kopati temelje, 11. ožujka opat Stjepan Darašević blagoslovio je, uz veliko mnoštvo naroda, kamen temeljac budućega dvorca, a u siječnju 1812. dvorac je bio gotov. Do gradnje našičkoga dvorca Pejačevići su živjeli u Virovitici i na svojim drugim posjedima. Dvorac je od svoga nastanka nekoliko puta mijenjao izgled, osobito u doba grofa Ladislava (1824.-1901.), oko 1850. godine, kada je dvorac polješan. Dvorac se morao popravljati i nakon potresa u svibnju 1817. godine. Dvorac je bio pravokutnoga tlorisa, s devet prozorskih otvora na južnom ulaznom pročelju. Središnji dio dvorca, u širini tri prozorske osi, bio je istaknut većim prozorima i altanom, nošenom s četiri masivna stupa s tri luka. Izgled dvorca potpuno je promijenjen u siječnju 1865. kada je grof Ferdinand Karlo Rajner (1800.-1878.) dao dograditi dvorac: tlocrtno ga je povećao tako da je sjeverno i južno pročelje dobilo trinaest prozorskih otvora, bočni rizaliti oblikovani su poput tornjeva s kupolastim krovom, na mjestu altane dograđen je dvorac u obliku dubokoga rizalita s ukrasnim završetkom s volutama, balustradom i satom, krovšte postaje mansardno itd. Prilično skroman barokni dvorac pretvoren je u reprezentativan kasnobarokni dvorac s bogatim arhitektonskim uresima.

Mali dvorac je prizemna dopadljiva neoklasicistička građevina. Podignut je stotinjak metara zapadno od velikoga dvorca. Njegova je gradnja počela 1904. ili 1905., a useljenje u dvorac bilo je 27. svibnja 1907. godine. Tlorisno je dvorac u obliku izduženoga pravokutnika, sa središnjim plićim i ugaonim dubokim rizalitima, tako da tlocrt izgleda poput slova H. Južno ulazno i sjeverno glavno pročelje obilježavaju petnaest prozorskih osi (otvora) i trodimenzionalna plastičnost. Klasicistička strogost, istaknuta veličina otvora, bogatstvo arhitektonskih uresa i oblika, široko stubište s balustradom i posudama sa cvijećem te iznad svega geometrijski oblikovan vrt na nekoliko blagih terasa - sve to daje tom dvorcu izuzetnu ljupkost i ljepotu. Novi dvorac ulazi u povijest hrvatskoga graditeljstva po izvornom tehničkom rješenju zaštite od vlage i podzemne vode uporabom amirano-betonskoga korita, a to je početkom 20. st. bila novost ne samo u Hrvatskoj nego i u tadašnjoj Austro-Ugarskoj Monarhiji. Iako je dvorac star samo osam desetljeća, njegovo je stanje vrlo loše: neodgovarajuće se koristi, održavanje je desetljećima izostajalo, unutrašnjost je uništena, vanjsko se stubište ruši, vrt je potpuno nestao, na padini ispod dvorca (na mjestu uresnoga vrta) izgrađena je nikad korištena zgrada itd.

Uz veliki dvorac podignut je perivoj kojega je povijest gotovo nepoznata. Perivoj je mogao biti začat tek nakon izgradnje dvorca, a to znači poslije 1812. godine. Prije izgradnje dvorca vjerojatno je prostor današnjega perivoja bio pokriven prirodnim gajevima i šumom, osobito u nizinskom dijelu. Na katastarskoj karti iz 1862. perivoj je urisan, a to je dokaz da je tada postojao do kanala koji ga je dijelio od šume na sjeveru. Vjerojatno je perivoj oblikovan oko 1850., kada je Ladislav grof Pejačević dotjerivao i dvorac. Politička karijera Ladislava, budućega hrvatskoga bana, brzo se razvijala pedesetih godina 19. stoljeća pa je trebalo urediti i dvorac i perivoj - dostojno tada već uglednoga vlasnika. Morao je tada nastati i staklenik, urisan na staroj katastarskoj karti, iako je njegovo historicističko pročelje moglo nastati i poslije. Perivoj iz sredine 19. st. posjeduje obilježja pejsažnih perivoja, s historicističkim cvjetnjacima ispred glavnoga pročelja dvorca i staklenika. U drugoj polovici 19. stoljeća perivoj je proširen na sjever, na površinu prirodne šume, gdje je uređeno jezero s otočićem, i tada je perivoj počeo poprimati romantičarska obilježja. Dogradnja dvorca 1865. godine sigurno je potakla i ponovno uređenje perivoja. Nema dvojbe da je perivoj bio konačno oblikovan i uzorno održavan od kraja 19. stoljeća do tridesetih godina 20. stoljeća, u doba dr. Teodora grofa Pejačevića.

Osim povijesne i umjetničke vrijednosti, perivoj uz našičke dvorce posjeduje i izuzetnu botaničku i dendrološku raznolikost. Ističe se brojno staro drveće, primjerice: mamutovac (Sequoiadendron giganteum), ginko (Ginkgo biloba), gimnoklad (Gimnocladus dioica), katalpa (Catalpa bignonioides), paulovnja (Paulownia tomentosa), trnovac (Gleditsia triacanthos) te borovi (Pinus), smreke (Picea), tise (Taxus), divlji kesteni (Aesculus hypocastanum), lipe (Tilia), hrastovi (Quercus), platane (Platanus), bijele topole (Populus alba), javori (Acer), grabovi (Carpinus) i dr.

Veliki perivoj uz našičke dvorce, veličine oko 34,5 hektara, danas je osiromašen za brojne sadržaje i pojedinosti koji se mogu vidjeti na starim fotografi-

jama. Perivoj se gotovo pretvorio u šumu i tek još pokoji vidici i livada sjeverno od dvorca podsjećaju na nekadašnje bogatstvo parkovnih slika. Od dopadljivih i pomalo kičastih cvjetnjaka ispred južnoga pročelja velikoga dvorca i staklenika nema više ničega. Cvjetnjak je, zajedno s historicističkim staklenikom (oranžerijom), nestao tijekom Drugoga svjetskog rata. Staklenik je izgorio u studenome 1944. godine. Lijepom neoklasicističkom vrtu uz mali dvorac teško je ući u trag bez vrtnih arheoloških istraživanja. Osmostraničan drveni paviljon, poznat pod imenom Dorin paviljon, nestao je za II. svjetskog rata i obnovljen je 1983., kada je djelomično uređen perivoj oko jezera.

Barunska, i od 1772. godine grofovska obitelj Pejačević bila je od svih svojih dvoraca i posjeda najviše vezana za Našice, iako je nosila pridjev "Virovitički". Viroviticu su Pejačevići prodali još 1840. godine, Ruma je završila pod sekvestrom i bila rasparcelirana sedamdesetih godina 19. stoljeća, Podgorac je prodan 1902., a Retfala je nakon smrti Ladislava ml. Pejačevića (r. 1828.) pripala njegovu zetu Manfredu grofu Clary-Aldringenu. A Našice su ostale, i Pejačevići u njima, sve do Drugoga svjetskog rata kada je Petar grof Pejačević imenovan veleposlanikom Nezavisne Države Hrvatske u španjolskoj i kada su ih zbivanja na kraju Drugoga svjetskog rata prisilila na odlazak i napuštanje staroga doma. Otad brojni potomci te obitelji žive posvuda u svijetu.

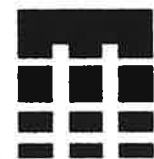
Najstariji Ladislavov sin, dr. Teodor grof Pejačević (1855.-1928.), obnašao je čast hrvatskoga bana od 1903. do 1907. godine, zamijenivši bana Karla Khuena Hedervarya. Kao i njegov otac, i Teodor je napustio banski položaj nakon spora nastaloga jer je dao skinuti mađarske natpise sa zgrada državne željeznice. Prije banovanja, petnaest je godina bio veliki župan Virovitičke županije i grada Osijeka, počevši od 25. lipnja 1886. godine. Bio je imenovan 1913. g. ministrom za Hrvatsku u mađarskoj vladi grofa Tisze. Bio je pravi tajni savjetnik kralja Franje Josipa, vitez maloga križa Reda sv. Stjepana od 1898. i mađarskoga reda od 1884. godine. Dr. Teodor Pejačević bio je jedan od najbogatijih velikaša u Hrvatskoj i Ugarskoj: gospodar je majorata u Našicama i nasljedni gospodar vlastelinstva Zomba u Tolnaskoj županiji u Mađarskoj. Bio je na čelu svakoga dobročiniteljskog i socijalnog rada u našičkom kraju. Od svoje mirovine utemeljio je 1907. g. zakladu za ustrojenje stipendija namijenjenih budućim glazbenicima, slikarima, kiparima i liječnicima.

Ljubav prema glazbi u obitelji Pejačević i u njihovim dvorcima u Našicama osobito su njegovale Gabrijela, žena Ladislava, i Lila, žena dr. Teodora, koje su bile i pokroviteljice Hrvatskoga glazbenoga zavoda u Zagrebu. U jakom glazbenom ozračju rodila se i rasla Teodora, poznatija pod imenom Dora, najstarija kćerka dr. Teodora grofa Pejačevića. Dora Pejačević (1885.-1923.) istaknuta je hrvatska skladateljica koja je, na žalost, kao i mnogi drugi umjetnici, bila poznatija i cijenjenija u inozemstvu nego u Hrvatskoj. Živjela je za glazbu i u glazbi u doba koje je u hrvatskoj muzici obilježeno kao razmede zakasneloga romantizma Ivana Zajca i takozvanoga nacionalnog stila. Njezina ljubav u glazbi pripadala je Richardu Wagneru i Gustavu Mahleru, a očit je utjecaj Roberta Schumanna, Johannes Brahmsa, Edvarda Griega i Petra Čajkovskoga, zbog čega je glazbeni teoretičari često smatrali kasnoromantičarskom umjetnicom. Njezina su djela bila na repertoaru mnogih uglednih umjetnika, a ime joj se pojavljivalo na programima i koncertnim plakatima s najvećim svjetskim skladateljima. Muzikolozi ističu da je postavila temelje novijoj hrvatskoj komornoj i koncertantnoj glazbi. Od njezinih 58 opusa, nastalih između 1897. i 1922. godine, najpoznatije joj je djelo klavirski koncert iz 1913., poznat kao prvi klavirski koncert u hrvatskoj glazbi te, po mnogima, najuspjeliji rad - simfonija u fis-molu iz 1918. godine.

Izvor: "Dvorci i perivoji u Slavoniji", Šćitaroci, Zagreb 1998.

Preporučujemo Vam

modernage glass inc.

Window Walls - Curtain Walls
Glass - Glazing - Mirrors
Store Fronts - Entrance Ways

239 Bering Avenue Tel.: (416) 233 5880
Toronto, ON, M8Z 3A5 Fax: (406) 233 6092

News for Canadian - Croatians

22-25 May 2003, Zagreb Conference on Academic and Student Exchange

Conference on Academic and Student Exchange in Europe

May 22-25, 2003, Zagreb, Croatia, Application deadline: April 15, 2003

OBJECTIVES of the conference

§ To enhance cooperation of the SE Europe with the European Union and with partners internationally;

§ To provide opportunity for the academic staff, university administrations, professionals internationally in higher education, and students to meet, exchange information about, and engage in each others' academic and scientific projects;

§ To consider possibilities and interests for international student and professor exchange;

§ To consider possibilities for standardization of university curricula within specific disciplines;

§ To consider existing legislation, and various local, regional, European and international initiatives devised to promote international academic exchange and cooperation;

§ To share views and experiences with regard to academic and scientific development and development strategies, modern trends in science and higher education, and opportunities and paths to overcome obstacles in international cooperation and exchange;

§ To build bridges for progress, and continuous and enhanced academic cooperation in Europe.

ELIGIBILITY

Individuals and organizations in the fields of computer science, mathematics, sciences (biology, ecology, chemistry, physics, geology, geophysics), International Relations, International Law, Sociology, independent administrative representatives and higher education professionals:

§ Academic staff & Scientists (professors and teaching assistants);

§ Independent administration representatives;

§ Undergraduate and graduate students;

§ Professionals internationally for higher education issues;

§ Representatives of commercial companies, foundations, and institutes;

§ National and International Agencies and Organizations involved

with Higher Education (ministries, agencies, institutes, foundations, etc.);

Croatian Night with the Chicago Bulls, Saturday April 5

It's Croatian Night at the United Center, as Toni Kukoc and the Milwaukee Bucks square off against Dalibor Bagaric and the Chicago Bulls! As part of this special night, members of the Croatian community can purchase tickets for this game at discounted prices. Tickets regularly priced \$42, \$32, and \$26 are available for \$32, \$22 and \$16. Whoever submits an order with the greatest number of seats will receive V.I.P. floor passes to watch pre-game warm-ups beginning at 6:00 p.m. All members of the Croatian community will be seated together so everybody can enjoy the game as a group. There will be a post-game party at the Croatian Cultural Center, located at 2845 W. Devon Ave. There are a limited number of tickets available and they are being offered on a first-come, first-serve basis. For a copy of the order form in .pdf format, and instructions on where to submit your order, download it at <http://www.midwest-croatsians.org/croatia.pdf>. (CroatianWorld.net.)

DELEGATES OF THE CROATIAN WORLD CONGRESS IN ZAGREB

Three-day session will be held in Zagreb on March 26, 27 and 28, 2003 with members from 30 countries. They are to discuss the grave position of Croats in Bosnia and Herzegovina, Vojvodina, Kosovo and other important issue. For more information please contact

Josip Ante Sovulj, Secretary

Croatian World Congress

JSovulj@aol.com Conference on Academic and Student Exchange,

§ National and international student organizations and student councils;

§ Other (individuals and organizations).

TABLES / TOPICS

1. Legal Framework and Infrastructure for Academic and Student Exchange and Cooperation: Analysis, Opportunities, Perspective

2. Inter-University Academic Staff/ Student Cooperation and Professor/Student Exchange in Europe and with South East Europe

3. Academic and Student Standards, Students' and Professors' Rights, Students' Participation in Academic Governing, and Professor-Student Cooperation

4. Cooperation of Economy and Academic Sector in South East and Central Europe

More information: <http://www.mass-intl.org/> info@mass-intl.org fax: ++ 385 1 - 3077 250

GLOBAL VOLUNTEERS FOR CROATIA

Working for a non profit organization in finance / accounting, I have spent years searching for a program that would benefit both Croatians and Americans. Global Volunteers, a nonprofit, nonsectarian organization for more than 20 years, works in emerging democracies and developing countries and communities in 18 countries, but not yet in Croatia. This program is free of charge to Croatians. American volunteers pay for the entire program and as US taxpayers, it is tax deductible.

Short term volunteers spend their vacations of 2 or 3 weeks, teaching "conversational English" or number of other programs including business experience, work in libraries, orphanages, with elderly, disabled adults, building and painting projects, etc. No teaching license is necessary for this short term volunteering, but you do need a lot of good will to share your talent and money for Croatians.

While the volunteers work on various projects in the morning, in the afternoon they are free to explore the country, go to the beach, meet with long lost relatives, etc.

For this project to take off in Croatia, the following is needed: A group of people in Croatia has to decide a location, choose a program and sign up students and/or adults. They also need to send a formal letter to the Global Volunteers organization, inviting them into the community. For more information on Global Volunteers see www.globalvolunteers.org or call toll free for a brochure 800-487-1074, fax (651) 482-0915. Global Volunteers organization is located at 375 East Little Canada Road, St. Paul, MN 55117-1628 USA

Please forward this information to everyone you know in Croatia.

Contact Katarina Tepesh tepeshk@aol.com
(Croatian WorldNet)

Hrvatska knjižnica i čitaonica

Dobrovoljnim radom osnovana je nova hrvatska knjižnica i čitaonica u Mississaugi. Za ostvarenje tog, za hrvatsku zajednicu vrijednog projekta, potrebne su, jasno, knjige, te se mole ljudi dobre volje da pomognu s donacijom svojih suvišnih knjiga, a i pomoć na bilo koji način - DOBRO JE DOŠLA! Unaprijed HVALA! Nazovite, molim IVICU PUHALO, Tel 905- 507-1389

JOE ŠAKIĆ, SLAVNI KANADSKI HOKEJAŠ HRVATSKOG PODRIJETLA

Suigrači me zovu Croat

Rođen sam u Kanadi, no moji su roditelji Hrvati, ja sam hrvatske krvi i osjećam se vrlo hrvatski

Mislio sam da će to biti kurtoazni intervju nekoga koga svi mi više smatramo Hrvatom nego što se on takvim osjeća. No, srećom, prevario sam se. Isplatio se doći u Denver i razgovarati sa slavnim kanadskim hokejašem Joeom Šakićem, karizmatičnim sportašem koji je neprestano prekidao intervju raspitujući se o Hrvatskoj.

Počeli smo razgovarati u svlačionici njegova Colorado Avalanchea, nakon utakmice sa Chicagom. Prekinuo je moje objašnjavanje tko sam i za koga radim pitajući me kako se zovem i gdje živim.

- Ime mi je Dražen, ali bojim se da vi to ne možete izgovoriti?
- Varate se - uzvratilo je izgovorivši moje ime s gotovo nezapaženim otklonom. Potom sam se uvjerio da zna i kako se pravilno izgovara njegovo prezime, a ne "Šakik", kako ga izgovaraju svi oko njega.

Intervju smo radili sutradan, nakon njegova treninga. Za sebe je rekao da ne govori puno, da je pomalo povučen, no ni u jednom trenutku nisam osjetio da želi prekinuti konverzaciju. Štoviše, dojmio sam da se čak i emotivno unio u razgovor. Uostalom, imao je čak i potrebu da me upozna sa svojom majkom Slavicom (djevojački Sebalj), koja mu je taj dan doputovala u posjet iz njegova rodnoga grada Vancouvera.

Doduše, sam se nije mogao sjetiti iz kojeg je točno ličkog mjesta rodom majka (Brinje), ali je zato znao da mu je otac Marijan rodom iz Studenaca kod Imotskog.

- Velika mi je želja, najkasnije kada završim karijeru, a možda i prije, kada mi djeca još malo porastu, da posjetim Hrvatsku. I moja supruga Debbie to bi jako htjela. Želimo napraviti turneju po Hrvatskoj, obići ponajprije Zagreb, gdje živi sestra moje majke, te Dubrovnik i otoke.

- Kako i gdje su se upoznali vaši roditelji?
- U Vancouveru ima mnogo Hrvata. Otac je došao sam, sa 17 godina, poslije II. svjetskog rata, a majka je došla nekoliko godina kasnije, sa svojim ocem.

- Kako su vaši roditelji u početku zarađivali za život?
- Otac je bio stolar i građevinar, a majka je bila uredski posao. Oboje danas imaju problema s ledima i u mirovini su.

- Uostalom, s obzirom na vašu zaradu, danas i ne moraju raditi. Imate još brata i sestru?

- Brat Brian bio je hokejaš, a sada radi u jednoj kompaniji u Vancouveru. Sestra Rosemary bila je nadarena klizačica. Čak je bila i

juniorska prvakinja Kanade, no onda je slomila nogu, pa je danas klizačka trenerica.

- Zna li kojeg hrvatskog sportaša osobno?
- Sreo sam ljude iz hrvatske skijaške ekipe na ZOI u Naganu. Tada smo razmijenili značke. Upoznao sam i neke hrvatske hokejaše.

- Koliko znate o hrvatskim sportašima i njihovim uspjesima na međunarodnoj sceni?

- Goran je bio spektakularan na Wimbledonu, ali i poslije. Sjećam se njegova skidanja i skakanja u more. Gledao sam i nastupe Jelene Kostelić u Salt Lake Cityju.

- Nije Jelena, nego Janica.

- U redu. Uglavnom, čudesno je to što je napravila. Ponosim se tim njezinim trima zlatnim medaljama, govorio sam to i svojim kolegama u kanadskoj reprezentaciji. Janicu bih volio i osobno upoznati. Usto, u NBA ligi uočio sam značajne uloge Kukoča i pokojnog Dražena.

- Jesu li vam za oko zapeli i nogometaši?

- Naravno, gledao sam većinu njihovih utakmica na SP-u u Francuskoj. Uživao sam u njihovoj uspješni. Nakon toga sam kao dar dobio Šukerov dres, a poslije su čak i mene neki suigrači počeli tako zvati. Nažalost, ove su godine hrvatski nogometaši na SP-u razočarali.

- Koliko znate hrvatski jezik?

- Gotovo ga više i ne upotrebljavam, no razumjeti još nešto mogu. Do vrtića nisam znao ni riječi engleskog, a onda se sve preokrenulo. U našoj kući se tada govorilo samo hrvatski, a sada sam ga pomalo zaboravio. Zato se nadam da ću, kada posjetim Hrvatsku, nešto od jezika ponovo naučiti. No, mogu se pohvaliti da sam naučio neke hrvatske riječi od moga suigrača Stevea Renprachta, čiji je otac Hrvat.

- Kako vas zovu u svlačionici?

- Većinom me zovu Croat, a neki i Šuker. Za neke sam i Saks.

- Zna li nekog drugog značajnog hokejaša hrvatskih korijena?

- Znam za braću Mahovlić, Franka i Petera, no oni su davno završili karijere.

- Bili ste kao školarac dobar matematičar, pa mi kažite, u postoci-
ma, koliko se osjećate Hrvatom?

- Matematika je bila jedino u čemu sam bio dobar. Osjećam se pola Hrvatom, pola Kanadanimom. Znam da sam rođen u Kanadi, no moji su roditelji Hrvati, ja sam hrvatske krvi. Zapravo, osjećam se vrlo hrvatski.

(Večernji list 30. studenog)

Iz naše zajednice

Preporučujemo Vam:
TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for
CROATIA AIRLINES
MEMBER OF IATA

CAR RENTALS
IN CROATIA

GeneralTourist travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplove i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske" kojeg možete slušati na radio postaji CHIN 100.7 FM u tjednu od 2:00-3:00 sati i nedjeljom u 12:00 na 15.40 AM
- Za sve informacije obratite se na nas ured.

Ivica (John) Lončarić

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6
(905) 602 8900, Generaltourist@ICA.net, www.generaltourist.com, Fax: (905) 602 8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 FM and AM 1540 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

Sa 25. obljetnice časnih sestara, Mississauga

Lijepi slavonski dvorci

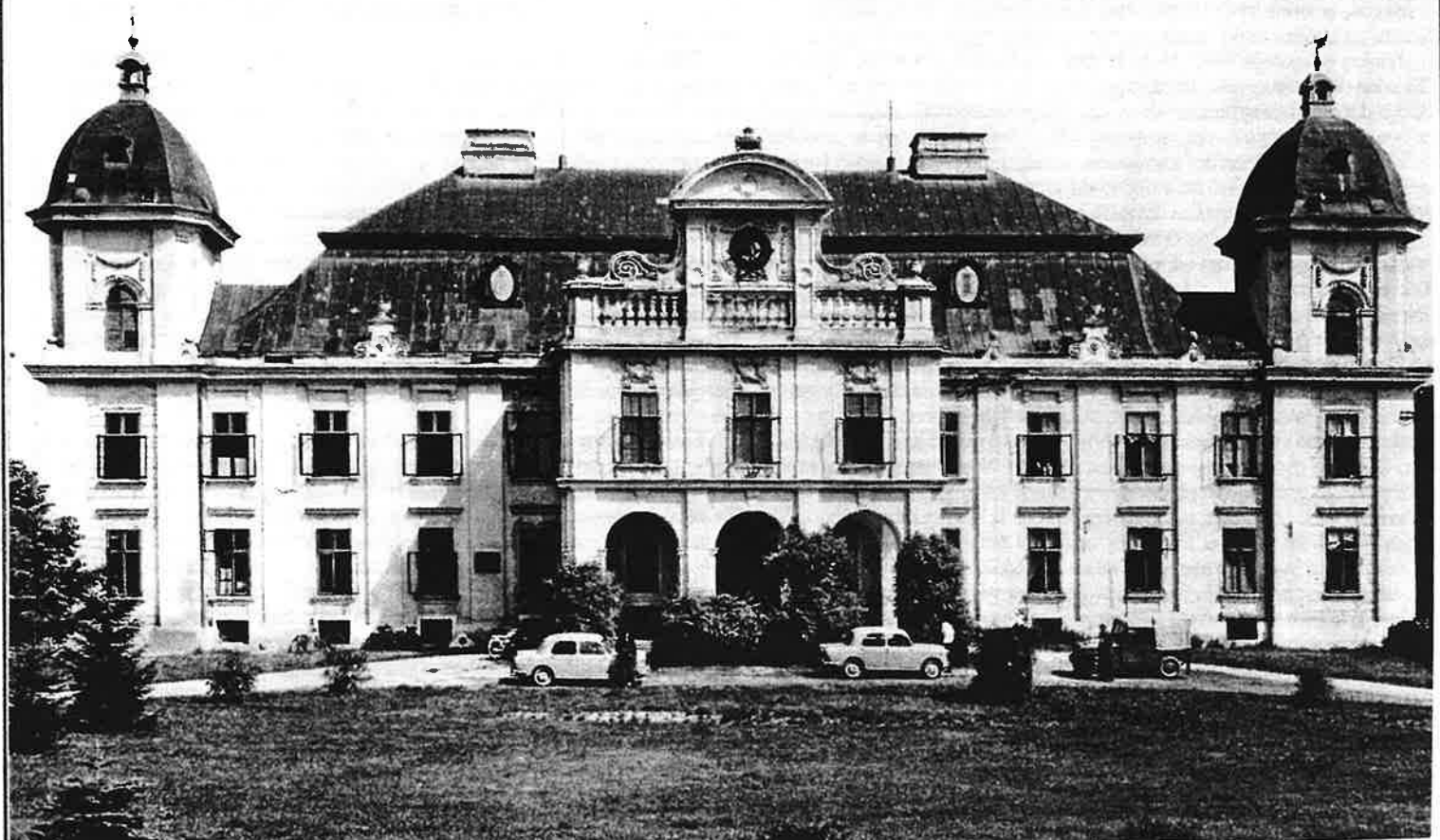
NAŠICE - VELIKI I MALI DVORAC PEJAČEVIĆ

Našice su po mnogo čemu znane, osobito po svojim kulturno-povijesnim spomenicima ili njihovim ostacima iz srednjovjekovnog doba (templari, ivanovci, franjevci, Bedemgrad, crkva sv. Martina i barokizirani franjevački samostan sa crkvom sv. Antuna). Najpoznatije su Našice ipak po dva dvorca s perivojem i vlastelinstvu obitelji Pejačević (Pejacsevich), koja je bila nazočna u Našicama 211 godina. Poznate su Našice po lijepom krajoliku i povoljnom smještaju.

Dvorci u Našicama ne bilježe odviše veliku starost, za razliku od našičkoga vlastelinstva kojega prošlost seže u srednji vijek. Najstarije spominjanje Našica u službenoj ispravi potječe iz 1229. godine. U stoljećima srednjega vijeka na prostoru Našica valja razlikovati tri urban-

jedan dio posjeda templarima. Zbog sudjelovanja u pobuni protiv kralja Bele IV, Đula gubi našički posjed pa herceg Koloman daruje našičku gospoštiju 1240. svome peharniku Dimitriju iz plemena Aba i njegovim nasljednicima. Templari (božjaci) su zadržali svoj dio posjeda do ukinuća reda 1312. g. Tada su ih naslijedili ivanovci (hospitalci, danas Malteški red), koji su ostali u Našicama do dolaska Turaka.

Turci su napustili Našice 1687. godine. Vojnoj upravi podvrgnuto je 1691. našičko okružje. 1703. godine gospoštija je ponovno pripala Dvorskoj komori i kralj Leopold I. daje vlastelinstvo na uživanje barunici Katarini de Cordua, udovici grofa Caraffe, uz plaćanje svote od 40.000 forinti. Ona je bila u posjedu našičke gospoštije do 30. rujna 1708., kada joj je bio isplaćen

Pogled na dvorac Pejačević

ističko-arhitektonske i prostorne cjeline: tvrđavu (castrum), trgovište (oppidum) i gospoštiju (vlastelinstvo).

Godinama se nagađala lokacija našičke tvrđave, jer se ona tražila u samome mjestu. Novija su istraživanja pokazala da je našička tvrđava Bedemgrad iznad Gradca, nekoliko kilometara od Našica, i da ju je podigla u 14. stoljeću plemićka obitelj Aba, koja je bila u srodstvu s kraljevskom kućom Arpadovića. Tvrđava se spominje od 1396. godine nadalje kao castrum Nekchevar (Nekche, Nekchee). Abe posjeduju tvrđavu u 14. st., tijekom 15. st. u posjedu je Gorjanskih, a Iločki je drže od 1506. ili 1507. godine. Posljednji vlasnik tvrđave bio je Ladislav More. Tvrđava je pala u turske ruke devet godina nakon trgovišta.

Trgovište, odnosno mjesto Našice, spominje se prvi put 1403. kao Oppidum Nechce i zatim 1408. godine kao Civitas Nechce. Mjesto je postojalo još mnogo prije, jer između 1275. i 1285. g. vjernici grade samostan i crkvu franjevcima, a otprilike u isto doba gradi se i župna crkva Presvetoga Trojstva, koja je porušena 1826. g. Oko 1520. trgovište je imalo stotinjak kuća. Mjesto je 1536. osvojio veliki vezir Ibrahim i zajedno s Podgoračem dobio ga na poklon od sultana.

Našičku gospoštiju posjeduje od početka 13. stoljeća do 1240. godine ban Đula (Gyula) šikloški, koji je poklonio mjesto Našice i

uloženi novac i kada je posjed ponovno pripao Dvorskoj komori. Darovnicom od 29. listopada 1723. kralj Karlo VI. daruje našičko imanje svome komorniku Franzu Antunu knezu od Lamberga, koji ga je već 30. svibnja 1726. prodao generalu Josephu Antonu grofu Oduyer (Oduyr) za 20.000 forinti. Nakon smrti generala Oduyera, zapovjednika osječke tvrde i vrhovnoga zapovjednika Slavonije i Srijema, njegova udovica prodaje gospoštiju 3. kolovoza 1734. braći Ignjatu i Josipu II. barunima Pejačević za 18.000 forinti. Nakon čestih promjena vlasnika, našičko je vlastelinstvo konačno došlo u posjed obitelji koja će ga držati puna dva stoljeća, sve do Drugoga svjetskog rata.

Pejačevići su kupili površinom velik posjed od oko 500 km², ali vrlo slabo naseljen. Godine 1720. na vlastelinstvu je bilo 48 selišta, dvije godine poslije broj selišta povećao se na 77, a 1726. godine zabilježeno je 68 selišta, jednako kao i 1745. godine. Upravitelj gospoštije Anton Rokhinger proveo je u listopadu 1736. popis domaćinstava i sela na području vlaselinstva. Bilo je tada samo 253 kuće i domaćinstava, koja su ukupno posjedovala 297 konja, 168 volova, 244 krava i teladi, 449 ovaca i koza, 958 svinja i 54 košnice pčela. Zabilježen je tada 31 mlin vodenica i 4.744 stabla šljiva. Zemljišta je bilo mnogo, ali je bilo uglavnom zapušteno ili ga je trebalo krčiti. Zbog toga su brojne obitelji napuštale svoja ognjišta i selila se. Bila je to tada opća pojava, ali

Poznate hrvatske galerije

STROSSMAYEROVA GALERIJA - VRIJEDNA RIZNICA UMJETNIČKIH DJELA

Ovih je dana za javnost ponovno otvoren obnovljeni i osuvremenjeni prostor u kojem je smještena *Strossmayerova galerija starih majstora* koji se nalazi u palači Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na Zrinskome trgu u Zagrebu. Ta veličanstvena galerija vrijednih umjetnina koja nosi ime njezina osnivača i utemeljitelja biskupa Josipa Jurja Strossmayera smještena je u historičističkoj palači HAZU (graditelj je bečki arhitekt Fridrich Schmidt, gradnja je počela 1877.) od svojih prvih dana kada je otvorena za javnost (9. XI. 1884). Tom je prigodom priređen svečani doček đakovačkom biskupu, a kultumi se događaj pretvorio u veliko slavlje.

OSIP JURAJ STROSSMAYER, djelo V. Bukovca. Zagreb, Moderna galerija

Biskup Josip Juraj Strossmayer (Osijek, 4. II. 1815. - đakovo, 8. IV. 1905.) vrlo je rano započeo prikupljati vrijedna umjetnička djela te je ranih šezdesetih godina XIX. stoljeća donio odluku da ".....narodu svorne namakne muzej slika da mu on bude školom i pobudom, da si još više oplemeni srce i usavrši i onako prirodni umjetnički ukus". U početku je prikupljao umjetnička djela s područja svoje biskupije, potom je skupljanje proširio na Evropu te je u svim većim europskim umjetničkim središtima imao svoje savjetnike. U trenutku otvaranja muzeja darovana zbirka sastojala se od 256 umjetničkih djela svih većih slikarskih škola od XIV. - XIX. stoljeća. Dragocjena zbirka vrlo je brzo obuhvatila široki raspon od dvadesetak slikarskih škola talijanske renesanse i baroka sve do kasnog venecijanskog setecenta, djela austrijskih, njemačkih, nizozemskih i flamanskih majstora XV.-XVIII. st. i francuskih slikara XVII.-XIX. st. Hrvatsko plemstvo i građanstvo su s velikim simpatijama pratili aktivnost ove galerije i počelo se smatrati gotovo nacionalnom dužnošću da se njen rad potpomogne te da se njene zbirke prošire i obogate. Tako se osnovni fundus obogaćuje novim darovnicama i zbirkama pa se već 1903. proširuje vrlo značajnom donacijom Etiennea marquisa de Piennesa iz Vrbovca te njegovom oporućnom donacijom iz 1911. (28 umjetnina). Tijekom XX. stoljeća kolekcija umjetnina proširuje se donacijama Dr Ivana Ružića (1925, 25 umjetnina), Aleksandre Davidović Davydove iz Orahovice, Baltazara Odescalchia iz Iloka, dr. Franje Račkog, Zdenke Švrljuga iz Zagreba, Slave Šenoa, Erazma Barčića, Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivana Kristitelja Tkalića, kanonika Eduarda Suhina i drugih. Vrlo je značajna bila donacija Ante Topića Mimare iz 1948, koja je tek djelom realizirana tek 1968. te donacija Zlatka i Joyce Baloković. U galeriji su također pohranjena brojna djela iz ostavština vrijednih zbirki: zbirke šulentić, potom zbirke Csikos (417 djela) koju galeriji poklanja 1974. godine Julije Csikos sin Bele Csikos Sesije (Osijek, 27. siječnja 1864. - Zagreb 11. veljače 1931; začetnik simbolizma u Hrvatskoj i jedan od

osnivača Akademije likovnih umjetnosti), zbirke Uzorinac (35 djela), zbirke suvremenog hrvatskog slikara Ivana Šebalja (Zagreb, 25. VI. 1912. - 5. I. 2003.) koja se sastoji se od 683 djela a darovana je 1988. godine, te zbirke velikana hrvatskog slikarstva Vilima Svečnjaka (Zagreb, 12. VII. 1906. - 3. VI. 1993.) od 50 djela koja su darovana 1990. godine. Donacijama i kontinuiranim otkupima Strossmayerova galerija starih majstora postala je najvrednija zbirka starih majstora u jugoistočnoj Evropi i danas broji više od četiri tisuće djela. Manji dio djela je izložen u deset velikih dvorana, izlošci su svrstani prema školama i kronološki - među izloženim djelima nalazi se mnogo djela prvorazredne umjetničke vrijednosti (fra Angelico, Vittore Carpaccio, Jacopo Palma, Donatello, Gentile da Fabriano, Ghirlandaio, Claude Lorrain, Majstor slike Virgo inter Virgines, Pierre Paul Prud'hon, Jacopo Tintoretto, Paolo Veronese, A. J. Gross, Camille Corot, Pieter Breughel) te niz kapitalnih djela hrvatskoga slikarstva (Federiko Benković, minijature Julija Klovica). Sva se ostala djela čuvaju u depou koji je organiziran po školama i zbirkama te je tako dostupan istraživačima.

Jedinstveni fotografski arhiv koga je skupio ravnatelj Strossmayerove galerije Artur Schneider u razdoblju od 1930. do 1941. godine također se čuva u galeriji. Zajedno s fotografima durom i Ljudevitom Griesbachom i Stanislavom Noworyta zabilježio je na 2648 snimaka po Savskoj i Primorskoj banovini (na više od dvije stotine lokaliteta) cjelokupnu pokretnu i nepokretnu baštinu; spomenike graditeljstva, kiparstva i slikarstva te crkveno posude, liturgijsku odjeću i bibliotечnu građu. Dokumentama vrijednost ovoga fotografskoga arhiva neprocjenjiva je kao doprinos restauraciji umjetnina, stručnoj i znanstvenoj obradi, pripremi izložaba i umjetničkoj topografiji pojedinih regija.

Strossmayerova galerija starih majstora HAZU također posjeduje Hemeroteuku (zbirku izrezaka iz novina i časopisa) koja je tematski vezana uz Strossmayerovu galeriju, a pokriva razdoblje od 1900. godine.

U galeriji se također nalazi i bogata knjižnica s fundusom od preko 10.000 naslova. Osnovni je fond donacija biskupa Strossmayera, taj je fond znatno povećan donacijom ravnatelja galerije Nikole Mašića 1902. godine, a od početka djelovanja ravnatelja Ljube Babića (40-ih godina XX. st.) sustavno se započinju prikupljati knjige iz područja umjetnosti. Bila je to prva specijalizirana knjižnica za područje povijesti umjetnosti u Hrvatskoj i glavni je oslonac znanstvenom i stručnom radu povjesničara umjetnosti.

Uz galeriju se vežu i neki nemili događaji, tako je u rujnu 1971. izvršena drska krađa sedam umjetničkih djela. Umjetnine su srećom vraćene poslije dva mjeseca, a ravnateljstvo galerije je tada pristupilo obnovi galerijskih prostora postavljajući novi sistem zaštite i osiguranja. Prošle je godine ponovno aktualizirana potraga za outdenim umjetninama iz Mimarine zbirke. Naime, cijela je Mimarina donacija bila zatočena u Beogradu od 1948. do 1968. kada je njezin veći dio, uz mnogo natezanja i u nekoliko etapa bio vraćen u galeriju. Sasvim je slučajno jedan pančevački profesor gledajući glazbeni spot beogradske televizije još davne 1995. otkrio da se kao dekoracija koristi skulptura koja se nalazi na popisu traženih, a nikad vraćenih, umjetničkih djela. Radi se o skulpturi "Portret mladoga čovjeka" što ga je u mramoru isklesao talijanski kipar, medaljer i zlatar Andrea Riccio (1470.-1532.). Zahtjev za izručenjem te i ostalih traženih umjetničkih djela sa popisa outdenih umjetnina isporučio je još šezdesetih godina (danas pokojni) dr. Vinko Zlamalik, dugogodišnji ravnatelj Strossmayerove galerije. Snimka skulpture tek je prošle godine stigla do Zagreba i sada će se zahtjev za povratom vjerojatno ponoviti.

Uz galeriju, koja se nalazi na drugome katu, u atriju palače HAZU čuva se i jedan od najstarijih spomenika hrvatskog jezika Baščanska ploča, iz vremena oko 1100. god. Naziv je dobila prema mjestu Baška na otoku Krku, gdje je nađena u nekadašnjoj benediktinskoj crkvi sv. Lucije kod sela Jurandvora. Ploča koja je izvorno služila kao dio oltarne pregrade ukrašena je omamentiranim biljnim motivom i ispunjena natpisom pisanim glagoljicom koji govori kako je hrvatski kralj Izvonimir benediktinom opatu darovao zemljište na kojemu je kasnije sagrađena crkva sv. Lucije.

Tako su u palači HAZU pohranjena vrijedna djela, brižnim se čuvanjem iskazuje poštovanje prema naslijeđenim umjetninama, a riječi biskupa J.J. Strossmayera da galerija bude ".....narodu školom i pobudom, da si još više oplemeni srce" postaju stvarnost.

Višnja Milas-Matutinović

Vijesti iz BiH

MAGLAJLIĆ: BOSANSKI JEZIK JE NEUPITNA POVIJESNA KATEGORIJA

SARAJEVO, 5. ožujka (Hina) - Današnji sarajevski "Dnevni avaz" objavio reakcije četvorice bošnjačkih jezikoslovaca i književnika na tekst akademika Dalibora Brozovića u najnovijem broju "Jezika", časopisa za kulturu hrvatskoga književnoga jezika. Akademik Brozović u prvom broju jubilarnoga godišta "Jezika" među ostalim je napisao kako u načelu Bošnjaci imaju pravo u BiH nazivati svoj jezik bosanskim, ali drugi narodi ne moraju prihvatiti taj naziv. Istodobno je upozorio kako se, nazivajući bošnjački jezik bosanskim, nesumnjivo sugerira da je bošnjački jezik u samoj državi "ravnopravniji" od drugih dvaju zakonski i ustavno ravnopravnih jezika.

Profesor sarajevskoga Filozofskog fakulteta Munib Maglajlić, koji slovi za jednog od gorljivijih promicatelja bosanskog jezika, izjavio je kako uočava stanovit napredak u Brozovićevu razmišljanju jer, kako kaže, više ne niječe Bošnjacima pravo da svoj jezik nazivaju bosanskim. O primjedbi kako se u praksi davanjem imena bosanski jedan jezik pokušava učiniti "ravnopravnijim" od drugih kaže kako bi se isto pitanje moglo postaviti i u svezi s imenom bošnjačkog naroda. "Bosanstvo Bošnjaka i u imenu naroda i u nazivu materinskoga jezika neupitna je historijska kategorija, ali nije nikakva historijska krivnja za koju trebaju sud i kazna", izjavio je Maglajlić. Dorneće kako "bosanstvo" u imenu i nazivu nekog jezika odnosno naroda ne može nikoga ugroziti.

Akademik Muhamed Filipović drži pak kako Brozović ne promatra stvari ni s genetsko-lingvističke ni sa sociolingvističke točke gledišta, nego iz političko-jezičnog kuta i prakse dalekosežnih mišljanja politike u jezik i život

Gradani BiH u Hrvatsku samo s osobnom kartom

- Hrvatska je otvorena zemlja za građane BiH i oni će, umjesto s putovnicom, u Hrvatsku moći dolaziti s osobnom iskaznicom - rekao je premijer Ivica Račan nakon jučerašnjeg sastanka s izaslanstvom BiH, na čijem je čelu bio predsjedatelj Vijeća ministara Adnan Terzić. Režim prelaska granice mora se uređiti za nekoliko tjedana, rekao je Račan.

Posjet Zagrebu prvi je inozemni posjet premijera BiH Terzića, što je njegova domaćina posebno razveselilo. Račan je prihvatio Terzićev poziv za uzvratni posjet Sarajevu. Dvojica premijera razgovarala su o više otvorenih pitanja iz bilateralne suradnje čije je rješavanje zastalo. Terzić je jučer taj zas-toj pripisao tome da je riječ o izbornoj godini u BiH. Dvojica premijera nisu jučer mogla reći ništa konkretnije o tome kako će se riješiti pitanje Luke Ploče ili, pak, pitanje dvojnog državljanstva, koje je za Hrvatsku sada posebno zanimljivo jer se prerađuje Izbomi zakon. Terzić je rekao kako je teško predvidjeti kada će biti sklopljen ugovor o dvojnog državljanstvu i hoće li uopće biti sklopljen.

- Možda se u međuvremenu obje države toliko približe EU da

PRIPADNICI MEĐUNARODNIH SNAGA U AKCIJI RAZBIJANJA MREŽE SURADNIKA HAAŠKIH OPTUŽENIKA:

SFOR blokirao Skupštinu i Glavni stožer Vojske

BANJA LUKA - Vojnici SFOR-a, naoružani puškama, u petak poslijepodne izvršili su blokadu zgrade Narodne skupštine Republike Srpske, kao i zgrade Glavnog stožera Vojske Republike Srpske koja je smještena u Banjoj Luci. Novinarima je priopćeno da se u prostoru Skupštine nalazi 25, a u prostoru Stožera 50 britanskih vojnika SFOR-a, ali nije precizirano koji je cilj ove akcije.

Glasnogovornik britanskoga kontingenta divizije "Sjeverozapad" Gene Maxwell rekao je da je blokada ovih objekata počela oko 14.00 sati, te da u njoj sudjeluju isključivo britanski vojnici. On je potvrdio da su za vrijeme pretresa djelatnici Skupštine bili unutar zgrade. Oko 16.00 sati u krug Narodne skupštine ušao je crni džip sa zatamnjanim staklima i registarskim oznakama iz Splita, a nedugo potom su dvojica vojnika iz zgrade Skupštine iznijeli papirnatu vreću nepoznatog sadržaja, ukrcaji ga u automobil, nakon čega se zajedno s vozačem i dvojicom SFOR-ovih vojnika udaljio s mjesta. Tijekom čitave operacije, Banju Luku je nadlijetao helikopter SFOR-a.

Pripadnici SFOR-a, uz potporu OHR-a, počeli su u petak oko 10.30 sati operacije u blizini Pala i Lukavice, s ciljem da prekinu aktivnosti Momčila Mandića i Milovana Bjelice koji, kako je priopćeno iz SFOR-a, pružaju financijsku pomoć najtraženijem

jezika na terenu. To je pozicija u kojoj se današnje političke i nacionalne diferencijacije koje se, osim toga, u Bosnu projektiraju iz Hrvatske i posredovanjem nametanja bosanskim Hrvatima jezičnog standarda razvijenog u jezičnim laboratorijima zagrebačkih institucija i tiska, nameću specifičnoj jezičnoj relaciji u BiH, smatra Filipović. Zaključio je kako se time može samo otežati normaliziranje jezičnog stanja u BiH.

Senahid Halilović, autor prvoga poratnog pravopisa bosanskog jezika, drži kako je poptuno neupitno to da Bošnjaci imaju pravo zvati svoj jezik kako žele, no u praksi oni bi imali puno toga naučiti od Hrvata. Halilović podupire Brozovićeve tvrdnje kako u pisanoj praksi u BiH vlada potpun nered unatoč tomu što postoje različiti normativi. Za takav nered u bošnjačkom jeziku nije kriv nitko osim njih samih i stoga bi se valjalo ugledati na Hrvate koji drže do svoje jezične norme kakva god ona bila.

Cijelu jezičnu raspravu književnik Abdulah Sidran smatra pak potpuno političkom. Na isti način su nam nudili teritorije, a znanost vrlo dobro zna da je jedino povijesno i znanstveno ispravan naziv bosanski jezik i da je kao takav u zadnjih tisuću godina zabilježen i imenovan u svim relevantnim arhivima, ističe Sidran. Zašto bosanski, a ne bošnjački, Sidran odgovara kako je Bošnjacima strana posesivnost koja dominira u beogradsko-zagrebačkim velikodržavnim psihologijama. Dodaje kako i danas kao i prije bosanski Srbin bolje razumije govor svog susjeda bosanskog Hrvata i Bošnjaka nego jezik Srbina iz Vranja, a bosanski Hrvat također teško može razumjeti Hrvata iz Hrvatskog zagorja, Istre ili Dalmacije.

takav ugovor neće biti potreban - rekao je Terzić.

I Račan i Terzić potvrdili su interes da se upravljanje Lukom Ploče što prije definitivno riješi, a Terzić ističe kako je za BiH "bitan signal da je Sabor RH spreman potvrditi taj ugovor". Predsjedatelj Vijeća ministara BiH ističe kako pozdravlja hrvatski zahtjev za članstvo u EU, te dodaje da i BiH želi ići tim putem.

U jučerašnjim razgovorima u Banskim dvorima nije se moglo izbjeći aktualno stanje u Srbiji. Na pitanje novinara ima li kakve informacije o tome da je netko od osumnjičenih atentatora na srbijanskog premijera Zorana Đinđića pobjegao u BiH, Terzić je odgovorio: - Nemamo informacije o tome da je postojala mogućnost da se dio atentatora prebaci u Republiku Srpsku. Dodao je kako je po njegovu mišljenju veća vjerojatnost da su se sklonili u Crnu Goru, u kojoj nije uvedeno izvanredno stanje i u koju se moglo "elegantnije" ući jer ondje državna granica ne postoji. Stanje sigurnosti u BiH zbog događaja u Srbiji nije se promijenilo, ocijenio je Terzić.

(Večernji list 15.3.)

optuženiku Radovanu Karadžiću, kao i nekim drugim osobama osumnjičenim za ratne zločine.

- Operacije naglašavaju SFOR-ovu odlučnost da osobe osumnjičene za ratne zločine budu uhićene. Uklanjanjem njihove financijske i mreže za potporu, SFOR i međunarodna zajednica nastavljaju učvršćivanje obruča oko osoba koje ne žele i neće da se predaju dobrovoljno. Oni koji su još uvijek na slobodi nemaju ni trajno ni sigurno sklonište - rečeno je u priopćenju SFOR-a.

Glasnogovornik SFOR-a Ives Vanie rekao je da sve dok je operacija u tijeku, SFOR neće za javnost davati detaljnije informacije i napomenuo da je ova SFOR-ova operacija u skladu s aneksom 1 daytonskog sporazuma.

Američki veleposlanik u BiH Clifford Bond priopćio je u Sarajevu da je SAD, u skladu s izvršnom uredbom Predsjednika SAD-a, odlučio da blokiraju imovinu Momčila Mandića te Milovana Bjelice, kao i Manko Oil Company i Privredne banke Srpsko Sarajevo.

- Ove osobe i tvrtke osiguravale su financijsku pomoć Radovanu Karadžiću i još nekim osobama optuženim za ratne zločine. Vremenom je postalo očito da mreža pojedinaca aktivno podržava osumnjičene za ratne zločine, pruža im financijsku i svaku drugu

pomoć, kako bi izbjegli uhićenje. Imovina ove dvojice, a koja je u jurisdikciji SAD-a, od danas će biti blokirana, dok će sve financijske transakcije američkih građana ili institucija s njima biti zabranjene. Ovo černo savjetovati još nekim zemljama, da postupe kao i SAD-e. Također, Mandiću i Bjelici od danas je zabranjen ulaz u SAD - precizirao je Bond.

Ovakav postupak našao je utemeljenje u tzv. Izvršnoj uredbi američkog predsjednika, od 27. lipnja 2001. godine, koji se odnosi na blokadu imovine svima koji opstruiraju Daytonski sporazum, i pružaju potporu osumnjichenim za ratne zločine.

Milovan Cicko Bjelica nalazi se na dužnosti predsjednika Izvršnog odbora općine Srpsko Sarajevo, a Momčilo Mandić je vlasnik "Privredne banke Sarajevo", kao i čuvene benzinske postaje u Beogradu "Daytonka" i još nekoliko poduzeća. (Slobodna Dalmacija 8.3.)

Srbi zaustavljaju obnovu katoličke crkve

SARAJEVO - Vlasti općine Srpski Brod, odnosno Općinski odjel za prostorno uređenje i stambeno komunalne poslove, zaprijetile su da će obustaviti tek započetu obnovu u ratu porušene župne crkve Sv. Ilije Proroka u Bosanskom Brodu, te da bi u suprotnom moglo doći do "neželjenih posljedica". Kako je priopćila KTA, upućen je dopis u kojem se upozorava "da nije uputno početi iskapanje temelja odnosno izgradnju prije pribavljanja kompletne potrebne dokumentacije, jer će u protivnom gradnju obustaviti mjerodavni inspektori.

Podsjetimo, 10. ožujka ove godine počeli su radovi na otkopavanju temelja porušene župne crkve Sv. Ilije Proroka u Bosanskom Brodu. Tu crkvu projektirao je Josip Vancša 1896. godine. Crkva je dovršena 1908. godine, a u listopadu 1992. srpske su je snage srušile do temelja. Tijekom rata i uništavanja župnog ureda izgorjela je i kompletna dokumentacija na osnovi koje bi bilo moguće rekonstruirati postojeću župnu crkvu. Kako bi se utvrdile dimenzije crkve župnik velečasni Robert Ružić pokrenuo je akciju otkopavanja temelja na osnovu koje bi se pribavila potrebna dokumentacija za nastavak radova. Inače, po dolasku župnika u tu župu u listopadu 2000. godine počela je obnova župne kuće koja je dovršena u listopadu 2001. U župi Sv. Ilije Proroka u Bosanskom Brodu trenutačno je 128 župljana u 62 obitelji. Prije rata župa je brojala oko 900 obitelji. (Večernji list, 13. ožujka)

Vatikansko izaslanstvo u Sarajevu: SVETI OTAC POSJEĆUJE BiH

MOSTAR - Sveti Otac Ivan Pavao II. poručio je kako će posjetom Banja Luci u drugoj polovici lipnja ove godine posjetiti cijelu Bosnu i Hercegovinu. Rekao je to u razgovoru sa članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine u Sarajevu voditelj vatikanskog protokola msgr. Renato Boccardo. Boccardo je prenio pozdrave Svetoga Oca koji je pozdravljajući Predsjedništvo BiH iskoristio prigodu da time pozdravi sve narode Bosne i Hercegovine. Tijekom razgovora sa članovima Predsjedništva nije se spominjao točan dan posjeta Svetoga Oca Banja Luci. Msgr. Boccardo je članovima Predsjedništva BiH rekao kako Vatikan jednako uzima u razmatranje da se posjet organiziran jedne subote ili nedjelje. Ranije se spominjao 22. lipnja. Šef protokola msgr. Boccardo je pojasnio kako će Sveta Stolica tek nakon službenog poziva razmotriti nadnevak i službeno objaviti mjesec dana prije posjeta.

Predsjedništvo BiH 21. ožujka ide u Vatikan kako bi pozvalo Svetog Oca da drugi put posjeti BiH. Predsjedavajući kolektivnog šefa države Mirko Šarović poželio je Svetome Ocu ugodan boravak u BiH najavljujući kako će Predsjedništvo u cijelosti biti uključeno u organizaciju posjeta. Vatikansko izaslanstvo u utorak se susrelo i sa svim članovima Međureligijskog vijeća BiH. Šef protokola Svete Stolicе zamolio je članove svih religijskih zajednica u BiH da se susretu sa Svetim Ocem za vrijeme jednodnevnog posjeta Banja Luci. Vatikansko izaslanstvo stiglo je u Sarajevo u ponedjeljak, a danas boravi u Banja Luci gdje o tehničkim pripravama za posjet poglavaru Katoličke Crkve razgovara sa čelnicima Republike Srpske.

(Večernji list (izdanje za BiH), 12/3/2003)

TOPALOVIĆU 35 GODINA ZATVORSKE KAZNE

Županijski sud u Mostaru izrekao je danas kaznu dugotrajnog zatvora od 35 godina Muameru Topaloviću koji je na Badnjak ubio tri člana obitelji Andelić te pokušao ubiti još jednog u mjestu Kostajnica kod Konjica. Obrazlažući presudu, predsjednik Vijeća županijskog suda Hamo Kebo rekao je da je Topalović počinio djelo iz nacionalnih i vjerskih pobuda, te s direktnim umišljajem. Dodao je da je prilikom donošenja presude, osim nacionalnih i vjerskih pobuda, uzeto i niz drugih otežavajućih okolnosti, ali i niz olakšavajućih kao što je Topalovićovo priznanje, te smanjena uračunljivost.

Govoreći o nagonu, koji je Topalović u svojoj obrani iznio kao pokretač njegova kaznena djela, sudac Kebo je kazao da je to nagon bezobzirnog ubojice. Kebo je istaknuo da se na ovu presudu u roku petnaest dana može uložiti žalba.

Županijski javni tužitelj Mirsad Resulović izjavio je novinarima da je zadovoljan presudom, dok je Topalovićev branitelj rekao da je presuda prestroga, ali nije rekao da će uložiti žalbu na nju.

Osuđeni Muamer Topalović prilikom čitanja presude nije pokazivao znakove uznemirenosti.

Inače, suđenje Topaloviću trajalo je tri dana i tom su prigodom saslušana četiri svjedoka, optuženi Topalović, te dva medicinska vještaka. (HIC, 13. ožujka 2003.)

HRVATSKI HAAŠKI UZNICI optužili vlasti u RH i BiH: HAAG DOBIVA SVE DOKUMENTE, NO NE I MI ZATVORENICI

MOSTAR - Hrvatski uznici u Haagu izrazili su u razgovoru s velečasnim Tomom Kneževićem, osobnim izaslanikom vrhbosanskog nadbiskupa Vinka Puljića, nezadovoljstvo odnosom aktualnih vlasti u Republici Hrvatskoj i bivših iz BiH prema njihovoj obrani i obiteljima, objavila je Katolička tiskovna agencija iz Sarajeva.

- Hrvatski uznici izrekli su zahvalu svima koji misle na njih i za njih mole, ali i svoje žaljenje na nejednak i nepravedan odnos odgovornih u aktualnoj civilnoj vlasti, prije svega u Republici Hrvatskoj, ali i dosadašnje u Bosni i Hercegovini. Takav nejednak tretman kako njih u Haagu tako i njihovih obitelji u domovini, dodatno je opterećenje u onako teškoj situaciji u kojoj jesu - navodi KTA. Hrvatski uznici tvrde da u matičnim državama nemaju jednak tretman u pristupu dokumentima kakav ima Haaško tužiteljstvo.

- Očekuju da ih se jednako prihvaća kad je u pitanju stalna i institucionalna potpora njihovim obiteljima te traže davanje istih dokumenata njihovoj obrani koje aktualne vlasti iz obiju država daju tužiteljstvu Suda u Haagu - objavila je Katolička tiskovna agencija. Velečasni Tomo Knežević boravio je u četverodnevnom posjetu u Haagu gdje mu je, unatoč obećanju, omogućen samo trosatni zajednički susret s hrvatskim uznicima. Iako je postojalo pismeno odobrenje za pojedinačni posjet svakom uzniku, naknadno je velečasnom Kneževiću usmeno pojašnjeno u Hrvatskom uredu za suradnju s Haaškim sudom kako je moguć samo zajednički susret, pojašnjava KTA. (Večernji list (izdanje za BiH) , 10. ožujka 2003)

Siromaštvo i glamur

SARAJEVO - Za samo 10 do 15 posto građana Bosne i Hercegovine u ovdašnjim prilikama može se reći kako imaju visok životni standard. Žalosna je i poražavajuća činjenica da 60 posto građana živi na donjoj granici socijalne izdržljivosti. Sve je veći jaz bogatih i siromašnih, a taj se negativan trend nastavlja i dalje. Kupovna moć većine bosanskohercegovačkih pučana strogo je ograničena sve oskudnijim primanjima, a velik broj nezaposlenih koji vrtoglavo raste dodatno pridonosi sve većem broju siromašnih. No, u Bosni i Hercegovini stječe se dojam, posebice oni koji dođu sa strane, kako su u većim gradovima trgovine pune kupaca, a ulice pune glamoura i "bijesnih" automobila. Ali ni to nije ništa novo. Jer kontrasti su upravo karakteristika siromašnih društava. (Večernji list 14.3.)

Hrvatska književnost

Miroslav Krleža (7. 7. 1893. - 29. 12. 1981.):

PJESMA U PROLJETNOJ NOĆI

Dolazi proljeće i to se osjeća po treperenju svjetiljaka uličnih i po dubljini prostomoj i po tome što se tople magle razlijevaju gradskim ulicama. Topla je riječna para kao topal dim i plove po njoj kućerine kao nasukane lađe pogaslih okana; modrikasta topla para kruži oko lađa u horizontalama. Dolazi proljeće, trudno novim doživljajima i teško kao nogostup žalosti i tuge. Nema u tom proljeću odjeka vriske kentaurske ni zveka dipala. Nije to proljeće skladno ni veliko kao slike po kojima djecu podučavaju elementima godišnjih doba. Na slikama školskim orači oru, potoci žubore i laste kruže oko bijelog okrećenog zvonika. Sve se na tim slikama zbiva po jednostavnom i prostom zakonu kao što su jednostavne rečenice u dječjim zadaćnicama: snijeg kopni, laste se vraćaju. Nema svega toga u dolasku ovoga proljeća, i sve je nezgrapno i razbito. Dolazi proljeće kao slijepac u praznoj ulici. Prazna je ulica i iz daljine čuje se korak, nesiguran i kolebljiv. Po snježnoj bljuzgavici tapka slijepac, teturajući pijano i teško. Slijepac batinom pipa put i žvačući pogaslu cigaru smješka se glasno. Čmo psetance njuška tragom slijepca i veselo maše repom. A sva su okna čma i sva vrata su zaključana. Čuje se kako negdje u limenom žlijebu kaplje voda.

ČEŽNJA

Događa se to u jesenjoj noći kada pada kestenje po asfaltu i kada se čuju psi u daljini, i kada se tako neopisivo javlja čežnja za nekim tko bi bio dobar, naš, bliz, intiman, drug, i kome bi mogli da pišemo pismo. Isповјedili bismo mu sve što leži na nama. Pismo bi mu pisali, a njega nema.

NEMIR

Nemir je u čovjeku. Glasovi. Događaji. Boje. Dolaze pojave i prolaze kroz čovjeka u velikom gibanju, bruje zbijanja kao zvonjava. Čovjek je uznemiren trajno. I postoji duboko negdje u nama slika, zakopana, potopljena, kao ikona srebrom okovana, u zdencu. Ta slika tiha je kao svitanje na moru kada je sve sivo i kada se ne čuje ništa nego gdjegdje klokotanje vode. To je vrijeme šutnje, kada se čovjek pere od nemira i roni u tišinu.

MRTVI

Veče je. Gori svjetiljka na stolu zasjenjena, otkucava sat, parketi sjaju i porculan po vitrinama. Osjeća se u zatvorenoj sobi gibanje među predmetima. Jedna muha zuji i u širokim talasima razlijeva sjećanje na sućane podnevne proplanke sa kojih su pucali veliki izgledi. To je hip večernji kada se javlja misao na mrtve. Oni su prije nas u ovoj sobi živjeli, disali, očekivali događaje, a danas ih nema. Za ove iste kvalke su hvatali, a ovi isti parketi škripotali su pod njinom težinom, a danas im lica gasnu po fotografijama. Ako su gdjegdj ostavili znakove olovkom na papirima, ti znaci blijede i gasnu. Sve nestaje. U crnoj svili pokopali smo ih i ono je sve blato, a ovdje stoje sobe po kojima gnijuju mozgovi u polutmini i tupa se čežnja ishlapljuje iz mozgova kao vonj kiseline iz nepoklopljene zdjele. I te će se moždane zdjele rasplinuti i ishlapati kao dim i kao ta žalosna misao na mrtve što se javlja i nestaje. Nitko nema suviše razloga da se rađuje.

SAMOĆA POSLJEDNJA

Čovjek stupa u redu sa svojim prijateljima, u smijehu i u vinu. I nenadano objasni se čovjeku kako su ti ljudi (koje on u mislima nosi na dlanu i koje natapa svojom simpatijom kao biljke) spužvasti, mekani, slabi i nedostojni one crne težine što se oborila na njegovu glavu u onaj mah. Kod ove misli čovjek je nestao iz reda prijateljskog zavrtlan crnom olujinom i pri tome svom posljednjem okretu u tminu on je još čuo za sobom razuzdan smijeh, viku, pjesme, a poslije se sve smirilo, kao u šumi, kada je mjesčina, te samo stoje okomita gorostasna debla i klize kapljice po paučini. Nestalo je čovjeka i drugovi stali su da viču po ulicama, da lupaju po nekim kućama o kvake, da uznemiruju sebe i neke bližnje suvišnostima. Zemlja se zatim nekoliko puta pravilno okrenula oko osovine, a drugovi sastaju se opet po krčmama, nalijevaju pune čaše vina, opijaju se, puše; tako se sve pokrenulo dalje, kao točak mlina što melje vječno. Netko se sjetio da se poslije skidanja mrtvačke maske koža navlažila kao gurnija, a netko da je i onoga momenta kada se sve svršilo sat otkucavao isto tako zvonko kao i prije toga; i tako se dim dimi, vino loće; točak melje, crne zastave, novine, dim. Dim. Ništa nego dim.

PJESMA UMORA, TUGE I NESPOSOBNOSTI

Oh, javlja se već najteža pjesma nad pjesmama, tužaljka nadgrobna, pjesma o tome da padaju i čupaju se sjedi čuperci sa gole lubanje. Javlja se pjesma umora, tuge i nesposobnosti, kod čaše vina, kao prebiti glas u grlu što boli kao

neprogutana kost. Poslije raste do zavijanja pasjeg, u noći, na groblju kada je trnina i vjetar bruji nad raspelima. Zanos, što nas je držao kao vjhor zrakovlova, rasplinuo se, i čovjek grmiže bijedan kao crv. Gibanja su naša ostala kao tragovi usplahirene zvjerke u snijegu, a riječi naše - naše riječi u koje smo vjerovali kao u vjetar proljetni što razbija sante i donosi nabujale poplave, te su nam riječi ostale prazne. Srušeni mostovi. Lične praznine. Vino. Dim.

Sjedimo po krčmama i gledamo sami u sebe, pijemo i govorimo advokatski u obranu svojih vlastitih nesposobnosti i o sredini, o glupim malograđanima u malenom provincijalnom gradu, o odvratnosti spram piskaranja kao produciranja robe, o jalovosti svakog napora, o nekoj divnoj mjesječarskoj gesti što ruši čovjeka sa vrha tomja, o zrakoplovstvu i o spasu u formulama, o pomanjkanju volje za obnovom, i tako sjedimo po krčmama i govorimo, a naš je govor pjesma umora, pjesma tuge i pjesma nesposobnosti. Htjeli bismo biti plivači protiv struje i htjeli bismo da porastemo, kao hrast na ravnicima što kao stogodišnji stožer stoji samotna na nebosklonu i prkosi nije-mo, pokoravajući se sakrivenom zakonu zbijanja. Ali mi se grizemo za rep kao pobjesnjeli psi i u vinu mlatimo oko sebe sivim i bezbojnim rečenicama kojima je glavna oznaka da su ranjave i bolne, a nemaju uglavnom subjekta ni predikata.

Gibanje se usporava i rana postaje jačom od tijela. Otrov prodire i mi to osjećamo. Trube što zveče trube su poraza, svi su vlakovi već davno otputovali i stanica je prazna. Sve leži na umoru i naše nas riječi prate umomo kao bakljonoše na sprovodu.

DJEVOJKA MEĐU ZVIJERIMA

Sa drvosječama u istome vagonu putovala je mlada djevojka. Drvosječe vonjahu po dimu i rakiji; cmi, tvrdi, okorjeli gorštaci, s teškim plosnatim sjekiretinama, omotanima krvavom ovnujskom kožom, ti su gorostasi šutjeli. Blistala je svjetlucava solingenska ocjel njenih kvrgavih balta i satara, osjećala se u zraku potištenost u kojoj se ljudi proždiru kao krvavi psi. Od ruke do ruke kolao je mješčić, te bi gorštaci, mutnih i krvavih očiju, okvasili grlo. Vidjele se jabučice kako se miču iznad rutavih prsiju i čulo se vino kako klokoče.

A oči djevojke blistale su kao svjetiljke. U modrozelenoj bistrini njena pogleda blistale su vode proljetne. Duguljasti njeni mekani listovi pod tkanicom, nožni zglobovi omotani prozirnima tkivom čarape, sve je to rastakalo nešto od prihke gipkosti šumskih sjenka, u hladovini, o podne kada sućane zrake potiravaju među lišćem. Teški i nezgrapni drvosječe, sa svojim širokim ostricama u ruci, upijahu te djevojačke oblike od spužvastoga čvora mekane kose na vratu do jedva nabubrelih bradavica pod bijelim i prozirnima batistom, te, žvačući duhan i otpljućavajući prostački, stiskahu prstima kvrgave drške svojih sjekira.

Voz se probijao iz jednog tunela u drugi. Kada bi poslije crne i zadimljene stanke, pune lupe gvožđa i trešnje stakala, opet simula sućana rasvjeta, osjećalo se kako je djevojka uznemirena. U tunnelskoj tmini, isprecrtanom niti-ma vrcavih vamica na prozorskoj četvorini, odzvanjao je smijeh drvosječa. Kružila je od uha do uha jedna sablasna riječ, i oko djevojke svjetlucali su i tinjali prašumski ognjići i krijesili se na dnu tamnih očnih živinskih šupljina kao okorniti sumporasti zarezi. Ta mlada djevojka s proljetnim očima sjala je u onom vagonu kao ekvinokcijalna rasvjeta i brzice gorske šumile su među pećinama, i voz je soptao i cvijeće je cvalo žuto. Pogledi muškaraca plazili su po djevojci kao debele, masne zmijurine, i ti su se zmijski, kolustastopuzavi pogledi gnijezdili u bijeloj djevojačkoj zdjeli ispod pasa. Djevojka je osjećala te zmije kako pužu po njenom tijelu, treperila je plaho, kao ženka što se boji batina, a pogled joj je kružio po hridinama obasjanim suncem.

(Iz zbirke "Lirski motivi u prozi")

We Invite the readers to express their opinions in the Letters to the editors and other articles in the newspaper. Submissions must not be longer than 250 words, however there could be some exception. The opinions/ articles/letters do not reflect personal opinion of the editor. We also reserve the right to edit the articles or letters with respect to length or libelous statements. All letters must include your first and last name, your address and telephone number.

Zanimljivosti...

Na Braču - oltari u špiljama i špilje u oltarima

Otok Brač obiluje raznim spelološkim zanimljivostima, među ostalim i špiljama u kojima su sagrađeni oltari, ali i oltari u crkvama i kapelicama u kojima su prikazane špilje.

U više špilja u Hrvatskoj, na kopnu i na otocima, sagrađeni su oltari za obavljanje bogoslužja. Takvih špilja (malih špilja i polušpilja) ima i na otoku Braču. U nekim se bogoslužje obavljalo još prije više stoljeća, kao npr. u samostanima sagrađenim u špiljama poput Zmajevе špilje, samostanu Blaca (samostan je sagrađen oko ulaza u špilju Ljubitovicu) i u prošlom stoljeću porušenom samostanu Dračeva luka, svi na južnoj strani otoka, pokraj Murvica zapadno od Bole. Zmajeva špilja, kao monaško-pustinjačko obitavalište davno je napušteno, ali i danas tamo stoje ruševine kapelice u kojoj je oltar bio posvećen Blaženoj Djevici Mariji. U samostanu Blaci bogoslužje se danas obavlja u crkvi sagrađenoj izvan špilje, a od samostana Dračeva lika (sagrađenog uz malu špilju) danas stoje samo ruševine, pa bogoslužja nema.

U špilji Lučići kraj Sumartina bogoslužje se obavlja svake treće nedjelje u rujnu (počev od 1945. godine). U toj maloj špilji za vrijeme Drugog svjetskog rata, u vrijeme talijanske okupacije, skrivale su se žene i djeca iz obližnjeg Sumartina. Iz zahvalnosti što ih talijanski vojnici nisu otkrili, mještani su nakon rata uredili okolicu špilje i u špilji sagrađili oltar posvećen Blaženoj Djevici Mariji. Tijekom cijele godine uz oltar uvijek ima svježeg cvijeća, a posebno je oltar ukrašen za vrijeme bogoslužja.

Reljef sv. Jeronima u crkvi sv. Ante Opata u Praznicama

Špilja se nalazi sjeverno od Sumartina, u uvali Jezero. Ulaz u špilju danas se nalazi uz pješački put od Sumartina do uvale, ograđen kamenim zidom s drvenim vratima. Za vrijeme rata ulaz je bio malen i dobro maskiran. Poslije rata ulaz je proširen i sada se nalazi svega pet metara od puta. Danje svjetlo osvjetljava malu špiljsku dvoranu u čijoj je sredini sagrađen oltar.

Malih kapelica s kipovima svetaca ima na otoku nekoliko. Neke se kapelice nalaze u prirodnim udubljenjima stijena (malim polušpiljama), kao npr. u uvali Kadonji ispod Selca, uz cestu ispred mehaničarske radionice pilane kamena Jadrankamen.

No, možda su zanimljivije špilje prikazane u oltarima, kojih na Braču ima nekoliko.

Dva su oltara na Braču posvećena sv. Jeronimu, svecu koji je dio života proveo u špilji. Hieronimus Sophronius Eusebius pravo je ime sv. Jeronima, rođenog 360. godine u rimskom naselju Stridonu u provinciji Dalmaciji. Nakon školovanja u Rimu i Aquileji zaredio se i dio života najprije proveo pustinjački negdje u Dalmaciji (na poluotoku Marjanu kod Splita jedna se zazidana špilja naziva njegovim imenom, iako nema sigurnih dokaza da je baš sv. Jeronim živio u njoj), a onda pustinjački život nastavio u drugim zemljama i završio u Palestini. Veći dio života posvetio je pisanju (prvi je preveo Bibliju s hebrejskog na latinski), a za svoj boravak izabrao je jednu špilju u Betlehemu, nedaleko od špilje u kojoj se rodio Isus Krist i u njoj 419. ili 420. godine umro. Zbog svojih zasluga za razvoj kršćanstva, poslije je proglašen svetim.

Jedan se oltar posvećen sv. Jeronimu nalazi u Pučišćima, u župnoj crkvi sv. Jeronima. Glavni oltar, koji prikazuje sv. Jeronima u špilji, izradio je 1578. godine Franjo Čiočić. Oltar je izrađen od drva, pa je špilja prikazana drvenim rezbarijama.

Reljef Majke Božje Lurdske na ulazu u Pučišća

Mnogo se ljepši prikaz sv. Jeronima u špilji nalazi u Praznicama u župnoj crkvi sv. Ante Opata u bočnom (desnom) oltaru. To je reljef isklesan 1400. godine u bračkom kamenu, a prikazuje sv. Jeronima u njegovom dugogodišnjem obitavalištu - u špilji.

Na otoku Braču nalazi se i kapelica Majke Božje Lurdske, posvećena Blaženoj Djevici Mariji u spomen na njeno prikazanje 1858. godine Bernardete Soubirous u špilji Massa Bielle u Lourdu u francuskoj (podno Pirineja). Na ulazu u Pučišća, nedaleko od križanja cesta Pučišća - Praznice - Postire, sagrađena je kapelica s oltarom (kameni reljef) koji prikazuje Blaženu Djevicu Mariju u špilji.

Govori se da je otok Brač otok Zmajeva, i to ne bez razloga. Osim već spomenute Zmajevе špilje kod Murvica, u kojoj je isklesan reljef zmaja, Zmajeva ima i drugdje. Istočno od Nerežišća jedno brdo i kamenolom zovu se Dragonjik (dragon=zmaj), a Zmajeva ima i u nekim kapelicama u kojima je prikazano kako se sv. Juraj ili sv. Mihovil bori sa zmajem. Na kamenim reljefima na kojima je prikazan sv. Juraj vidi se da zmaj izlazi iz špilje. Zmajeva, kao mitoloških bića koja žive u špiljama, ima gotovo u svim religijama, a "Zmajevih špilja" u svim zemljama u kojima ima špilja. Sv. Juraj je također povijesna osoba. Rođen je u Kapadokiji, a živio je koncem 3. i početkom 4. stoljeća. Bio je tribun u Dioklecijanovoj vojsci, ali je proganjan zbog širenja kršćanstva i mučen u Palestini (svetim je proglašen poslije). Bio je simbol viteštva i zaštitnik vitezova ratnika, jer se borio protiv svih zala, pa ga se od 12. stoljeća, prikazuje kako se bori sa zmajem, tim simbolom.

Na Braču su naročito lijepi reljefi sv. Jurja u kapelicama sjeveroistočno od Nerežišća (na brdu Sv. Juraj), na brdu Bračutu zapadno od Pučišća i uz cestu sjeverno od Gornjeg humca. Sve te reljefe isklesao je u drugoj polovici 16. st. brački kipar Nikola Lozanić. Najljepši od svih je onaj na brdu Sv. Juraj kod Nerežišća.

Posjetiteljima otoka Brača pruža se, eto, prilika da se posjećujući lijepe bračke crkve i kapelice, upoznaju i s ovim područjem spelologije. (Hrvatski planinar 11-12, 2002)

Preporučujemo Vam:
Krešimir Jewellers Inc.

- specijalna izrada nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K, 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranje

3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X4 (905) 629 8415

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 119, 20. III 2003.

Atentat u Beogradu

SRBIJANSKI PREMIJER USTRIJELJEN ISPRED ZGRADE VLADE

Đinđić ubila mafija

Đinđić je pogođen sa dva snajperska metka velikog kalibra u prsa dok je izlazio iz automobila

BEOGRAD - Premijer Srbije Zoran Đinđić preminuo je jučer oko 14 sati od posljedica atentata koji je izveden nešto prije 13 sati ispred zgrade srbijanske vlade. Đinđić je pogođen u prsa sa dva snajperska metka velikog kalibra.

Vlada Srbije sinoć je objavila kako je za ubojstvo premijera odgovorna organizirana skupina kriminalaca, tzv. zemunski klan. Vođe klana su Milorad Luković Legija, bivši zapovjednik Jedinica za specijalne operacije (JSO) odnosno tzv. Crvenih beretki, te Dušan Spasojević, poznat kao Siptar. U priopćenju Vlade Srbije tvrdi se kako klan okuplja oko 200 dobro obučanih kriminalaca, protiv kojih je do sada podnijeto više od 300 krivičnih prijava. Toj su skupini, poznatijoj pod nazivom "surčinska mafija", osim jučerašnjeg atentata pripisani i: prvi atentat na Đinđića, izveden 21. veljače na autocesti, otmica i ubojstvo Ivana Stambolića, zločin na Ibarskoj magistrali, pokušaj ubojstva Vuka Draškovića u Budvi, kao i čitav niz otmica i ubojstava.

Atentat na predsjednika Vlade Zorana Đinđića pokušaj je da se stane na kraj obračunu s organiziranim kriminalom. Pokušaj je to da se izazove kaos, bezvlašće i strah, obrazložila je Vlada, naglasivši kako će izdati naloge za uhićenje 20 pripadnika klana koji se poimence navode.

Do jučer navečer nisu potvrđene prve informacije da je policija uhitila nekoliko napadača. Suprotno tome, Večernje novosti pišu da su snajperist i njegovi pomagači pobjegli u tri luksuzna automobila.

Mediji navode da je Đinđić sa dva metka pogođen kada je iz zgrade Vlade pokušavao ući u automobil. U bolnicu je doveden u kritičnom stanju. Prema pisanju medija, hici su stigli s obližnje zgrade u Ulici admiral Geprata, koju od Nemanjine 11 dijeli park i dva kafića. Osiguranje je navodno odmah lociralo i s kojeg su prozora na drugom katu zgrade stigli hici. U zgradi se nalazi Zavod za fotogrametriju i privatna poduzeća. Đinđićevi tjelohranitelji odmah su almirali i osiguranje zgrade i uniformirane policije koji su s kalašnjikovima krenuli prema zgradi iz koje je pucano iz snajperske puške "crvena zastava M69", no atentatori su, navodi list, pobjegli.

Odmah nakon atentata vlada je počela izvanrednu sjednicu na kojoj je donijela odluku o uvođenju izvanrednog stanja. U većemjim je satima zasjedao i Vrhovni savjet obrane, koji je najoštrije osudio atentat i podržao mjere Vlade. Vrhovni savjet obrane donio je odluku o angažiranju Vojske Srbije i Cme Gore "na uklanjanju uzroka izvanrednog stanja na teritoriju Srbije, u koordinaciji s MUP-om". Bila je to prva sjednica Vrhovnog savjeta obrane, kojom je predsjedao Svetozar Marović.

Beograd je u potpunoj policijskoj blokadi, a svi letovi s beogradskog aerodroma bili su na više sati otkazani. U većemjim satima građani su ispred zgrade vlade palili svijeće za preminulog premijera. Nakon 14 sati veći dio policijskih snaga napustio je bolnicu u kojoj je Đinđić preminuo. Bolnicu je tada napustila i Đinđićeva supruga Ružica Đinđić.

Politički analitičari spominju kako se ubojstvo može dovesti u vezu i s navodnim novim zahtjevima Suda u Haagu. Premijer je bio u sukobu s bivšim zapovjednicima specijalnih policijskih postrojbi, a navodno je osim zahtjeva za izručenjem Ratka Mladića tražen i sam Legija.

Prije dva tjedna Dejan Milenković Bagzi, kojega mediji povezuju s Ljubišom Buhom Čumetom, šefom surčinskoga mafijaškog klana, kamionom je pokušao naletjeti na službeni Đinđićev automobil. Izravni sudar izbjegnuto je zahvaljujući prisebnosti Đinđićevih vozača. Nakon što mu je određen jednomjesečni pritvor, Općinski sud u Beogradu pustio je Bagziju na slobodu. Bagziju se nakon toga gubi svaki trag, a policija još traga za njim.

Izvanredno stanje u Srbiji

BEOGRAD - Na izvanrednoj konferenciji za novinare u srbijanskoj vladi potpredsjednik vlade Nebojša Čović potvrdio je da je premijer Srbije jučer ubijen u dvorištu vlade, odnosno da je u urgentnom centru preminuo jučer u 13.30 sati.

Zbog nastalog stanja u zemlji, vlada Srbije na jučerašnjoj sjednici do daljnjeg je uvela izvanredno stanje.

U povodu ubojstva premijera Đinđića, u Srbiji je proglašena i trodnevna nacionalna žalost.

Premijer koji je obećao uništiti kriminal

Zoran Đinđić bio je premijer srbijanske vlade od 25. siječnja 2000. Rođen 1. kolovoza 1952. u Bosanskom Šamcu u Bosni i Hercegovini, Đinđić je bio jedan od osnivača Demokratske stranke (1989.), čijim predsjednikom postaje 1994. Bio je zastupnik Skupštine Republike Srbije u njezina sva tri višestranačka saziva (1991.-1995.). Prema biografiji na stranicama Demokratske stranke, Đinđić je još kao student sudjelovao u opozicijskim aktivnostima. Zbog pokušaja da zajedno sa studentskim vođama iz Zagreba i Ljubljane organizira autonomnu studentsku organizaciju, osuđen je na godinu dana zatvora. Đinđić je srednju školu pohađao u Beogradu, gdje je i diplomirao na Filozofskom fakultetu 1974. Doktorirao je na Sveučilištu u Konstanzu u Njemačkoj 1979. Bio je Humboldtov stipendist u Njemačkoj od 1982. do 1984. Od lipnja 1986. znanstveni je suradnik na Institutu za filozofiju i društvenu teoriju u Beogradu. Od 1988. do 1990. predavao je na Institutu za znanost o čovjeku u Beču. Opisujući rezultate svoje vlade u posljednje dvije godine i zadatke koji je očekuju, Đinđić je u jednom od svojih posljednjih govora, 27. siječnja ove godine, rekao:

"Naš cilj je jasan. Hoćemo Srbiju u kojoj će građani biti slobodni od siromaštva i straha. Završena je druga godina ozbiljnih napora da transformiramo naše društvo i naše gospodarstvo. Prije samo dvije godine Srbija je bila ružno pače, prezirano i ponižavano. Danas se postupno transformira u labuda, dajući ton balkanskoj regiji i služeći kao uzor u mnogim područjima. Od dežurnog problema i glavnog negativca postajemo nosilac razvoja i nada Balkana. Sarno da tako nastavimo."

Jedno od prvih obećanja koje je Đinđić dao kad je postao premijerom bila je borba protiv organiziranog kriminala i rasvjetljavanje politički motiviranih ubojstava. Đinđić je tada obećao da će nova vlast presjeći čvorove kriminala koji su naslijeđeni od režima Slobodana Miloševića.

(Večernji list 13. ožujka)

Nakon ukidanja imena Jugoslavije:

Država bez glavnoga grada, zastave, himne i grba

U nekadašnjoj SFRJ lošim su đacima govorili kako im je država okružena BRIGAMA, asocirajući na početna slova zemalja s kojima je graničila pretposljednja Jugoslavija. Što i kako će ubuduće školarci učiti o novijoj povijesti i zemljopisu još nikom u novonastaloj srpsko-crnogorskoj državi nije na pameti jer je lepeza nekih novih briga sad u rukama odraslih. No, sasvim je sigurno da ni veliki malima ne mogu trenutačno (ili bar tijekom tri iduće godine, na koliko je oročen novi balkanski državni vizorij) reći koji je - glavni grad. Ta malenkost koja, uz ostalo, definira državu ustavnom poveljom nije dogovorena.

Nema sporazuma ni o tome kako će se, negdje u inozemstvu, predstaviti državljani zemlje čije se novo ime izgovara duže nego je Predragu

Stojakoviću na All Star weekendu potrebno vremena da ubaci 20 trica? Zar će reći: Ja sam, znate, državljani državne zajednice Srbije i Cme Gore? Ili: Ja sam Srbini; možda: Ja sam Cmogorac! Da, ali kako će se onda predstavljati građani drugih nacionalnih zajednica iz te državne tvorevine koji su se izjašnjavali kao Jugoslaveni. A Jugoslaveni su već - povijest.

U svezi s tim političko-lingvističkim dvojabama oglasio se nedavno i Odbor za standardizaciju srpskoga jezika s ozbiljnom preporukom da zajednički naziv građana nove države bude - Srbogorac. Ova složenica, izvedena iz oskudnog jezičnog potencijala, osim već izraženih podsmijeha, izaziva i određeno "lomljenje jezika", primjerice kad se pokuša izgovoriti u - ženskom rodu. Primjerice - Srbogorica ili Srbogorka.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 119, 20. III 2003.

JUGA POSTAJE SIC

Ostavimo li konstitucionalistima da mudruju o kakvoj je, zapravo, tvorevini riječ - jer nije federacija, nije republika, a nije ni konfederacija ili unija - pučanstvo ex- SRJ ima obilje dilema, trilema i jednadžbi sa N nepoznanicama; rekao bi jedan student medicine: "Ovakva se država sigurno ne bi mogla ni klonirati."

Zajednica nastala u posve čudnim okolnostima i pod svojevrsnim skrbništvom Europske unije i Javiera Solane, proizvela je i niz apsurdna koji stvaraju pravu konfuziju. Primjerice, putovnice će ponovno nadživjeti državu koja ih je tiskala i simbole koje nose. Jer, mnogi građani SRJ do nedavno su imali crvene pasoše SFRJ, a tek što su, konačno, zamijenjeni plavima, nakon što je nova Jugoslavija međunarodno priznata, oznaka SRJ prestala je važiti. Kako sada stvari stoje, tako će ostati do daljnjeg budući da se promjena putnih isprava na tri godine nikomu ne bi isplatila, a što će biti nakon isteka tog roka nitko ionako ne zna.

Zajednica, nastala u sasvim "kilavim okolnostima", proizvodi i niz apsurdna koji se tiču običnog života. Lingvisti su se, recimo, našli pred problemom u povodu pitanja kakvu skraćenicu derivati "novorođenčetu". Ona stara, i još starija, je bila, jednostavno - Juga. Novu je fonetski gotovo nemoguće usuglasiti - poput SRJG, SBCG, SRiCG, SIC i kako sve ne... Na prvom nastupu tenisačice Jelene Dokić Francuzi su, privremeno, riješili problem ispisavši: SAM (Serbia and Montenegro). Satiričari se već odavno sprdaju tvrdeći da je riječ o Cmoj Srbiji ili je, pak, nazivajući Cma i još Gora Srbija. Nekom duhovitom je, čim se u priču o ugovaranju novog državnog braka umiješao Javier Solana, palo na um da zemlju nazove "SOLANIJA". Slijedio je dodatak da, u tom slučaju, glavni grad mora biti Ukinj, na cmogorskom primorju, jer je tamo jedina solana u ex-SRJ. Onda se, opet, netko od šaljivčina dosjetio kako to i ne bi bilo baš sretno rješenje jer u Ukinju žive uglavnom i u velikoj većini - Albanci.

SPORTAŠI BEZ ZASTAVE

Nota bene, anegdota iz političkih kuloara kaže kako je Solani zaigrao brk od samozadovoljstva što ga se, makar i tako, sa simpatijama prihvatilo nakon što je svojedobno osobno potpisao naredbu da otpočnu napadi NATO bombardera na ex-SRJ.

Na "klizavom terenu" našli su se i sportaši koji još ne znaju pod kojim će grbom i zastavom nastupati, niti što će pjevati umjesto himne. Ideja da ostane "Hej Sloveni" nekima se učinila neprikladnom budući da bi svaki put tijekom njezina intoniranja izgledalo kao da se stajanjem i minutom šutnje odaje

počast preminuloj posljednjoj Jugoslaviji. U svezi sa sportom, teško je i zamisliti navijače koji se muče da "uglazbe" svoju potporu momčadi reprezentacije. Beogradski se "grobari" (partizanovci) i "cigani" (zvezdaši), inače, već godinama izjavljavaju i nad himnom "Hej Sloveni" ili zvižducima koji paraju uši, ili pak pjevajući staru himnu "Bože pravde", koja je svojevremeno bila i dio državno-glazbenog triptiha Kraljevine SHS, a potom i Kraljevine Jugoslavije, zajedno s "Lijepom našom". Ali, što sad? "Bože pravde" plus "Oj svijetla majska zoro" ili nekakve poskočice iz doba vladavine cmogorskog kralja Nikole, cmogorske gusle i(li) šumadijska frula i truba? Tvrdokomi Jugovići skloni bi bili reći: "Proklet bio izdajica svoje domovine..."

Što se tiče navijanja, valovi nacionalizma kod ekstremnih su navijača ionako eliminirali ime Jugoslavije, pa su, kad god "plavi" igraju, urlali s tribina: "Srbija, Srbija." Bude li tako i ubuduće, a bit će, što će onda reći Cmgorci čiji "dětici" također igraju za isti tim. Pitanje je i hoće li uopće više biti "plavih", jer ima ideja da nacionalna boja bude crvena.

Grb će biti posao heraldičara i tu, kažu, kompromis nije nemoguć. Boje i srpske i cmogorske trobojnice su iste, ali je nevolja što nijanse plave - nisu, pa eto novog problema. A možda kemičari osmisle neku "kompromisnu" varijantu plave boje.

JUGOSLAVIJA KOD SUBOTICE

Ali to nije sve. što će, recimo, biti s prefiksima "jugo" ili JU, budući da je od socrealizma do današnjih dana ostalo obilje poduzeća - "Jugoprevoza", "Jugoinvesta", "Jugokeramike", "Jugoauta" pa je čak i nacionalni auto - Yugo. Također, u vlasništvu je donedavne Savezne vlade i televizija YUIN-FO i YURADIO.

Ipak, neke institucije iz područja kulture, poput Jugoslovenskog dramskog pozorišta ili Muzeja jugoslovenske kinoteke teško bi bile prepoznatljive bez (do)sadašnjeg imena. Danas, međutim, jedina koja u svom službenom nazivu sadrži pridjev "jugoslavenski" je nekadašnja članica SFRJ - Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija (BJRM).

"Ja ne znam što bi na sve ovo rekao drug Tito, da je živ", izgovorila je, s neizmjenom iskrenim čuđenjem i žaljenjem, starija gospoda u televizijskoj anketi nakon proglašenja nove države. No, jedan se od jugonostalgijara, zemljoposjednik iz okolice Subotice, ukidanjem SRJ nije dao smesti: svoje je imanje, oko 11 hektara, proglasio Jugoslavijom, postavio granični kamen i navijestio da će uskoro objaviti i - primanje u državljanstvo.

(Glas Slavonije 21. veljače)

PREMA ŠEŠELJU, NIJEDAN HRVAT IZ VOJVODINE NIJE ISTJERAN

Šešelj: U Srbiji se sprema veliko krvoproliće

BEOGRAD - Ni jedan Hrvat iz Vojvodine nije protjeran, izjavio je čelnik srpskih radikala Vojislav Šešelj za najnoviji broj srbijanskog tjednika "Blic News". On je dodao kako je njegov stav bio da se "primijeni princip da se vlast u Srbiji odnosi prema hrvatskoj nacionalnoj manjini onako kako se odnosi hrvatska vlast prema srpskoj manjini".

- Ja bih želio da su otišli svi Hrvati. Što će Hrvati ovdje? Ja bih želio da su otišli, ali ja ni jednog nisam protjerao, niti je neki bio protjeran", tvrdi Šešelj. On ponavlja da je na poznatom mitingu 5. svibnja 1992. godine u Hrtkovici "pročitao popis Hrvata koji su, prema pouzdanim informacijama, bili u ustaškom zboru nacionalne garde". Šešelj ponavlja i svoje tvrdnje da njegovi radikali nisu bili u Voćinu 1991. godine, kao i da nisu činili zločine u Vukovaru te da optuženi časnici bivše JNA, Veselin Šljivančanin i Mile Mrkić, nemaju ništa sa zločinom na Ovčari.

Nemoguće je, kaže, da se predomisli i ne ode u Den Haag: "Kakav bih ja ovdje ispaao u očima naroda, u očima svojih stranačkih prijatelja? Na koga vam ja sličim? Cijeloga života uporno biram najteže puteve i čelićim se na njima i sad ja da bježim od ovoga - nisam lud. Ukazala mi se životna šansa da se proslavim širom svijeta, a ja od toga da pobjegnem, ili da kukam kao Milan Milutinović!", kazao je, dodajući da je vlastima u Srbiji stalo da on ode u Den Haag te predskazujući "velike obračune u Srbiji".

- Spremaju se veliki obračuni u Srbiji. Vjerojatno i veliko krvoproliće. Ti su obračuni bili planirani do 31. ožujka, da se uhite Ratko Mladić, Veselin Šljivančanin i Miroslav Radić, da se ubiju Milorad Luković Legija i Frenki Simatović, da se isporuči Jovica Stanišić, pa Sreten Lukić, pa Goran Radosavljević Guri...", nabrojao je Šešelj bivše i aktualne nositelje policijskih funkcija. (Glas Slavonije 21.

jepše žene pod pokroviteljstvom američke filmske industrije, a naše mame igrale su tada u prvim domaćim filmskim pokušajima, u "Vragolanki", i komediji "Brcko u Zagrebu". Haklali smo, plivali, utapljali se, ali navečer smo već bili u cirkusu na nekoj zagrebačkoj livadi gdje je talijanski direktor najavljivao grozote i tražio potpunu tišinu jer će umjetnici na trapezu izvesti svoju novu točku bez zaštitne mreže, prvi put u našem gradu....

Rekoh, škole bijahu nizašta. Ali oni među nama koji su kod kuće imali više ili manje dobro popunjene knjižnice, našli su jednu odeblju i privlačnu. Na naslovnoj stranici pisalo je Gjuro Szabo, STARI ZAGREB. Priča puna strasti, ljubavi i jala, od Džingis-kana do zenita austrougarskog, imena velikana, dramatične slike, srpanjske žrtve i spaljivanje mađarske zastave baš onoga dana kada je car i kralj Franjo Josip I. lupao srebrnim čekićem po balkonu novosagrađenog Hrvatskog narodnog kazališta. Oni s više sreće našli su u kući i "Kulturu Hrvata kroz 1000 godina", Josipa Horvata, na tamnim i čvrstim stranicama reprodukcije u boji, freske iz sakristije Katedrale, slika Bernarda Bobića s bahatim likom kralja Ladislava koji predaje monstrancu prvom zagrebačkom biskupu Duhu, ali i silne fotografije na svršetku knjige - vezivo s humerala biskupa bl. Kažotića iz 13. stoljeća, nadgrobna ploča biskupa zagrebačkog Luke, čvrsta i karaktema glava, pa sve do baroknih palača među kojima Rauchova odskače stasitim i skladnim pročeljem. I jedno veliko iznenađenje. Dakle, ispred Katedrale ne bijahu nekad samo zidine i kule, mnoge od njih poslije porušene, nego i kaptolska vijećnica, katnica iz bajke s oslikanim zidovima. Bogue, o toj najljepšoj zagrebačkoj minijaturi, ni danas ne znaju previše ili ne znaju ništa ni rođeni Zagrebčani.

Medvedgrad

Zaklopili smo knjige i izašli u grad, tražiti te prelijepe stvari. Išli smo istim ulicama kao i prije, ali sada svjesniji Zagreba. Nekih zgrada i više nije bilo, druge su propadale, nagnjene zubom vremena i komunističkim nemarom i namjerom. Bili smo tužni. Od starih gradskih vrata odavno su, prije velikih ratova, ostala tek Kamenita i u njima svijeće zahvalnih štovatelja Majke Božje spašene iz vatre a nad vratima kip djevojke. Tu je škola ipak odigrala, u lektiri smo imali zagrebačkog sina, pisca Augusta Šenou koji se prehladio nakon velikog potresa, ali je prije smrti uspio napisati romana i romana, među njima i "Zlatarovo zlato". Ah, lijepa i nestretna Dora Krupićeva, zlatara starog kći, jednog od onih obrtnika koji su stvarali povijest građanskoga brda, od majstora koji će u nadolazećim stoljećima tvrdo i uspravno preživljavati, čuvajući svoje pravice udruženi u cehove, koračati u tjelovskim procesijama sa zastavama svoje branše, kišarna, perećina, bilikurnima, sedlima, iglama i gumbima, da, a ljekamu je držao izravni potomak Dantea Alighieria, koji je u "Božanstvenoj komediji" forse spomenuo i Hrvate, ne znajući da će dio njega završiti u Zagrebu. I Šenoin tata bijaše obrtnik, slastičar.

"Zlatarevo zlato" skrenulo nam je pozornost na još jednu, nama nevidljivu ili vrlo, vrlo slabo vidljivu ruinu. Medvedgrad. Kad smo ujesen brali kestene na padinama Medvednice iznad Šestina, ponekad bismo odlutali do zarasle gomile kamenja nad kojom je još neko vrijeme stršala nakazna karnena izraslina, valjda ugao kule, a onda je i ona zadrhtala i urušila se. Nestalo je Medvedgrada. Pojavit će se kasnije kao vizura tek početkom devedesetih, ususret devetstotoj obljetnici prvog spomena Zagreba, bijelo gnijezdo u tamnim, ljubicaštim šljemenskim šumama, dvor hercega Kolomana iz vremena kada su Arpadovići zavladali hrvatskim krajevima. Bili smo opčinjeni mra-

čnom pričom o Cmoj kraljici, tražili smo potvrde i nalazili podatke o Barbari Celjskoj, našli smo medvedgradska vrata na župnoj crkvi u Markuševcu, a u rekonstrukciji je izronila kapela sv. Filipa i Jakova s rozetom iznad portala.

Počeli smo razumijevati povijest. Kipovi na Zrinjevcu više nisu bili samo šutljiva popsra. Stala su nam govoriti. Nešto smo više saznavali i o ponosnom konjaniku ispred Kolodvora, prvom hrvatskom kralju Tomislavu, dirali smo isprepletena tjelesa na danteovskom "Zdencu života" ispred Velikog kazališta, otkrivali portret sv. Jurja koji je s lakoćom gurao koplje u zmajevu ralje preko puta Muzeja za umjetnost i obrt kamo su nas vodili na izložbe, vidali smo stare naušnice i krinoline, oslikane tanjure i udobne otomane, šrajbište i teške mačeve. Nalazili smo Quiquerezove vedute, šarene i lijepe Bukovčeve zapise o ljetnim popodnevnima otmjenih zagrebačkih familija, Mašičeve savske nukavce. No najviše smo vjerojatno naučili za Sisvete, ako bismo uz krizan-teme imali i dobroga vodiča po mirogojskom groblju, nekog učenog rodaka s debelim naočalama koji je znao za Hermanna Bollea, čiji je veličanstveni projekt prometenut u čudesnu crkvu i arkade u kojima pod kamenim pločama leže ma gotovo svi ti ljudi iz knjiga, titraju svijeće u hladnom zraku jesenskog zagrebačkog predvečerja nad ovim Zagrebom mrtvih, udružuju se u plamen na grobu hrvatskog pučkog tribunala Stjepana Radića i pod velikim križem gdje se pale svijeće za nestale. "Rod bo samo koji mrtve štuje", kaže pjesma, a Zagreb je dobar dokaz tomu, štoviše, štuje ih bolje kad umru nego kad su živi, kao Vatroslava Lisinskog, skladatelja prve hrvatske opere, koji je životario bez stvame potpore svoga grada. A koliko bijaše takvih.

U međuvremenu smo proživjeli kinomatografsku fazu, stajanje u redovima za glupu američku limunadu, pred kinima koja su nosila partizanske pečate i gdje je za staru godinu puštan rumeni živi pajcek kao nagrada najvjestijem hrvataču, bijaše to zabava za sirotinju i siromašne ljubavnike. Pomalo smo počeli razlikovati šund od umjetnosti. Ali smo tada već bili i toliko odrasli da možmo i u Operu. Još nas uče kako se treba ponašati, kako i kada pljeskati, još ima lepeza i poneki komjon, sedefom ukrasjen kazališni dalekozor, sjedimo u preuskim košuljama s prvom kravatom oko izduljenog vrata koji se zatravljeno okreće na sve strane u toplom i uzbuđenom žagoru, gdje svi mirišu po parfemima i naviruju se iz loža, luster se obnušava od Tišova do parketa a pred nama je Bukovčev zastor s istim tim licima koji počivaju gore na Mirogoju blizu Radića, Ljudevit Gaj i sljedbenici skupa s velikanima hrvatskog glumišta, klanjaju se pjesnici Gunduliću, pjevaju Gostić i Neralić, u pauzama čujemo razgovore o Zinki Kunc, o Milki Tmini, upijamo svaku riječ sjećanja na neka prošla, velika i dobra vremena, jer oni najveći su mrtvi ili negdje u Amerikama, kažu gospode u većemim haljinama, takav je Zagreb kojega su se bojali i najveći svjetski tenori, nemreš ti nama prodati rog za svijeću, znamo mi kak se popeva i kak se šmira.

Opera nas je osvojila, ali više od Wagnera i Puccinia očekivan je "Nikola Šubić Zrinski" Ivana Zajca, jer su ljudi plakali a ponekad i vikali, kad je junački ban pjevao "U boj, u boj", mač iz toka braće", a posebice kad je rekao "nek dušman zna kako Hrvat mre". Da. Pojedinci iz publike nestajali su na nekoliko mjeseci i dulje, a objašnjenje tih naglih iščeznuća bijahu za nas prve jače poduke iz politike, prva zreljia shvaćanja u kakvom to svijetu živimo, i da ta Jugoslavija u kojoj smo sada ne samo da nije bila oduvijek, nego neće biti ni zauvijek, jer je samo Hrvatska vječna. Pa smo tako u Operi postajali ne samo Zagrebčani, nego i Hrvati.

(Zagreb - hrvatska prijestolnica)

Završetak u idućem broju HI

Preporučujemo Vam....

(905) 545-1188
Fax: (905) 664-2300
24 Hour Pager

HALL
of
FAME

RE/MAX
Del Mar Realty Inc., REALTOR®
Independently Owned and Operated

Drago Saric
Sales Representative

840 Queenston Road
Battlefield Square
Stoney Creek, Ontario L8G 4A8
Email: saric@remaxdelmar.com
Website: http://www.houseplus.com

Kako smo mi Zagrebčani upoznawali Zagreb (nastavak)

....Tako su nas neprecizne priče i nesigurne legende uvodile u zagrebačku povijest. Zdenca Manduševac tih poratnih godina nije bilo, ali je živio u usmenim kazivanjima i na starim razglednicama. U vitrinama altdausch kredenca pronalazili smo razglednice sa slikama Rima, Berlina, Parisa, Venecije, Napulja i Zagreba. Na nekim zagrebačkim pisalo je: Hamnica ili Trg Bana Jelačića, a radilo se očito o trgu koji smo mi poznavali pod imenom Trg Republike, makar su odrasli i dalje govorili o Jelačić-placu. Na fotografiji

Manduševac, na trgu Bana Jelačića

bijaše i nešto ograđeno željeznim rešetkama, a ispod je pisalo: Manduševac. Vrlo zanimljivo! Na naša pitanja o čemu se radi, dobili smo priču o djevojci Mandi, koja je navodno tamo na izvoru grabila vodu, kadli je naišao neki žedni vitez i Manda mu je zagrabila malo vode, te je tako grad dobio ime Zagreb. Priča nam se već tada činila dosta tankom, premda je zagrebačka voda i dan-danas tako dobra da joj nijedan voćni sok nije ravan.

Da, ponekad su nas odveli na šetnju Gričem do kojega se stizalo u onoj čudesnoj plavoj uspinjači koja se trzicom odvajala od Illice i penjala nad krovove do gomje postaje uz kulu Lotričak. Blemuli smo u šareni krov crkve sv. Marka na kojemu je, rekli su nam, grb trojedinice kraljevine. Same zagonetke: dvostruki gradovi, trojedinice kraljevine. Ispred crkve bijahu u kamenu četiri rupe, a priča povezana s njima izazivala je grozu - na tom mjestu bilo je užareno prijestolje na kojem su krvnici posjeli seljačkoga kralja Matiju Gubecal O Bože! Da je bilo tako svjedočile su i slike u našim hodnicima i salonima, Gubec prije smaknuća, uz oproštaj Zrinskog i Frankopana i ona slika gdje se vile viju oko nekog dugokosog čovjeka, Mihanovića ili slično. Poslije smo saznawali da rupe uopće nisu bile od strašnog prijestolja, nego je na tom mjestu nekad bio kip Majke Božje koji je netragom nesto, za razliku od zlatne Bogorodice pred Katedralom.

Glede Katedrale, i tu su stare razglednice unosile stanovitu zbrku, jer na nekima bijaše samo jedan toranj, bucnast i simpatičan, s lukovicom na vrhu. Nama koji smo se u zrelijim godinama zanimali za Zagreb, arhitekturu i umjetnost uopće, tek su se s naporom otkrivali slojevi toga silnog zdanja, od izgubljenih romaničkih prapočetaka do gotičkog početka, preko renesansnih kula do baroka, neoromanike i napokon opet gotike, poslije velikog potresa koji je dobro uzdramio Zagreb u drugoj polovici devetnaestoga stoljeća. Otkrivali smo freske, relikvijare i plenarije, bogatstva Riznice ali i grobove mučenika iz Wiener Neustadta, grobnicu Tome Bakača koji je pobacao Turke u vodu dolje kod Siska, a poslije i jedan grob prema kojemu su naši djedovi bacali čežnjive poglede, grob Alojzija Stepinca. Doznawali smo, prepoznavali, zaključivali. Tu se dakle prelamala hrvatska a ne samo zagrebačka povijest, naš grad nije bio bilo kakav grad, nego glavni. Glavni grad Hrvata.

Naše putovanje Zagrebom bijaše još i u krokiu nepotpuno. Znali smo ponešto o svom kvartu ili malo, neznatno šire, znali smo ponešto o središtu grada i starim dijelovima, te o zagrebačkoj okolici jer su nas vodili na zanimljive izlete u malom vlaku s otvorenim vagonima, koji je polazio tamo negdje s Trešnjevke a dolazio u Samobor poslije spore i duge vožnje između stražnjih dvorišta i širokotračne pruge, preko vrtova i livada. Samoborček. Kockaste košulje izletnika, pečeni picek u rukavcu i flaša kiseliša da se preživi tako znamenita vožnja od gotovo dvadeset kilometara, ujutro sve fino i hercik, na povratku glasno i napasno, raspjevano, umomo, euforično. Hvatali smo riječi pjesama, bile su to uglavnom kajkavske i mnoge od njih govorile su o Zagrebu s puno nježnosti, privrženosti i sreće da smo baš tu di jesmo i takvi kakvi jesmo, i kaj nam pak moreju svi skup. Ak im se ne sviđamo, nek idu vrit. Poslije su nam u školama marksistički nastavnici objasnili da se radi

o štetnom lokalpatriotizmu, a kad smo to mišljenje prenijeli doma familiji, rekli su nam naši stari da i te bedake pošaljemo vrit.

No, da, riječi pjesama govorile su da nije točno kako sve ide u Rim nego da je naprotiv točno da sve i svi idu u Zagreb. I sir i puter i vrhnje, jaja i krumpiri, a uskoro smo iskusili da u Zagreb dolazi i štošta drugo, pa i ljudi kojima Zagreb uopće nije drag, štoviše mrze ga i preziru ali su tu došli i ne daju se, pokušavajući grad oblikovati po svojoj slici i prilici, umjesto da se prilagode Zagrebu. No Zagreb je prefrigani grad, ima dobre živce i nije nasilan, nego lijepo pušta takve došljake da sami shvate i da se prestanu ponašati kao fakini. Em smo svi Hrvati. Osim onih koji nisu.

U školi nas nisu puno učili o Zagrebu. Zagreb nije bio školski predmet, ni hrvatska povijest nije bila predmet ni zagrebački kajkavski nismo smjeli govoriti, upali smo u ruke vukovaca koji su nas štokavizirali, pa smo se i na razini jezika ponašali prilično šizofrenično, kao i u dualizmu svakodnevnog života. Neki od nas išli su na vjeronauk i na misu, upoznawali smo sakristije i korove, kočile su nam se ruke u križnom putu i kriomice smo ispijali blagoslovljeno vino, od barokne nadbiskupske palače do betonskih zdanja, učili smo Novi zavjet u samostanima i hladnim kapelicama, no o tome se u školi šutjelo. Ni Božića nije bilo u školama, službeno ga uopće nije bilo, ali su Zagrebčani već nekoliko dana prije pekli mirisne kolačiće, orehnjače i makovnjače kao i stoljećima prije, kupovali bakalar za Badnjak, puricu i svakodnevne pečenke za božićni ručak. Otkrivali smo Zagreb i tragajući za najljepšim jasicama, od Katedrale do Palmotičeve gdje su se betlehemske vizure smanjile do minijature, već smo znali koja je crkva franjevačka, koja dominikanska, koja isusovačka, znali smo da isusovci nisu samo zli kao u "Gričkoj vještici", Marije Jurić Zagorke zbog čijih su romana Zagrebčanke stajale u redovima pred kioscima, isusovci su bili i sjajni učitelji a njihova bijaše crkva sv. Katarine uz gornjogradsku klasičnu gimnaziju, da, donijeli su u Zagreb visoko školstvo. Sv. Franjo nalazio se na kaptolu, Majka Božja Lurdska u Zvonimirovoj koja se u naše dačko doba zvala Ulicom

Oton Iveković: "Smrt Matije Gupca", 1921.

socijalističke revolucije. Ha! Vodila je do Džamije kako su Zagrebčani zvali trg s velikom okruglom zgradom i nisu je tako zvali slučajno jer je neko vrijeme ta građevina Ivana Meštrovića, podignuta kao Dom hrvatskih umjetnika, doista i bila džamijom, s četiri minareta. Tek dugo, dugo poslije Zagreb će i opet dobiti džamiju pokraj Save, ali sinagoga u Praškoj još čeka. Možda izraste tu ili drugdje, onako skladna kao na starim fotografijama.

Jesam li spomenuo Savu? Te velike rijeke Zagreb se nekako pribojava. Dok drugi gradovi hrle prema rijeci, dotiču je zgradama i ogledaju se svjetlima, Zagreb se drži na sigurnoj udaljenosti, kao da strahuje od poplave kao one početkom šezdesetih godina, pa i onda kad je treba pregaziti mostom i prebaciti se na drugu obalu, uzima velik zalet i preskače kao konj na hipodromu sjeverno od veseljama. Bože moj, mi smo se još kupali u Savi, mi smo skakali s mosta u Savu i trčali po daskama ispred drvenih kabina, baš kao i trideset godina prije kad se tamo odvijao ljetni društveni život zagrebački, s izborom najl-

Vijesti iz kulture

ROĐENDAN HRVATSKE TROBOJNICE

Kad govorimo i pišemo o Josipu grofu Jelačiću, hrvatskom banu, prisjećamo se njegovih zasluga među koje se ubraja i ukidanje kmetstva. Zaboravlja se, međutim, još jedan za hrvatsku povijest značajan čin. On je kao hrvatski ban prije 155 godina, 1848. godine spojio hrvatski i slavonski barjak tako što je spojio bijele boje. Tim činom nastala je hrvatska trobojnica.

U traganju za povijesnim podacima o rečenim barjacima prije spajanja u jedinstveni hrvatski stijeg, pronašli smo jednu zanimljivu, 95 godina staru knjižicu - džepni zemljopisno-statistički atlas iz vremena Austro-Ugarske monarhije, odnosno 1908. godine. I upravo u toj tehnički izvanredno opremljenoj publikaciji učili smo u koloru prikazane zastave. Uz austrougarsku ratnu i građansku nalaze se i zastave 23 pokrajine. Među njima su hrvatska crveno-bijela i slavonska crveno-bijelo-plava. Spajanjem bijelih boja, ta dva nekadašnja pokrajinska obilježja, ban Jelačić utemeljio je hrvatsku trobojnicu.

Dalmacija je prije pripajanja (nakon ukidanja Vojne krajine - Granice) Hrvatskoj i Sloveniji imala žuto-plavi stijeg. (Vjesnik)

MUZEJ SUVREMENE UMJETNOSTI

Višegodišnja nastojanja da se za Muzej suvremene umjetnosti nađe odgovarajući prostor su se napokon konkretizirala: građevinska je dozvola izdana i muzej će se graditi u Novom Zagrebu, kraj raskrižja Avenue Večeslava Holjevca i Avenue Dubrovnik, najavljeno je jučer (2. ožujka 2003.) na konferenciji za novinare u Muzeju. Za investiciju vrijednu ukupno 140 milijuna kuna, zasad su po deset milijuna izdvojili Grad Zagreb i Ministarstvo kulture.

- Pola sredstava očekujemo iz trećih izvora, donatora i privrednika, koje zakonit oslobađaju od poreza u tom slučaju - rekao je ministar kulture Antun Vujić, dodavši da bi muzejska zgrada mogla biti dovršena u tri godine, ali to ovisi o tempu financiranja. Gradit će se prema arhitektonskom rješenju arh. Igora Franića izabranom 1999. godine.

Projekt se u međuvremenu donekle promijenio. - Promjene su u skladu s oslobađanjem prizemlja, iz kojeg su maknuti uredski prostori i koje će biti stjecište kulturnih događanja. Ondje će biti prostor otvoren javnosti, koji će raditi i noću, restoran i velika polivalentna dvorana sa 250 mjesta - kazao je Franić, a v. d. ravnateljice Muzeja Snježana Pintarić dodala je kako je muzejski dućan također premješten na istočnu fasadu, kako bi prometno bio dostupniji. (Večernji list)

PROŠIRENJE MUZIČKE AKADEMIJE

"U sljedećih nekoliko godina Muzička akademija u dvije će faze dobiti nove prostore. U prvoj fazi Akademija će dobiti Ferimportovu zgradu na Trgu maršala Tita, čim ju Grad preda. U drugoj fazi dobit će sadašnju zgradu Stomatološkoga fakulteta u Gundulićevoj ulici, čime je, uz jezgu u zgradi Glazbenog zavoda, riješen problem zadržavanja prostora u centru grada" - najavio je dekan Muzičke akademije Frano Parać u petak 28. veljače u Europskom domu. Uz spomenute prostore Akademija je od Sveučilišta dobila nedovršenu zgradu pokraj Filozofskog fakulteta, gdje se već gradi budući muzikološki centar, a od ove akademske godine ima u najmu i dodatnu dvoranu u sklopu Leksikografskog zavoda "Miroslav Križić", što se uklapa u planove održavanja nastave u Ferimportovoj zgradi, dodao je Parać. (Vjesnik)

ZBORNİK O JAKOVU GOTOVCU

"Ovaj Zbornik, koji izlazi u povodu 20. obljetnice smrti Jakova Gotovca, posjeduje vrijednost temeljnog kamena kojim će se početi dokumentirati grada i podatci o Jakovu Gotovcu kao hrvatskom skladatelju, jer on to jest i uvijek je bio, što će bilo kakvo proizvoljno tumačenje u budućnosti načiniti nemogućim" - rekla je Jagoda Martinčević predstavljajući Zbornik radova o Jakovu Gotovcu u Hrvatskom društvu skladatelja u Zagrebu. O skladatelju su govorili Iva Lovrec-Štefanović, autorica Zbornika Jagoda Martinčević, te sin Jakova Gotovca, dirigent i skladatelj Pero Gotovac, predsjednik HDS-a. (...)

U Zborniku je objavljeno 15 autorskih tekstova, uvod i pogovor urednice, svjedočenja samog Gotovca o njegovu radu, izabrani navodi iz kritika, poglavlja s biografskim podatcima o Gotovcu, potom s podatcima o recepciji opere "Ero s onoga svijeta" u svijetu, opisi skladateljevih djela, izvedbi njegovih glazbeno-scenskih opusa u Hrvatskoj do 1980. i diskografije. Zbornik sadrži i rezimirane prijevode tekstova. Izdavač je Muzički informativni centar Koncertne direkcije Zagreb. Zbornik sadrži i niz vrlo zanimljivih i vrijednih fotografija, potom fotokopija koncertnih ili opemih programa, a oblikovao ga je Luka Gusić. (Vjesnik)

OTVARANJE MUZEJA MARTON

SAMOBOR - U svibnju će biti otvorena vrata prvog hrvatskog privatnog muzeja - Muzeja Marton, smještenog u staroj samoborskoj kuriji, gotovo u samom središtu Samobora. Muzej će u cijelosti izložiti zbirku kolekcionara i gospodanstvenika Veljka Martona, čiji je dio lani pokazan na dvomjesečnoj izložbi u zagrebačkom Muzeju za umjetnost i obrt. Kolekcije porculana, stakla, srebra i metala, namještaja i satova, s vrijednim predmetima poglavito iz 18. i 19. st., privukla je tada brojne posjetitelje i medije. (...)

Još za trajanja izložbe u Muzeju za umjetnost i obrt, kurija je adaptirana, postavljena je potrebna zaštita od provale, požara i sl., osigurane su posebne prostorije za kustose i administraciju. Samu su pak zbirku verificirali domaći i strani stručnjaci. U Ministarstvu kulture projekt je vrlo, vrlo pozitivno dočekan i prihvaćen, pa je s njihove strane sve obavljeno u rekordnom vremenu - kaže vlasnik, a sada i ravnatelj muzeja Veljko Marton, najavljujući službeno otvorenje u svibnju.

Dok se sređuju dokumenti, završava se uređenje muzejskoga okoliša. Muzej je sada u kompetenciji Grada Samobora, tj. samoborskoga poglavarstva, koje se angažira i oko njegova predstavljanja javnosti kako bi Samobor osim vikend-turizma kontinuirano bio kulturno zanimljiv posjetiteljima. Uz Galeriju Prica i Gradski muzej, Muzej Marton bitno bi povećao kulturnu ponudu grada.

Na pitanje kako će oživjeti Muzej i sačuvati ga od muzejske učmalosti, g. Marton najavljuje i posebne akcije uz sam postav Zbirke Marton. Neće to biti samo izložbe vezane za profil zbirke, temeljen na predmetima iz 18. i 19. st. U planu su povremene izložbe moderne umjetnosti, fotografije i dizajna. Pošto je Martonova tvrtka Martimex modno-kozmetičkoga profila, prirodno je njegovo nastojanje da ugosti izložbu jednog od velikih svjetskih dizajnerskih imena kojima se divi svijet. (Večernji list)

ALMANAH ZA HRVATE U SVIJETU

U prostorijama Hrvatske matice iseljenika 25. veljače predstavljen je "Hrvatski iseljenički zbornik 2003", u kojem je kao glavna tema obrađen položaj gradišćanskih Hrvata i njihov ulazak u Europsku uniju. Boris Maruna, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, izjavio je da je ovogodišnji Zbornik standardno izdanje i čini vrlo vrijednu publikaciju jer "pokriva tri značajna dijela hrvatskoga tijela: dio koji se nalazi u nama susjednim državama, one koji su otišli u prekomorske zemlje i tzv. gastarbajtere". (...) O Zborniku su osim Marune još govorili Vladimir P. Goss, američko-hrvatski književnik, Rebeka Mesarić-Zapčić, Željko Holjevac i urednica Vesna Kukavica. Svaki od predstavljača objasnio je poneku od devet tematskih cjelina, a urednica Vesna Kukavica zahvalila je svima koji su sudjelovali u radu na njemu.

Zbornik sadrži 35 samostalnih priloga iz politike, povijesti, kulture, književnosti, duhovnosti, znanosti i suvremenih tendencija, a obuhvaća 15 država svijeta. Izdan je u pisanom i elektronskom obliku. (Vjesnik)

Modern Age

Plastics Inc.

Custom Plastic Fabrication & Machining
Specilizing in Acrylics:

- Designing
- CNC Machining
- Computerized Vinyl Signs
- Point of Purchase Displays
- Optical Displays
- Acrylic Furniture
- Projektiramo po Vašim osobnim specifikacijama
- Izrađujemo Acrylic namještaj
- Stalci za novine, tace za serviranje, rame za slike itd.

For more information call:
Stan Trtanj, Ivan Hajsan or Bob Galamaga
Tel: (416) 675 2955, Fax: (416) 675 2965
50 Fasken Dr. Units #2, 3, 4, 5
Etobicoke, Ontario, M9W 1K5

NESVAKIDAŠNJI POTHVAT ŠESTORICE DALMATINSKIH RIBARA

Tomislav Mravičić Mito kupio je brod za ribarenje i turizam na Farskim otocima, odakle ga je zajedno s petoricom kolega, prevalivši više od tri tisuće milja, dovezao u Split - Na moru su proveli 38 dana i najteže im je bilo, pričaju, za nevremena između Škotske i Irske

Bila je to prava pustolovina i valjalo je stisnuti srce pa zaploviti debelim morem. Konačno, više od tri tisuće milja s Farskih otoka na hladnom europskom sjeveru do toplih jadranskih obala rijetki među ribarima mogu nazvati šaljivima. Putovanje pučinom dugom 38 dana nudi i hrabrijima obilje prigoda da se uozbilje. Unatoč svernu, Makaranin Tomislav Mravičić Mito kaže da bi sutra sve ponovio.

Evo što je: Čovjek je tražio sebi brod za ribarenje i turizam. Dva mjeseca je obilazio Mediteran, ali jušnjaci su tražili previše za ribarice pa je Mito proćelšljao i Skandinaviju, oslanjajući se na pomoć svojih gostiju, koje je proteklih ljeta vodio na izlete srednjodalmatinskim akvatorijem. Put ga je odveo na sjever Atlantika, do Farskih otoka, gdje je pronašao kočaricu "Brilliant".

- Uzdao sam se u poznavanje njemačkog. Računao sam, Njemačka je velika zemlja i na sjeveru će ljudi znati jezik. Ubrzo sam shvatio da engleski otvara vrata, ali ja ga ne znam... Dobro, snađe se čovjek kad se nađe među ljudima, a ja sam se našao među samim ljudinama - veli Mravičić.

Dva puta je odlazio na Farske otoke srediti poslove. Iznadila ga je susretljivost ljudi iz Hrvatskog registra brodova. Pomogli su mu stručnim savjetima i sutradan poslali Ivana Ivaniševića, svoga zaposlenika, na otočje da pregleda ribaricu, izvučenu na kopno u jednom brodogradilištu. Ribar je zahvalan i splitskoj Lučkoj kapetaniji, čiji su mu djelatnici sređivali dokumentaciju, te hrvatskim diplomatima u danskom Kopenhagenu.

- Prvi put su se sreli s takvom vrstom posla, odnosno s izdavanjem privremenog plovidbenog lista, zahvaljujući kojemu smo se otisnuli na more pod hrvatskom zastavom, ali sve su uredili u najkraćem roku - naglašava Makaranin.

Na sjevernom otočju su mu u susret izašla i dvojica Dubrovčana, koji žive i uspješno rade na Farskim otocima. Dragomir Obradović je profesionalni ribar, a Zvonko Mrdalo financ u lokalnoj upravi.

Priču o povratku, prevaljenim miljama i tjednima na moru ostavio je za kraj. Budući da im je prijetilo nevrijeme, morali su požuriti. Šestočlanom posadom zapovijedao je kap. Blaženko Carević, a na brodu su bili i Igor Vranješ, Šerif Hadžihodžić, Zoran Babić, Ivo Zvjerković i vlasnik Mito. - Na Farskim otocima nismo vidjeli sunca. Svanulo bi nešto prije podne, a smrkavalo se rano popodne. Plovili smo uz obalu i tražili luku zakloništa kad bi nas loše vrijeme na to natjeralo. Najgore je bilo između Škotske i Irske. Jaka struja, vjetar divlja, valovi veći od kuće, preko deset metara. Sklonili smo se u jednu uvalu, ali sidro nije držalo pa smo plutali cijela dva dana. Ali, posada se dobro držala, a i brod je dobar. Brod je sika, stina u moru - veli Mravičić.

Gdje god su se našli, u Škotskoj, Engleskoj, Irskoj, Francuskoj, Portugalu, Španjolskoj, sjevernoj Africi ili Italiji, svatko im je priskakao u pomoć ako je trebalo. Svatko, od pomorskih vlasti do ribara i ljudi o kojima ništa nisu znali niti su ih ikada prije vidjeli.

O tome kako je sve pomorcima bilo na putu, možda nešto može reći i detalj da je jednom od članova posade probava proradila tek sedamnaestog dana navigacije. (Slobodna Dalmacija, 23. 2. 2003.)

DANNY DEVITO U FILMU O GOTOVINI

Za nekoliko dana u Hollywoodu će biti potpisan ugovor o snimanju igranog filma o generalu Anti Gotovini. To nam je jučer potvrdio chikaški odvjetnik i branitelj generala Ante Gotovine Luka Mišetić. Film o generalu Anti Gotovini trebao bi biti sniman tijekom ove i sljedeće godine, a premijera se očekuje krajem 2004. godine. Na premijeri Luka Mišetić očekuje i Antu Gotovinu, koji je trenutačno u bijegu zbog optužaba za ratni zločin. Navodno su već poznati i glumci koji će glumiti u filmu o generalu Gotovini, a Mišetić zasad otkriva da će jednog, kako kaže, negativca hrvatske politike glumiti Danny DeVito.

Luka Mišetić nada se da će film biti sniman u Pakoštanima, odnosno na zadarskom području, odakle Ante Gotovina potječe. - Poticaj za snimanje filma nije naš, nego svjetski poznatog hollywoodskog studija, u kojemu su zapanjeni pričom o generalu koji je otišao iz Hrvatske u Legiju stranaca, vratio se oslobadati svoju državu, a nakon toga proganjaju ga iz te iste države. Ne mogu vam reći kojega će negativca iz hrvatske politike glumiti Danny

DeVito, ali riječ je o visokopozicioniranom političaru zaduženom za odnose s Haagom. Redatelj će biti jako poznat hrvatskoj i svjetskoj javnosti, a tko će glumiti Antu Gotovinu, otkrit će taj redatelj na konferenciji za novinare u Zagrebu - rekao nam je Luka Mišetić i istaknuo kako će najveći dio filma biti posvećen proganjanju Ante Gotovine u Hrvatskoj, no na vidjelo će izaći i neke stvari dosad nepoznate javnosti.

- Film će Antu Gotovinu prikazati od djetinjstva, kada je ostao bez majke, preko Legije stranaca, do rata i proganjanja. Taj film već se može usporediti s filmom "Brave Heart" i bit će visokobudžetni - tvrdi Luka Mišetić. (Frane Šarić, Večernji list, 8. ožujka 2003.)

NAJČITATELJ POSUDIO 86 KNJIGA

Dino Živković, učenik šestog razreda Osnovne škole Jabukovac, proglašen je 21. siječnja) najčitateljem grada Zagreba 2002. među djecom osnovnoškolskog uzrasta. Tu je titulu Dino zaslužio jer je tijekom prošle godine u knjižnici Marije Jurić Zagorke posudio 86 knjiga. - Za knjige uvijek nadem vremena, a najviše volim čitati navečer, prije spavanja. Omiljene su mi priče iz grčke mitologije te Ilijade i Odiseje - kazao je vrijedni čitatelj Dino.

Organizatori izbora kojemu je cilj poticati čitanje, Knjižnice grada Zagreba i tvrtka Coca-Cola nagradili su Dinu prigodnom statuom, kompletom knjiga i besplatnim članstvom u knjižnici do punoljetnosti. Coca-Cola je Knjižnicama grada Zagreba jučer također darovala komplete knjiga koje djeca najviše traže - "Gospodar prstenova" i "Pisma Djeda Božićnjaka" J. R.R. Tolkiena, "Sportski život letećeg Martina" Dubravka Jelačića Bužimskog i "Čudesnu šumu" Sunčane Škrinjaric. (Večernji list, 22. 1.)

"PRIČE IZ DAVNINE" ODUŠEVILE SVIJET

Zacijelo najglasovitiji hrvatski kultumi proizvod s međunarodnim udjelom visnih umjetnika u posljednjih desetak godina, multimedijiski projekt "Priče iz davnine" zagrebačke Naklade Bulaja, rađen prema slavnoj zbirci bajki "hrvatskoga Andersena" Ivane Brić-Mažuranić - pred novim je uspjehom. Od danas, 7. ožujka, do 11. ožujka održava se, naime, u teksasnome gradu Austinu jedan od najvećih svjetskih festivala novih medija, Deseti SXSW (South by South West) Interactive, na kojem se dodjeljuju nagrade u dvadesetak kategorija. U kategoriji animacije među pet finalista iz cijeloga svijeta u borbu za laskavu titulu najbolje web stranice ušle su i internetske stranice Bulajina projekta "Priče iz davnine". Tko će pobijediti: maštovite, svjež, mladenačke stranice koje je kreirala darovita ekipa predvođena okretnim bračnim i nakladničkim parom Helenom i Zvonimirovom Bulajom ili neki od proizvoda moćnih svjetskih producenstskih kuća (jer, u finale su ušle, na primjer, i mrežne stranice tvrtke "Lego") - znat će se 9. ožujka, kad će dobitnicima svečano biti predane nagrade. U nadmetanju u preostalim kategorijama sudjelovat će, među ostalima, i stranice filmova "Ledeno doba", "Terminator 3", "Minority Report", televizijske serije "Obitelj Soprano", emisije TV kuće HBO o napadu na newyorške tornjeve WTO-a, stranice Muzeja umjetnosti u Houstonu itd. Osim nagrada po kategorijama, dodjeljuje se i People's Choice Award, odnosno nagrada prema rezultatima glasovanja na internetu. A cijela je globalno zapažena priča o digitalnim "Pričama iz davnine" potekla iz jednostavne zamisli Helene Bulaje da, komunicirajući elektroničkom poštom s animatorima, ilustratorima, glazbenicima, glumcima, programerima, prevoditeljima, zainteresira te svjetske stvaraoce za klasično djelo hrvatske dječje književnosti. Timovi iz Hrvatske, SAD-a, Kanade, Velike Britanije, Australije, Danske, Njemačke, Rusije i Francuske spremno su se odazvali. Rezultat je već jedan objavljeni CD-ROM s četiri interaktivne animacije, a drugi, s četiri preostale, izlazi u travnju. Uz izvornik na hrvatskom, tekst je preveden na njemački i engleski, prati ga obilje slikovne građe o životu autorice i podataka o slavenskoj mitologiji u kojoj su ukorijenjene njezine bajke, sad pristupačne i na najmodernijem mediju. (Večernji list, 2. ožujka)

Vrlo važna obavijest Radio sat Hrvatskog franjevačkog centra u Norvalu emitira se svake nedjelje od 7:00 - 7:30 navečer na multinacionalnoj stanici CIAO 530AM.

Ivica Ivanković:

Danas, na početku trećeg tisućljeća, kada smo skloni čitav svijet nazivati "globalnim selom"; danas kada ljudski um shvaća ono što je dobro i počinje iznova cijeniti ono lijepo što je učinila ljudska ruka... često se pitamo što je to što nam nedostaje? Nedostaje nam, čini se, zmce onoga nekadašnjega "zdravo seljačkog" razuma, ono zmce istinske, iskrene i elementarne jednostavnosti jednoga ljudskoga života, rada, reda i smirenosti s kojom se živjelo. Nedostaje nam, čini se, i vremena... Zato se uvijek iznova divimo tome čudesnome svijetu narodnoga umjetničkoga stvaralaštva u kojemu starinske nošnje imaju posebno mjesto. Zapanjujuća je i nevjerovatna ljepota pojedinih predmeta koji su nekoć bili namijenjeni odijevanju, posebice pak kićenju. A cijelo to nepregledno bogatstvo oblika i sadržaja odiše dubokom povezanošću i iskonskim skladom između čovjeka i prirode, koji smo već gotovo zaboravili. Gledamo li pak cjeloviti izgled starinske odjeće, raznolikosti u materijalu, oblicima, izvedbi, koloritu i ukrasima narodnih nošnji, taj je dio materijalne kulture Hrvata jedinstven u svijetu. No, u cijelome tom bogatstvu, jedno je zmce baštine ipak posebnoga sjaja. Čine ga nošnje bratinečko-kupinečkog kraja, jugozapadno od Zagreba, koje po svojim osobinama pripadaju tzv. panonskome tipu hrvatskih nošnji, a odlikuje se izrazito arhaičnim izgledom, osebujnim koloritom i ornamentikom pojedinih dijelova. Boje ukrasa i tkanja, koje su prema predaji odavale društveni status žene, čak i stupanj srodstva ili eventualno žaljenja, tijekom vremena izgubile su u narodu svoje značenje. Zaboravljen je i njihov magijski smisao, pa su te nošnje još 30-tih godina XX. stoljeća ušle u inventar svećanih ženskih nošnji. Valja posebno naglasiti značaj i starost jedinstvenog opremanja glave i uređenja kapice mladih udanih žena u obliku jednoroga koji su, kao konačni oblik, u bratinečko-kupinečkim selima i zaselcima žene zadržale gotovo do godine 1950. Tu, u neposrednoj zagrebačkoj okolici, u selima Kupinec, Kupinečki Kraljevec, Bratina i Zdenčina sačuvan je spomen na starinsko žensko opremanje glave kakvom ne nalazimo sličnosti ni na jednom od ostalih hrvatskih etnolokaliteta. Zrcale se u njemu drvena vjerovanja i pradávnih tabu skrivanja kose mladih udanih žena prema kojem je kosa žene izvor njene životne snage i simbol njenog poštenja. Zato su žene nekoć vrlo pozorno zakrivala svaki pramen svoje kose i time se branile od vurokov - od mogućega urokljivog pogleda zlih ljudi i djelovanja zlih demona.

To opremanje glave, češljanje, uređivanje i zakrivanje kose nekoć nije bilo ni malo jednostavno. Udane žene su svoju kosu dijelile "stezicom" po sredini glave i kose splele u dvije "kičke". Njih su zatim na potiljku glave omatale oko podloška zvanog "fanjek" uz koji su podmetale tzv. platnene "vankuške" kako bi ih žičani podložak privezao za kosu ne bi tiskao. S lijeve i desne strane lica začesljale bi tzv. "gladiće" koje su kasnije, kad je cijela gomja tkana kapica bila složena, prekrivali tzv. "bunceci" koji su visili s krajeva ukrasne vrpce zvane "fizurica". Pojedini su se dijelovi - zvani "fizer", fizir ili fizurica, "svetlo ili parta", "dodoš ili roža", "kopuničak ili kokotiček" kao i broje "iglice" obvezno u nepamnom broju - zasebno polagali na gomju kapicu i obilato su bili ukrašeni ogledalcima i rukom nizananim staklenim zmjem.

Kako danas objasniti i količinski pojmiti vrijeme koje je ženama bilo potrebno za nizanje tog krhkog staklenog zmja? Koliko im je vremena treba-

Čuvajmo naš lijepi hrvatski jezik...

...Kad su naši stari istupali protiv tuđih riječi u našem književnom jeziku, onda to nije bilo samo posao obrane vlastitog jezika, nego i jedan od oblika borbe protiv tuđinstine uopće. Naši suvremeni lingvisti u pitanju tuđica preporučuju umjerenost, ali stoje na stanovištu da tuđice treba bezuvjetno izbje-gavati, ako u hrvatskom imamo za njih dobru zamjenu.

Osuduje se pretjerani purizam, ali isto tako se osuduje i jezični snobizam. Pamtimio i ove riječi Ognjena Price: "Ondje gdje imamo dobru hrvatsku riječ, nepotrebno je i smiješno upotrebljavati stranu riječ. Kad se pojedinac bezrazložno služi tuđim riječima onda je to stvar jezičnog ukusa ili, bolje rečeno, neukusa, ali kad se tuđice nameću za javnu uporabu, onda je to postupak premo kojem nitko tko je osjetljiv za svoj jezik, ne može ostati ravnodušan".

Hrvatski jezikoslovci, razlikujući normalni purizam od pretjerivanja u čišćenju, često su objašnjavali način kako da se ne ide u krajnosti. U tom smislu Radoslav Katičić obrazlaže: "O purizmu, dakle, treba razgovarati. Nezaobilazan je kad se radi o jezičnoj kulturi. Bez njega kao produžetka refleksa jezičnoga samoodržanja, kao načela reda i suvislosti, zapravo je i ne može biti, pa su čistunstvo u tome smislu i jezična kultura upravo sinonimi.

Drugo je dogmatski, zasukan i nedotupavan purizam. On jezičnoj kulturi ne može biti zdravim temeljem, iako korist od njega, u danom času može biti presudna. I potrebno je dobro razmotriti njegovu narav, doista shvatiti što sve

ZRNO PO ZRNO - KAPICA

lo za slaganje mozaika malih rezanih ogledalaca u kojima se zrcalila sva njihova umješnost - umješnost koju su kao i svoju sudbinu podredile zajednici i mnogoljudnijim obiteljima u kakvima su živjele? A živjelo se prema pravilima kojima je, kao uostalom i danas, pojedinca uvijek obvezivala životna zajednica. Kako unutar te zajednice poštovati pravila, a ipak biti "dručkiji od ostalih"? Koliko niti tankog konca, koliko sitnih uboda "šivejnkom" (iglom) pri slablašnoj svjetlosti lampša noću? Koliko je to vremena, znanja i imanja bilo potrebno da bi se nakon svega, opet dugotrajno i strpljivo, uredilo starinsko nekadašnje ogjavlje udane žene i sve ono što danas u bratinečko-kupinečkom kraju poznamo pod uobičajenim nazivom "kapica" - a sve to za samo jednu žensku glavu?

Svjedoče o tome svećane kapice, sjajne i posebne, kakve još uvijek izrađuju vrijedne ruke Ane Topolko (rod. Plešić, 1952.) u Kupincu. Anica je vjerojatno posljednja žena u Kupincu koja još i danas po zagrebačkom placu i bižuterijskim trgovinama "zbira zmje koje oku paše za kapicu". A mnogo je tih kapica izradila za žene, osobito one iz rodnoga joj Kupinca i nedalekog Kupinečkog Kraljevca. Te su žene najviše dolazile k njoj i naručivale joj kapice. Danas već malo radi jer, kako kaže i sama: "na danu ni čajt, a po noći ne daju oči". Svekrva Jana, koja je kao Ana danas, nekoć bila i vrijedna tkalja, također više ne radi. No, obje se nadaju da će njihova Gordana (kći i unuka) ili možda pra(unuka) Mateja i Mihaela, kad bude vremena, nastaviti njihovo umijeće i opet dalje nizati - zmo po zmo.

(Hrvatski iseljenički zbornik 2003.)

jest dogmatsko čistunstvo, a što sve nije. Tek tada je moguće reći pravu riječ. Bez toga je kritika purizma isprazna. Lupa u prazno i ne pridonosi razbistravanju pojmova. Ostaje bez odjeka."

Vladimir Nazor:

Hrvatski jezik

"U tebi ja sam vijek svoj proživio, Drevni i lijepi jeziče Hrvata; Rođena na morskome pragu tvojih vrata, Polako sam te, uz trud, osvojio. Povedi ti mene i gdje nisam bio. Na vrhu gore i na kraju gata, U kolibici, u kući od zlata Svuda je meni glas tvoj žuborio. Htio sam biti glazbalo na kome Zvuče ko žice, mirišu ko cvijeće Rojevi riječi u govoru tvome. Pa, izdignut nad zipkom i nad grobom, Da u tebi dišem i da živim s tobom, I onda kad me više biti ne će."

(Razni izvori)

Čuvajmo našu baštinu...

Posavska iža - korablja

Rado ću vas ovim putem upoznati sa znanjem sisačke Posavine. Ovaj zapis nema svrhu podučavanja, namjera mu je ukazati na poštovanje prema ostavštini svojih predaka. U starim posavskim kućama još uvijek možemo zateći bogate tragove minulog života, koji zgusnuti na zidovima, škrinjama, pod tramovima, prate posljednje korake starica, njihovih stanovnika, jedinih vjernih stanovnika. Sinovi i kćeri nalaze se u gradovima Europe i Amerike, gdje su opijeni modernom arhitekturom, u svojoj Posavini (zahvaljujući stečenom novcu) srušili mnoge stare iže i sagradili nove zidanice, koje sada stoje prazne kao neprirodne tvorevine na obalama Save.

Posavska iža-korablja izrasla je na obalama Save i Kupe dolaskom Hrvata u ove krajeve u kojima se čuvao praslavenski duh, koji se pod zapadnoeuropskim utjecajem transformirao u osebujnu hrvatsku narodnu kulturu. Posavski seljak gradeći svoju ižu, svoj dom, ugradio je u nju ljubav koja se može još uvijek vidjeti gledajući to zdanje koje se doima kao stasita mužica.

- Nad vitkim podnožjem- krovci kao bokovi žene, obrubljeni vijencem;
- Čelo krova joj je iskošeno kao poculica na glavi žene.
- Prozori su kao oči koji upijaju svjetlo dana.
- Nadstrešne daske iznad prozora doimaju se kao obrve nad očima.
- Drvena posavska iža je i okićena kao mužica vijencima luka crvenca, kolutima suhih krušaka i jabuka, bijelim širnicama kao naušnicama, nizovima ljutih paprika i klipovima kukuruza kao koraljima i dugačkim lucnima vinove loze kao vezovima, odnosno tkanicama.

Stara posavska iža je čuvala u svojoj utrobi život, ljude, blago, golubove, pčele, plodove voćnjaka, njiva i vinograda, rasječene sasušene ribe i nadimljene komade živadi. Sve to zajedno čini jedinstvenu harmoniju posavskog čovjeka i prirode koja ga okružuje, u toliko prije, jer je posavska iža izgrađena isključivo od prirodnog materijala, od hrasta lužnjaka kojeg je u Panoniji bilo u izobilju, u koju spada i Posavina. Nije slučajno da na njenom krovu grade gnijezdo rode, a u štalama lastavice, ptice selice koje se u njima legu, odrastaju i odlaze u toplije krajeve, ali se svakog proljeća nepogrešivo vraćaju u svoja gnijezda, što samo po sebi dokazuje korijensku pripadnost i prirodnost izvora života koja traje i trajat će dok bude Posavaca i posavskih drvenih kuća i drvenih zdanja na posavskom dvorištu.

Na posavskom fundušu se pored drvene iže nalazi i štala, sjenik, svinjac, kokošinjac, kukurušnjak, krušna peć, okvir bunara, čiga (deram). Sve je to izrađeno od hrastovih planki i ograđeno drvenim plotom, a izradili su ih vrijedni posavski paliri-cimernani-tesari, graditelji, narodni umjetnici. Evo što su stručnjaci arhitekti za posavsku ižu kao jedinstvenu građevinu u svijetu, po formi i sadržaju rekli. Te kuće nastale su na rubovima hrastovih šuma i obalama rijeka kao lađe radi čestih poplava. Izdignute na kamenim temeljima izbjegle su opasan dodir drveta sa vlažnim tlom. Izrasle su organskom formom iz materijala koji se nalazio u neposrednoj blizini (drvo i zemlja), stoga ta građevina meko uranja u krajolik i djeluje kao izvučeni čamac na obali Save. Vrlo lako se može zamijetiti utjecaj rijeke, na njezin položaj, jer su te drvene kuće nizom orijentirane, u pravilu, prema rijeci i suncu, kao i prema stranama svijeta.

Tako da su glavni ulaz i sudići (stepenice) u pravilu s južne strane. Rasporod u posavskoj iži je do savršenstva funkcionalan, a osjećaj ugođe prebivanja u njoj je neuporediv upravo zbog drveta od kojeg je građena, a koje je izuzetan zvučni i toplinski izolator. Drvo je prirodni materijal koji zrači prirodnom toplinom i na taj način neobjašnjivo pozitivno djeluje na skladnost življenja njenih ukućana. Zbog načina građenja njena statika, odnosno otpornost prema potresu, ima najniži stupanj sigurnosti. Jedini nedostatak joj je laka zapaljivost, odnosno loša zaštita od požara. Međutim, Posavci su to znali, i zato su je očinski čuvali i sačuvali do današnjih dana na ponos svoga zavičaja i hrvatske kulture. U starome posavskom selu pored iže i gospodarskih zgrada nalaze se i crkve, odnosno kapele građene plankama od hrastovine, u pravilu postavljene tako da im je ulaz uvijek sa zapadne strane, a ispred crkve je posađeno nekoliko stabala lipe, izuzetno cijenjenog drva u kontinentalnom dijelu Hrvatske, što uostalom svjedoči i činjenica da kovanica domaće valute ima naziv lipa.

Posavska iža-korablja znamen je sisačke Posavine koji svjedoči o vremenu humanog odnosa čovjeka prema prirodi i čovjeka s čovjekom, a to je ono zašto se vrijedi boriti danas, uvijek i zauvijek.

Posavska hiža

Stolećima tu stojim od planki zbita, s drvenim deskami i z črepom pokrita, i ako nakrenuta još navek tu stojim kak tužna starica v Savu gledim.

Krov mi se nagnul kak stari škriak, zgleđa da nas se bu odnesel vrag. Se mi se čini da je došlo vreme i da se bu moje zrušilo sleme.

Prve nek se zajna planka zruši, štela bi vam reći kej mi je pri duši: Posavci moji, najte zaboraviti bez obzira kakve će prilike biti,

Da sem bila čuvar vaše dedovine, dika i ponos ravne Posavine. Zidanica nova ne bu vam srcu bliže, Jer tu je mesto stare Posavske hiže.

Hrvatski kajkavski kalendar 2003.

Blažov baj's još drnda

Draganci, hižna numera 79. Noć.

Za zapisati je: na lesi Blažina Lengerov. Legenda podravske popevke koji je potem svojega bajsa, Rabađijini cimbul, Oršohovi (pokojnoga) gusli i druge Lengerof, otposlal z toga konačarskoga blata - vu svet!

Kmnicu od kalnovečke strane razbija svetlo naftolinskih bušotin. Malo dale Sesevete, a za nami - Klošter z cirkvom sv. Benedikta (franjevci su v negdašni Gorbonuk došli predi sedemsto let).

Majkice žurijo na večernico.

Martineža Kral meda vrcu.

Spitek je prešel kre Ježefca.

- Pogodil sem gosti za soboto - veli starina Blaž. - Igramo još kaj veliki - dodene - i leso odhme. Prisečamo se sedemdesetih - Lengeri pri Lajošu v Jaski. Blaž zagmni... "za kuma Muderečana i njegovga svaka vu kutu bit će pesma "Potočić maleni"..."

I, kak ide?

- Stan i košta, još vu gotovini nekaj. Samo, nemrem doma, v Sesevete, a kromper je za vaditi. No, za novčece več se bo nešče našel.

Hrvatica ja sam mlada....

Podravino moja mila....

E, zbog te "mlade Hrvatice" imel sem okopancije. I suda, i rešta. Užasne neugode. Zakaj?! Em se zna. A ve je pumo takve koji se prče dok "Hrvatice" popevlejo. Mene, viš, ne bilo straj zapopevati ni predi dvajsti let. A zakaj i bi?! Vredal nesem nikoga... samo sem si zapopeval "...oj Hrvatsko, Hrvatsko ja te volim"... i kvit. Je, davola, al drugi tak neso mislihi, pak su me zvali sim-tam. Ah, bole ne pripovedati.... (Kak je v duši, tak je v kleti)

Vladimir P. Goss: "Hrvatska je prvak svijeta.."

"Hrvatska je prvak svijeta..."

"Croatia is the world champion..."

Remember how we sang this in 1998, after the Croatian national soccer team won the sensational bronze at the Soccer World Cup finals in France. The third place, rightly, felt like the first. It felt like being the champions of the world.

What followed was a period of draught. Croatia did not even qualify for the final round of the European Championship in 2000. It qualified for the World Cup in 2002, though, just to fumble although with the talent it had it could easily go to at least the last eight. Remember the fantastic victory over Italy! In my column in the Matica I accused the Croatian team headquarters of the lack of leadership.

Croatian water polo and basketball teams went the same way. Down! But for Janica Kostelic and Goran Ivanisevic the draught would have been total.

As of February 2 the Croatians are in possession of another phenomenal title - World Champions in Handball. Let us recall that Croatian handball players had won the Olympic gold in Atlanta in 1996. Soon afterwards they won silver in World Championship - and the rest was all the way down. As the Croatian handball team left for Portugal, nobody expected much. Frankly, until Croatia made the second round I did not even realize there was a World Championship going on. Returning from my teaching in Rijeka, I read on the bus that Croatian handball players had a chance of competing for a medal if they beat Denmark. I could not believe it. Yet, they went on to beat Denmark, and Spain, and Germany, and to capture the Gold.

I am not particularly interested in handball. Or, to be more precise, European handball as there is also the American version which has nothing to do with the European team sport. As a person who had spent over half a century on the soccer field I am congenitally unable to touch a ball - any ball - with my hand. I did play some handball in high school, as it was a part of Phys Ed program. I played goalie - very poorly but nobody else wanted to. I could stop the ball only with my legs or feet.

But did I enjoy watching our handball team! They had strategy, they worked together - and with their coach - they fought, they took risks, and, above all, they had the will to win! So much different from the hesitant Croatian soccer team of 2002. Watching them I again had a feeling that we could do it! That we could work together. That we can be proud of what we are doing, proud of being ourselves. As we were in 1991, as we were, later on, at Maslenica, at Okucani, at Knin! I spent much of that time writing from the U.S. for the Vecernji list and I will never forget the pride of our small groups be it in Washington or New York after each successful Croatian political or diplomatic move. It was a hard game, real handball - remember the struggle to make the General Assembly declare the occupied territories of Croatia - occupied territories!

When, in 1999, I started spending longer period of time in Croatia, I realized how much talent we had. In arts, in literature, in science. My students at the University of Zagreb were very good. The students I am currently teaching the basics of Art History at the University of Rijeka are among the best I have ever had - on three continents. With all this talent one would expect Croatia to flourish. And yet...

In the same issue of the Novi list which alerted me to the potential triumph of Croatia's handball team, there was a lengthy story on the "Suncani Hvar". In the meantime, the ugly affair mushroomed out threatening the stability of the Government itself. I am no economist, I do not know the facts (well, who exactly does?), but I raised the question which must have been raised many: do we really have to sell everything? And why? To mend holes in the budget? Why with all that talent we have got we do not run, successfully, our own enterprises, why don't we build and produce, create and develop?

That there is something wrong at the top is obvious to everyone. The Government which came in in 2002 with great promises did not deliver, especially on the domestic front. Is there an alternative? I am not sure. This center-left Government may be replaced by a center-right one. But that would not be anything especially new. Croatia, in my opinion, needs truly new blood. And here we come to the question of the rot at the bottom. The electorate, the people do not seem to think that here is a third option. And, indeed, watching endless ours of our politicians parading on the TV screen one has

the impression that they are, with notable exceptions, all the same. Where is that "Third Way" some groups have promised?

In the meantime, the Kostelics did it again. I was again on a bus from Rijeka when Ivica's victory was announced. The radio started to sing:

"Neka plače koga smeta,
Ivica (Janica) je prvak svijeta,
nek hrvatska zvona zvone,
mi imamo šampijone."

I started to sing along. Then I stopped and listened. Only two or three voices in the entire bus! Have we become so intimidated that we do not dare celebrate Croatian victories, Croatian successes?

I got my answer while watching the arrival of the Croatian National Skiing Team to Zagreb. The highest ranking Government official at Pleso was the hapless Zeljka Antunovic, at Ban Jelacic Square the Mayor of Zagreb I did not see the President or the Prime Minister, or at least somebody directly deputized by them. The warm up at the Square was a senseless mix of Croatian estrada and commercials, in the worst communist manner. What would one have done in North America! Interviews with celebrities of all walks of life, shots of crucial moment of the runs both by the winners and the closest among challengers, historical flash backs... Only when the Kostelics arrived and addressed the crowds by "Ljudi!" (People...), and Janica with her superb P.R. talent started to converse with the public did a rather poorly staged show by the so-called professionals turn into a truly exciting event.

I just wish Croatian politicians were as efficient as our National Handball Team, and so accessible and communicative as the Kostelic family!

Upravo stiglo:

- **Detaljne karte Republike Hrvatske.** Topografske karte gotovo cijele Republike i susjednih dijelova Slovenije u BiH. Preko 600 karata s najsitnijim detaljima, vidi se skoro svaka kuća iz najudaljenijih sela! Imenik zemljopisnih imena iz cijele Republike: preko 28 000 imena potoka, šuma, puteljaka, otoka i hridi. Najnovije karte hrvatskih regija nalaze se također u ovoj kolekciji: ukupno 8 karata hrvatskih regija s najnovijim podacima i označenim novim cestama i autocestama u izgradnji! Mape hrvatskih gradova isto tako su uključene. Ukupno **deset gradova i osam regija**. Ova ogromna kolekcija karata može se nabaviti na tri CD-a, a za uporabu potreban je kompjuter. Sve karte ili njihovi dijelovi mogu se ispisati na printerima u boji.

- **Pomorske karte na 2 CD-a.** Nevjerojatno precizne karte hrvatskog Jadrana sa svim nautičkim podacima, svjetionicima, pomorskim oznakama, itd. Također, ove karte sadrže i GPS podatke za korekciju položaja. Nezaobilazno pomagalo za sve sadašnje i buduće nautičare. I ove karte mogu se vrlo jednostavno ispisati na printeru u boji.

- Ove karte su vrlo korisno pomagalo za sve one koje zanima zemljopis Republike Hrvatske, za škole, knjižnice, izdavače novina ili časopisa, agencije za nekretnine, odvjjetničke urede i tome slično.

- Cijena karata je vrlo pristupačna, svaki CD stoji samo \$ 25 CDN. Popust za veću količinu. Sva tri CD-a (topografskih karata) zajedno samo \$ 60. Komplet topografskih i pomorskih karata (5 CD-a) samo \$ 90.

Za narudžbe i informacije, nazovite 905-781-2244 ili 905-607-3465 ili Email: cro-maps@rogers.com

HRVATSKA ISKRA

**Uredništvo: 1137 Centre Street
Thornhill, ON, L4J 3M6
CANADA
Tel: (416) 894 9235
(905) 738 4797
Fax: (905) 738 9853
E-mail: iskra@rogers.com**

Od Čilipa do Zidina.... Posjeta Dubrovniku 2003.

Slijede u Konavoske ravnice, pilot je us. zluhan, nagnuo je krila zrakoplova i prikazao nezaboravni pogled na dragulj Jadrana i Hrvatske.... Dubrovnik.... Moje društvo ne sluti da neće biti kupanja, razgledavanja muzeja, ili crkava.

Slijede u Čilipe, krasnu zračnu luku. U Konavlima smo, zrak pun mora i raslinja nam ispire tijela i ispunjuje dušu željama, snovima.... Smjestili smo se pri dnu autobusa, stojimo i uživamo u očekivanju puta

Zelenka, 'za sat uvijek spremni', kroz vrata i malo dalje je ulaz u Stari Porat i, naravno, Porporela. Ovdje nema zelenila, jedino morska arija i obris Lokruma. Čini mi se da ljubav počinje na Stradunu, zaručke na Porporeli, a Gradac vodi do oltara, bio to Sv. Vlaho ili crkva od Sv. Gospe.

Maestral nas je osvježio, probudio... I vjetar ima svoj miris u Dubrovniku, daje slatkoću slanome moru.

Pogled s mora na tvrđavu Bokar

Gradu. U nedoumici smo, što gledati, što pamtit. Redaju se škrapice, maslinjaci, ubava imanja, sunce povrh Mrkana i Bobare, Cavtat se bijeli podno ceste, pojavljuje se Lokrum: zelena sjena u plavetnilu mora, i... obrisi Dubrovnika, bijele crte u bijelo-modroj pozadini. Ugledali smo Zidine.

Nazovimo ovaj put "dir" (šetnja). Da li ćemo ga se sjetiti u povratku? Ljubazni vozač će nas dovesti na Pile. Slijedeći će dir početi s Pila put Lapada; kasnije u dan. Krenuti ćemo predvečer, sunce se približuje Sv. Andriji, skoro će zaći iza velike Petke. Šetamo Boninovom, maestral nas tek počinje hladiti. Svrtaćam i u park Gradac, okoliš mladih naraštaja. More pokazuje svoje nove boje, agave, masline i pinije uzvraćaju dar svojim mirisima.

Krećemo dalje niz Boninovo uz lijepu kovanu ogradu, podno nje su hridine i pjenušavi valovi. Tu je i hridina, tridesetak metara duboka, stijena niz koju se zaboravljaju nevolje života, nadam se, neće se ponoviti. I još uru do Lapada i nase do Pila. Vidjeli smo bljesak mora, agave i čemprese, čiope i galebove, čuli njihove krikove i pjesme zrikavaca.

Navečer nas čeka i treći dir: Stradun - Pile - Porporela. Kaže se, da su smrt i poraz neizbježivi, dodajte tome i šetnju Stradunom, pa iako ste furešt. U večernje ure sresti ćete na Stradunu i farabute i manigolde, gospode i gopare, pa i one koji pitaju 'Warum' ili 'What' a i nas tihe, koji veliku "Kaj". Jedini smo koji nose 'somerica v škaniclu', ziher je ziher, kak se veli u Vrapču. Ali, kada ste sreli naše morske sugrađane u Zagrebu noseći pršut u saketu?

Stradun je još topao od popodnevnog sunca, blizu smo crkve Male Braće i krećemo put Vrata od Pila, na miris mora i akacija. S lijeve strane su stepenice, za mlađe naravno, mi stariji idemo u desno strmijim putem, čini mi se da su gradski oci i već onda pomislili na furešte u "wheel chairs" ili je taj put bio za toware i kariole?

Na parapetu prema Kolorini gledamo, a i slušamo more i odgovore stijena. Sv. Lovrijenac strši u polumraku, Zidine moji prijatelji ne zamjećuju. Vratili smo se na Stradun i prišli Zvoniku, gdje stoje dva

Sutra u rano jutro je dir. Četvrti po redu, i najvažniji za posjetitelje Gradu. Domaći ne mare za taj dir, kao ni naši Hrvati u Niagara Fallsu: tu je blizu, ima vremena. Vidjeli smo Mire iz zraka, šetajući po Gradu, nismo ga niti, kako se kaže, 'obadali', ali on stoji, promatra svoje pučane, svoje goste. Dao je Dubrovniku Slobodu, za koju Gundulić kaže:

O, lijepa, o draga, o slatka Slobodo
Dar, koji nam Višnji Bog je d'o...

LIBERTAS je uklesan u svaku njegovu stijenu, rastao je kroz stoljeća, čuvan od Sv. Vlaha, čuvajući svoje Gradane, a iz njegovih njedara ponikao je i Gundulić, Getaldić, Bošković, Mihotić, Držić, pa kasnije Medović, Bukovac...

Za poći na Zidine, treba ustati ranije, čak prije pjevala. Ušli smo kod Vrata od Pila i popeli se tridesetak skalina, pošli prema Sv. Lovrijencu, Bokar je s bliže strane. Obje tvrđave čuvaju ulaz na Pile, malenu uvalu sa stijenama kao trećom utvrdom. Danas se ovdje ne čuju pucnji topova, jedi-

Sa ovih se Zidina čuvala Sloboda Dubrovnika (pogled na otok Lokrum)

no jecaj "Desdemone" i opaki glas laga, ovo su sada kazališta Europe, moj narode!

Vrijeme se okrenulo na jugo, valovi nam šalju pjenu mora, sunce proviruje iza Bosanke. Polazimo dalje prema Sv. Ivanu. Htio sam upitati Zidine o prošlim godinama, nijemo su me gledale. Dozvolile su mi da gledam preko njenih kamenja prema pučini, da doživim Saračane, Bizantinice, Turke, gusare s Neretve. Oni su bili prvi početak turizma na Jadranu. Kasnije je stigla i zapadna Europa, Napoleon, Habsburgi, Josip ovaj, Josip onaj... Pred nama su dva kilometra šetnje, toliko je opseg Zidina. Što prije gledati: jugo koje se razbija o stijenje ili buđenje grada, lijepi melodičan jezik iz stanova blizu zida (zida). Na Sv. Ivanu smo, tvrđava, koja štiti Porat, podno je Porporela, s lijeva Kase, lukobran, U Portu je živo, gajete istovaruju svježu ribu, maren-da će biti bogata!

Sa Zidina ne vidimo Placu zelenu (Gundulićevu Poljanu), Konavoke uredno slažu svoje vrtno darove: prokule, salatu, pomadore, blitvu, petrusin... Gledam preko Porta prema Revelinu, pa na lijevo podalje prema Minčeti.

Društvo se prorijedilo, romantici gledaju na Lokrum, umorni traže hlad, mi preostali svladavamo uspon do Menčete. S ove tvrđave čitav Grad stoji na dlanu, ali ne baš kao što ga Sv. Vlaho drži.

Zidine su se počele izgrađivati u sedmom, osmom stoljeću. Današnji oblik poprimile su u Srednjem vijeku. Tvore grubi četverokut na čijim su krajnjim točkama smišljeno sagrađene kule. Najupečatljivija je Minčeta, ogrugle forme, potpuno izgrađena ne dugo nakon pada Carigrada, u to doba saveznika Dubrovačke Republike. Tvrđava štiti Grad sa strane Srda. Jedan od njenih graditelja bio je poznati hrvatski kipar Juraj Dalmatinac. Zapadno od Minčete je tvrđava Bokar, svrha joj je bila čuvati ulaz od Pila, jedna od dvoje vrata kroz koje se ulazi u Grad. Na Sv. Ivanu smo bili: čvrsto zdanje, nadgleda pristup Staroj Luci i istovremeno čuva prolaz morem između Grada i Lokruma.

Pogled na tvrđavu Revelin

Četvrti je tvrđava Revelin, koja čuva prilaz sa Ploča i odvojena je od Grada. Spomenuto sam opseg Zidina, oko dva kilometara, zidovi su od 3 do 6 metara široki, nadvisuju more i do 25 metara. Njihova dob seže vremena, kad je Rimsko carstvo nestalo, a Europa još bila pod opsadama azijskih hordi. Tvrđave su sagrađene tijekom 14. do 15. stoljeća. Spomenimo još i Sv. Lovrijenac, čiji su smještaj i gradnja jedinstveni u Europi. Ova divna zdanja nisu prepuštena zubu vremena, zabravu ljudskoga uma. Ispunjena su muzejima, akvarijem, a ljeti se pretvaraju u kazališta.

Moj će domaćin Maroje tresti glavom čitajući moje uspomene, rijeti će: "O, moj Miško, što me nisi pitao?"

Moji su gosti umorni a nisu ni pomislili kako Grad izgleda s mora, recimo s barke blizu Lokruma. Primijetili bi kako Grad ima tri prstena, prvi zaručni: modro more, drugi vjenčani: bijele stijene i treći prsten za vjekovnu vjemost: Zidine.

Miha

Monumentalne tvrđave Minčeta i Lovrijenac (u pozadini)

Panorama Dubrovnika sa zaštitnikom Sv. Vlahom u prvom planu